Gemeente Aalten

Programma begroting 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 4
Welkom 6
Inleiding 6
Begroting in één oogopslag 8
Totaal financieel overzicht 10
Kerngegevens van de gemeente 14
Toelichting begroting 2021 15
Programma 1 Ruimte 16
Programma 2 Sociaal Domein 29
Programma 3 Bedrijfsvoering 44
Paragrafen 53
Paragraaf Bedrijfsvoering 53
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 57
Paragraaf Lokale heffingen 61
Paragraaf Financiering 66
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 69
Paragraaf Grondbeleid 72
Paragraaf Verbonden partijen 74
Paragraaf Demografische ontwikkeling 79
Bijlagen 82
Geprognosticeerde balans 2021-2024 82
Overzicht meerjarig EMU-saldo 83
Meerjarenoverzicht 2019 – 2024, overzicht van baten, lasten en resultaat 83
Overzicht van baten en lasten, ingedeeld naar taakvelden 87
Investeringsschema 94
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 94
Overzicht reserves en voorzieningen 95

Overzicht incidentele baten en lasten, structurele mutaties reserves en structureel begrotingssaldo.....97

Overzicht begroting op kostensoort 99

Overzicht inkomensoverdrachten 101

Welkom

Inleiding

'Zwaar weer op komst'

We zouden liever luchtiger openen, maar de voorspellingen duiden helaas op een onrustige atmosfeer. Zo weten we nu niet hoe ernstig COVID-19 nog toe gaat slaan. Wanneer en voor wie er een afdoende vaccin beschikbaar komt tegen dit virus. Of Europa meer één lijn gaat trekken bij dit soort situaties. Dit gaat de economie raken. De stikstofproblematiek werkt drukkend op de (land-)bouw en infrastructuur. De economie krijgt klappen. Het CBS rapporteerde een historische krimp van 10% in het eerste halfjaar van 2020. Werkloosheid en schuldenproblematiek lopen op. De hete zomer breekt wederom records en de problemen rondom de droogte nemen toe. De dijkgaaf van Rijn IJssel rept over een kunstmatig grensmeer en investeringen van honderden miljarden. Sommige wereldleiders verhitten het klimaat en geven meer en meer prioriteit aan hun interne problematiek. Het is een understatement dat de samenwerking beter kan.
Maar het is natuurlijk niet allemaal negatief. Want we voeren als gemeente toch maar mooi nog steeds alles uit ondanks de Corona. En proberen met aanvullende maatregelen zoveel mogelijk problemen te voorkomen. Ook het Uitvoeringsprogramma loopt nog steeds op schema.

In dit woelige tijdperk wordt 2021 qua financiële toekomst een spannend jaar voor onze gemeente. Zo wordt 2021 het eerste volledige jaar na de vaststelling van het ambitieuze Aaltense Transformatieplan Sociaal Domein. Wij zijn ervan overtuigd dat de ingezette maatregelen blijven leiden tot het adequaat verlenen van zorg aan degenen die dat écht nodig hebben en anderzijds invulling gaan geven aan de financiële taakstellingen die in dit plan zijn opgenomen. Maar zo eenvoudig is dit complexe taakveld natuurlijk niet te sturen. Dus ook de financiële uitkomst niet, die blijft omgeven door risico's. Al is het maar dat onze invloed niet altijd even groot is, denk alleen aan de toegang tot zorg waar we als gemeente vaak afhankelijk zijn van externe verwijzers zoals bijvoorbeeld de rechterlijke macht of de huisarts. Dan gaat het soms over kostbare meerjarige trajecten en dan is de opgave veel moeilijker om kosten te beïnvloeden. Daarnaast is de afgelopen jaren gebleken dat zeer veel gemeenten in toenemende mate te kampen hebben met oplopende tekorten vanwege de groei van de kosten van de nieuwe zorgtaken en het Rijk maar niet bij wil leggen. In de tussentijdse rapportages, en zo nodig via een aparte raadsinformatieavond, houden we de raad continu op de hoogte van de ingezette transformatie, de voortgang en andere ontwikkelingen op dit terrein.

Het issue waar we ons het meest zorgen om maken, vooral met het oog op de jaren na 2021, betreft de aangekondigde herverdeling van het gemeentefonds. Hierop is de uitkering gebaseerd, die de gemeente ontvangt van het Rijk voor de uitoefening van haar taken. In 2021 bedraagt deze uitkering ongeveer 45 miljoen euro, wat ongeveer 70% is van het totale begrotingsinkomsten. De uitkering is opgedeeld in twee delen: het sociaal domein en de zogeheten klassieke taken. Met betrekking tot de herijking van het sociaal domein kopte Binnenlands Bestuur in juni 2020 'hoe groter de gemeente, des te harder rinkelt de kassa'. Gemeenten met een inwonertal van 20.000 tot 50.000 zouden een flinke veer moeten laten met een nadeel van 33 euro per inwoner. Ook verscheen in februari 2020 een rapport over de herverdeling van de klassieke middelen. Het beeld hierbij was dat middelen zouden verschuiven van klein naar groot, van oost naar west en van het platteland naar de steden. De haren gingen overeind en aanvullend onderzoek werd verordonneerd door het ministerie van BZK. Minister Ollongren van dit ministerie berichtte de Tweede Kamer dat het klassieke en

sociale deel hierbij ook in hun onderlinge samenhang beoordeeld worden. Waar oorspronkelijk de herverdeling in 2021 in zou gaan, staat deze nu voor 2022 gepland.

Voor de duidelijkheid, hierbij gaat het om een andere verdeling van de middelen. De totaal beschikbare pot met geld wijzigt niet, wat gezien het feit dat 265 van de 355 gemeenten voor 2020 een exploitatietekort begroot hebben, voer voor discussie en lobbyen is. Er zou in totaliteit zo'n 2 miljard bij moeten!
Verwacht wordt dat de uitkomsten voor het einde van 2020 bekend worden. Mogelijk dat de decembercirculaire 2020 al concreet houvast geeft, anders wordt dit de meicirculaire 2021. Linksom of rechtsom, de op stapel staande herverdeling voorspelt financiële windkracht tien. Zodra er meer bekend is laten we dit weten.

Gezien de ongewisse uitkomst van de herverdeling voor de komende jaren is, in lijn met de door de raad gestelde kaders, gekozen om te focussen op een sluitende begroting 2021. Normaal gesproken gold dit ook voor de jaren na het komende begrotingsjaar, maar door het ontoereikende inzicht in de budgettaire inkomsten, is dit principe nu losgelaten. Vertrekpunt voor 2021 was een tekort van € 1,2 miljoen: een behoorlijke opgave. Toch is het gelukt om voor 2021 een sluitende begroting te presenteren. Vooral de beoogde en opgenomen financiële effecten van het ambitieuze Transformatieplan van per saldo € 1,1 miljoen voor 2021 hebben een positieve uitwerking.

Qua nieuw beleid past het in deze tijd niet om uit te pakken, maar er is toch dekking gevonden voor de inzet van extra middelen voor cultuur, de lokale omroep en de uitvoering van het centrumplan Dinxperlo. Voor alle grotere mutaties wordt u verwezen naar het 'Totaal financieel overzicht' op bladzijde 8.

Zoals aangegeven ziet het er meerjarig niet rooskleurig uit. Voorlopig laten die jaren tekorten zien van ruim 5 ton in gemeenteraad-verkiezingsjaar 2022 oplopend naar ruim 1 miljoen in 2023 en 2024. Deze tekorten worden grotendeels veroorzaakt doordat vanwege de herverdeeleffecten voor het sociaal domein voor 2022 alvast circa € 450.000 aan inkomstenvermindering is opgenomen en vanaf 2023 structureel een nadeel van de eerder genoemde 33 euro per inwoner (circa € 900.000). Dit omdat vaak een ingroeitraject van 2 jaar wordt gehanteerd bij dit soort operaties.

Om de tekorten vanaf 2022 zo goed mogelijk het hoofd te bieden heeft het college de organisatie inmiddels opgedragen om nu al na te gaan denken over mogelijke ombuigingen/besparingen. De ideeën die hieruit voortkomen worden betrokken bij het tot stand komen van de begroting 2022. Een en ander komt zeker aan de orde in de kaderstelling voor de begroting 2022. Wanneer er meer duidelijkheid komt over de toekomstige opgave melden wij dit direct aan de raad.

Deze begroting wordt in de raadsvergadering samen met een eerste wijziging aangeboden. Gezien de financiële situatie en actualiteit is dat dit jaar noodzakelijk. Ook de septembercirculaire is hierin verwerkt.

Verder is de opzet van deze begroting hetzelfde als die van 2020, wat de vergelijkbaarheid ten goede komt. Zoals u weet hechten wij zeer aan een gezonde financiële basis en zien wij de toekomst ondanks windkracht 10 met vertrouwen tegemoet, al zijn we ons bewust dat we nog moeilijke keuzes moeten gaan maken.

Begroting in één oogopslag

Begroting in één oogopslag

Begroting 2021 in één oogopslag

Gemeenten zijn verplicht om ieder jaar 4 jaar vooruit te begroten. Voor 2021 is de begroting sluitend. Uitgaven en inkomsten zijn beide met afgerond 65 miljoen euro in evenwicht. Deze begroting betreft de jaren 2021 tot en met 2024.

In de begroting van dit jaar is een transformatieplan verwerkt dat de almaar stijgende kosten in de jeugdzorg en Wmo in toom moet houden. Vanaf 2022 sluit de begroting niet en lopen de tekorten op naar voorlopig 1 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt doordat het rijk de middelen die gemeenten krijgen anders gaat verdelen. Verwacht wordt dat plattelandsgemeenten minder te besteden krijgen en dat stedelijke gebieden meer geld van het rijk gaan ontvangen. Maar hoe groot deze korting voor Aalten wordt, is nu nog niet bekend. Op basis van onderzoeken tot nu toe is een aanname van de korting in de begroting opgenomen vanaf 2022, die eerder genoemde tekorten tot gevolg heeft. Bij het opstellen van de volgende begroting weten we precies waar we aan toe zijn.

In onderstaand overzicht ziet u welke inkomsten de gemeente heeft en waar deze beschikbare middelen aan besteed worden. Ook ziet u wat een gemiddeld huishouden in 2021 kwijt is aan gemeentelijke lasten.
Op dinsdag 3 november behandelt de gemeenteraad de begroting voor het jaar 2021.

Waar komt het geld vandaan? (x 1.000 euro)		
Lokale heffingen		
Onroerendezaakbelasting	4.077	*6,3%*
Afvalstoffenheffing	1.431	*2,2%*
Rioolheffing	1.891	*2,9%*
Leges en heffingen	2.583	*4,0%*
Overige inkomsten		
Rijksuitkering algemeen	45.150	*69,9%*
Investeringsbijdragen, subsidies en uitkeringen	5.329	*8,2%*
Opbrengst grondexploitatie	481	*0,7%*
Rente en dividenden	706	*1,1%*
Uit reserves en voorzieningen	1.354	*2,1%*
Andere inkomsten	1.697	*2,6%*
Totaal aan inkomsten	**64.699**	*100%*

Waar gaat het geld naartoe? (x 1.000 euro)		
Bestuur en ondersteuning	12.893	*19,9%*
Veiligheid	2.541	*3,9%*
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.621	*4,1%*
Economie	283	*0,4%*
Onderwijs	2.006	*3,1%*
Sport, cultuur en recreatie	4.918	*7,6%*
Sociaal domein	32.477	*50,3%*
Volksgezondheid en milieu	4.529	*7,0%*
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	2.423	*3,7%*
Totaal aan uitgaven	**64.691**	*100%*
Positief saldo	**8**	

Hoeveel betaalt een gemiddeld meerpersoonshuishouden?

Per jaar in euro's	**2021**	**2020**
Onroerendezaakbelasting	289	269
Afvalstoffenheffing	117	93
Rioolheffing	167	164
Totaal aan kosten	**572**	**526**

Kijk voor de volledige begroting op **www.aalten.nl/begroting**

Gemeente Aalten
Postbus 119
7120 AC Aalten
T (0543) 49 33 33
E gemeente@aalten.nl
I www.aalten.nl

Totaal financieel overzicht

Totaal financieel overzicht

Hieronder staat het verloop van het begrotingssaldo met als uitgangspunt de door de raad vastgestelde cijfers uit de voorjaarswijziging 2020. Daaronder zijn de mutaties vermeld die zijn meegenomen in deze begroting met op de volgende pagina's de toelichtingen.
Hoewel we ons goed beseffen dat het coronavirus ook in 2021 (en volgende jaren) een financiële impact heeft, is de omvang hiervan op dit moment onmogelijk in te schatten. Eventueel nadelige invloeden hiervan zijn dan ook niet in onderstaande cijfers meegenomen.

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving (- teken houdt een voordeel in)	Prog.	2021	2022	2023	2024
	Tekorten na voorjaarswijziging 2020		**1.174**	**1.068**	**959**	**959**
	Mutaties:					
1	Bouwleges uitstel invoering Omgevingswet	P1	-300	0	0	0
2	SPUK uitkering	P1	-80	0	0	0
3	Financiële effecten Transformatieplan sociaal domein	P2	-1.093	-1.542	-1.542	-1.542
4	Bijstelling zorgbudgetten o.b.v. cijfers 2020 Jeugdzorg	P2	322	322	322	322
4	Bijstelling zorgbudgetten o.b.v. cijfers 2020 Wmo	P2	303	303	303	303
5	Voordeel Laborijn op begroting 2021	P2	-100	0	0	0
6	Loonindexatie 2,9%	Div	400	400	400	400
6	Totale indexatie prijzen	Div	620	620	620	620
7	Algemene uitkering, verwerking meicirculaire 2020	P3	-660	-876	-683	-646
8	Algemene uitkering,herverdeeleffect € 33 per inwoner	P3	0	446	891	891
9	Algemene uitkering vrijval veiligheidsbuffer	P3	-300	0	0	0
10	Inzet BTW compensatiefonds algemene uitkering	P3	-150	0	0	0
11	Extra OZB verhoging 4,5%	P3	-219	-219	-219	-219
12	Voordeel lagere rentekosten	P3	-43	-100	-105	-110
13	Nieuw beleid Centrumplan Dinxperlo	P1	70	70	70	70
14	Nieuw beleid, warm bad Koppelkerk	P2	20	20	20	20
15	Nieuw beleid, Lokale Omroep	P2	20	20	20	0
	Diverse kleine bijstellingen	Div	8	29	-6	-9
	Totaal mutaties		**-1.182**	**-507**	**91**	**100**
	Begrotingssaldo		-8	561	1.050	1.059
			overschot	**tekort**	**tekort**	**tekort**

Toelichting op de punten uit het financieel overzicht

1. Bouwleges door uitstel invoering Omgevingswet
De bouwleges zijn destijds afgeraamd in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet waardoor een verandering van het heffen van leges optreedt. Voor bepaalde activiteiten vervalt namelijk de vergunningsplicht. Nu de inwerkingtreding naar 2022 is gezet, worden de te ontvangen bouwleges voor 2021 met
€ 300.000 opgehoogd. Daarmee komt het geraamde totaal aan te ontvangen leges op € 395.000, hetzelfde als in 2020 is begroot en naar verwachting wordt gerealiseerd.

2. SPUK, regeling specifieke uitkering sport
Door een wetswijziging in 2019 is het recht op aftrek van BTW voor gemeenten op het gebied van sport en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties komen te vervallen. Omdat de wetswijziging direct voortvloeit uit Europese regelgeving en dus geen bezuinigingsmaatregel is, heeft de Rijksoverheid toe-gezegd de opbrengst van deze extra belastingmaatregel terug te laten vloeien naar de benadeelden. In 2019 werd circa € 87.000 en in 2020 € 85.000 in het kader van deze regeling ontvangen. Voorzichtigheidshalve is voor 2021 € 80.000 aan inkomsten geraamd.

3. Financiële effecten Transformatieplan Sociaal Domein
In deze begroting zijn de oplopende financiële effecten opgenomen die voortvloeien uit het in juni 2020 door het college vastgestelde Transformatieplan Sociaal Domein. Over dit onderwerp is op 30 juni een speciale raadsbijeenkomst gehouden, waarin de plannen zijn toegelicht. De maatregelen uit het Transformatieplan beogen een totale ombuiging van structureel 2,7 miljoen euro. Om geen dubbele effecten in de begroting verwerkt te hebben, moesten de reeds opgenomen ombuigingen worden geschrapt.

4. Bijstelling zorgbudgetten Jeugdzorg en Wmo
De eerste maanden van 2020 vertonen het beeld van verder oplopende kosten bij zowel de jeugdzorg als bij de Wmo. Ofwel de groeitendens zet zich voort. Daarom is ervoor gekozen deze trend, ruim 3 ton bij de jeugdzorg en een soortgelijk bedrag bij de Wmo, mee te nemen in deze begroting. De maatregelen uit het in juni vastgestelde Transformatieplan moeten deze tendens keren.

Opgave sociaal domein	2021	2022	2023	2024
Transformatieplan				
Maatregelen Jeugdzorg	-522	-517	-517	-517
Maatregelen Wmo	-1.332	-1.836	-1.836	-1.836
Overige maatregelen	-150	-150	-150	-150
Maatregelen vervoer	-79	-79	-79	-79
Maatregelen bedrijfsvoering	-130	-130	-130	-130
Totaal Transformatieplan*	**-2.213**	**-2.712**	**-2.712**	**-2.712**
Reeds verwerkte ombuigingen uit begroting 2020				
Maatregelen Jeugdzorg	370	420	420	420
Maatregelen Wmo	750	750	750	750
Totaal reeds verwerkte ombuigingen	**1.120**	**1.170**	**1.170**	**1.170**
Opgave sociaal domein	-1.093	-1.542	-1.542	-1.542

* Voor meer detaillering van de cijfers wordt verwezen naar pagina 15 van het Transformatieplan Sociaal Domein.

5. Laborijn
Laborijn heeft ervoor gekozen om in haar ontwerpbegroting 2021 nog geen rekening te houden met een aan-tal ontwikkelingen (uittreden Oude IJsselstreek, effecten coronacrisis en hogere bijdragen uit de meicirculaire) en hiervoor later in het jaar een begrotingswijziging op te stellen. De voor ons in deze begroting opgenomen uitvoeringslasten voor 2021 liggen lager dan in hun meerjarenraming 2020 (en in onze
begroting) is opgenomen. Vooruitlopend hebben we alvast een voordeel van € 100.000 opgenomen.

6. Loonindexatie 2,9% / Prijsindexatie
Met betrekking tot de loonkosten is conform de kaders op de totale loonsom een indexering toegepast van 2,9%. Dit is het in de Septembercirculaire 2019 en in de kaders aangegeven percentage 'loonvoet sector overheid'. De hiermee gemoeide kosten bedragen € 400.000. In de

meicirculaire 2020 is dit percentage weliswaar verhoogd naar 3,1%, maar wij verwachten een gematigde loongroei gezien de financiële problematiek die voortvloeit uit de coronacrisis.
Met betrekking tot de prijsindex zijn zoals gewoonlijk ook de indexcijfers uit de kaderstelling aangehouden, met die uitzondering dat het college ervoor gekozen heeft om ook de externe kosten te indexeren. Dit om de begroting niet verder uit te hollen en omdat onze leveranciers ook hun prijsstijgingen doorberekenen. Sommige prijsstijgingen zoals die van afval en riolering worden doorberekend in de tarieven en betekenen geen budgettaire last voor de gemeentebegroting.
Hierna een staatje dat inzicht geeft in de gebieden en hoogten van de diverse indexaties.

Gevolgen van de prijsindex	2021	2022	2023	2024
Externe kosten 1,8%	151	151	151	151
Kosten ROVA 2,92%	44	44	44	44
- Dekking uit het afval tarief	-44	-44	-44	-44
Kosten riolering 1,8%	10	10	10	10
- Dekking uit het riooltarief	-10	-10	-10	-10
Zorgbudgetten 2,9%	409	409	409	409
Budgetsubsidies 1,8%	97	97	97	97
Opbrengst huren en pachten 2,5%	-11	-11	-11	-11
Opbrengst leges en rechten 2,5%	-26	-26	-26	-26
Totale indexatie prijzen	620	620	620	620

7. Algemene uitkering, verwerking meicirculaire 2020
Zoals altijd vormt de meicirculaire de basis voor wat betreft de algemene uitkering van het Rijk aan de gemeente. De doorrekening van de meicirculaire 2020 levert voor Aalten het tegenvallende bedrag voor 2020 van € 660.000 euro op. Zoals uit de eerdere toelichting af te lezen valt was dit ontoereikend om alleen al de loon- en prijsstijging, samen opgeteld ongeveer 1 miljoen euro groot, op te vangen. Ook de bedragen voor de komende jaren vallen tegen. We moeten het ermee doen...
Op 28 augustus 2020 maakte het kabinet bekend dat de zogeheten opschalingskorting in 2020 en 2021 incidenteel geschrapt wordt. In 2020 komt dit erop neer dat gemeenten in totaal niet voor € 70 miljoen en in 2021 voor € 160 miljoen gekort worden door het Rijk. Voor Aalten gaat het in 2020 om ongeveer € 95.000 en in 2021 om € 215.000. Deze meevaller voor 2021 is niet meegenomen in deze begroting, ook omdat de precieze uitwerking op zijn vroegst in de septembercirculaire 2020 verwacht wordt. Deze wordt dan op zijn vroegst in de najaarsnota verwerkt. De VNG is overigens al lange tijd met het Rijk over de opschalingskorting in gesprek. Voor het eerst wordt er nu iets aan gedaan. Voor de jaren 2022 t/m 2025 staan nog wel kortingen gepland van respectievelijk 110, 130, 135 en 140 miljoen euro. In totaliteit loopt de opschalingskorting op naar rond de 1 miljard euro. De kortingen tot en met 2024 zijn allemaal verwerkt in deze begroting. De korting van 2025 wordt meegenomen in de jaarschijf 2025 bij het opstellen van de volgende begroting 2022-2025.

8. Algemene uitkering, herverdeeleffect € 33 per inwoner
Zoals inmiddels bekend is de grootste onzekere factor op onze begroting het gemeentefonds. En voor de tijdsspanne vanaf 2022 specifiek de twee lopende herverdelingen daarvan: het gedeelte dat het sociaal domein bevat en alle andere delen van de uitkering, het klassieke deel. Door de minister van BZK is aangegeven dat de onderzoeken tot nog toe ontoereikend waren en er teveel niet verklaarbare uitkomsten in zaten. Nieuw onderzoek loopt en de uitkomsten worden in het najaar 2020 verwacht. Verwacht wordt dat plattelandsgemeenten er slecht vanaf komen. Maar resultaten voor individuele gemeenten zijn er nog niet. Een goede voorspelling is momenteel nog niet te maken, toch kunnen we niet voorbijgaan aan het naderend onheil in deze begroting. Daarom is op basis van het onderzoek door bureau Andersson Elffers Felix van het sociaal domein, waaruit bleek dat gemeenten van 20.000 tot 50.000 inwoners er gemiddeld € 33 op achteruit zouden gaan, dit nadeel in de begroting verwerkt. Ingangsdatum van de herverdeling is 2022 en in dat eerste jaar wordt een ingroeieffect van 50% verwacht. Daarom is in dat jaar vooralsnog € 446.000 (50% van

27.000 x € 33) ingeboekt als nadeel. En vanaf 2023 de volle mep ad € 891.000. Meer duidelijkheid wat het voor Aalten betekent wordt in de decembercirculaire 2020 of de meicirculaire 2021 verwacht.

9. Algemene uitkering, vrijval veiligheidsbuffer
Gezien de onvoorspelbaarheid van de algemene uitkering en de verwachte nadelen van de herverdeling was er voor 2021 voorzichtigheidshalve een buffer opgenomen om tegenvallers bij de algemene uitkering zoals de herverdeeleffecten op te vangen. Deze stelpost van € 300.000 valt voor 2021 vrij en vangt voor een deel de tegenvallende uitkomst van de meicirculaire 2020 op. Voor de komende jaren blijft deze veiligheidsbuffer in de begroting opgenomen.

10. Inzet uitkering BTW compensatiefonds
Met de introductie van het BTW compensatiefonds geldt de afspraak dat er een bepaalde pot met geld beschikbaar is voor gemeenten waaruit zij de BTW compensatie kunnen claimen. In 2019 werd deze pot met geld niet opgemaakt en dat wordt dan later verrekend als extra uitkering (achteraf) op de algemene uitkering. Tot nog toe hebben wij deze middelen nooit als dekkingsmiddel ingezet. Maar omdat 2019 een normaal, Corona vrij jaar was, is de verwachting dat gemeenten in 2020 niet meer BTW gaan declareren. Ofwel er blijft in 2020 ook weer geld over. De voordelige afrekening hiervan volgt in 2021. Voor Aalten betekende de onderuitputting van het BTW compensatiefonds in 2019 een voordeel van circa € 150.000 in 2020. Analoog hieraan wordt dit verwachte voordeel over 2020 nu ook voor 2021 veiligheidshalve eenmalig meegenomen.

11. Extra OZB verhoging 4,5%
In de meerjarenbegroting 2020-2023 was voor die jaren reeds een jaarlijkse stijging van de OZB opbrengst van 3% opgenomen. Gezien de huidige financiële problematiek is ervoor gekozen de OZB naast deze reeds opgenomen verhoging van 3% aanvullend met 4,5% te verhogen. Het is nooit een speerpunt geweest om Aalten als de gemeente met de goedkoopste woonlasten van Nederland op de kaart te zetten. Toch is dat in 2020 door Aalten gerealiseerd. Dit blijkt uit het jaarlijks uitgevoerde onderzoek door het COELO van de Rijksuniversiteit Groningen, de Atlas van de lokale lasten 2020. Omdat het Rijk zo achterblijft met haar uitkering moet deze impopulaire maatregel wel getroffen worden, hetgeen een extra opbrengst van € 219.000 met zich meebrengt.

12. Rentevoordeel
De ontzettend lage rentestanden hebben een positief effect op de rentekosten. Weliswaar wordt er door personeel sneller afgelost op hypotheken, waardoor de gemeente minder rente inkomsten heeft. Dit staat echter niet in verhouding met het voordeel dat op langlopende leningen ingeboekt wordt. Dit voordeel loopt per saldo op naar ruim € 100.000.

13. Nieuw beleid, Centrumplan Dinxperlo
Al jarenlang leeft de wens om het centrum van Dinxperlo van een oppepper te voorzien en ook een oplossing te vinden voor bijvoorbeeld de ongelukkige locaties van de supermarkten. De plannen worden steeds concreter en via separate raadsvoorstellen worden de te maken keuzes aan de raad voorgelegd. Vooruitlopend hierop is in deze begroting vanaf 2021 een structureel budget opgenomen van € 70.000 waarvan de besteding bestaat uit nog nader te bepalen kosten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan kapitaallasten of eenmalige kosten.

14. Nieuw beleid, warm bad Koppelkerk
In januari 2020 heeft de gemeenteraad de nota kunst en cultuur 'Een warm bad voor cultuur' vastgesteld. In deze nota is vastgesteld dat de Koppelkerk voldoet aan de voorwaarden om voor een structurele subsidie in aanmerking te komen. Besloten is om in 2020 een bedrag van € 20.000 als subsidie beschikbaar te stellen aan de Koppelkerk (dit is inmiddels verwerkt in de begroting 2020) en een voorstel voor een structurele vorm van subsidiëring mee te nemen in de aanpassing van de

subsidiebeleidsregels Welzijn in 2020. Vooruitlopend op de vaststelling van de subsidiebeleidsregels wordt het bedrag hier alvast geraamd.

15. Nieuw beleid, Lokale Omroep
Vanuit de Mediawet hebben de lokale omroepen een opdracht om te komen tot streekomroepen. Hiervoor is extra geld nodig en er wordt geen duidelijkheid gegeven over de financiering hiervan. De lokale omroepen in de Achterhoek hebben de eerste stappen tot samenwerking gezet en hebben gezamenlijk een voorstel ge-schreven om te komen tot een gezamenlijke versterking van de journalistieke kwaliteit en een verbetering van de continuïteit van de berichtgeving. Hiervoor is drie jaar lang een extra financiering nodig van € 19.500 per jaar. In de tweede helft van 2020 verwachten de Achterhoekse gemeenten hierover een besluit te nemen. Vooruitlopend hierop zijn deze middelen alvast opgenomen.

Kerngegevens van de gemeente

Kerngegevens van de gemeente

A. Sociale structuur		2021	2020
Aantal inwoners		**27.120**	**27.121**
Waarvan:	0 -18 jaar	5.547	5.573
	19 - 64 jaar	15.409	15.435
	65 jaar en ouder	6.164	6.113
Aantal huishoudens in de bijstand		**278**	**278**
Aantal fte SW-medewerkers werkzaam via Laborijn		**210**	**248**

B. Fysieke structuur		2021	2020
Oppervlakte van de gemeente (hectare)		**9.708**	**9.708**
Aantal woningen		**12.060**	**11.976**
Lengte aan wegen (km)		**420**	**420**
Waarvan:	Wegen buiten de bebouwde kom	291	291
	Wegen binnen de bebouwde kom	129	129
Lengte van recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden (km) (exclusief zandwegen)		**46**	**46**
Aantal vierkante meter openbaar groen (inclusief bos)		**1.746.337**	**1.721.525**

Toelichting

Aantal vierkante meter openbaar groen (inclusief bos)
Het aantal vierkante meter is in 2021 hoger als gevolg van locaties die inmiddels omgevormd zijn tot openbaar groen.

Toelichting begroting 2021

Toelichting begroting 2021

In lijn met de door de raad vastgestelde Financiële verordening (Gemeentewet artikel 212), legt het college uiterlijk 31 mei de raad de kaders van de komende begroting voor. Deze voorlopige kaders voor de begroting zijn in de raadsvergadering van 16 juni 2020 vastgesteld. Vetgedrukt zijn de onderdelen waar bij het opmaken van de begroting nog wijzigingen zijn aangebracht.

1. De algemene uitkering wordt opgenomen op basis van de meicirculaire 2020.

2. Subsidies en bijdragen aan derden worden niet geïndexeerd, tenzij er budgetafspraken zijn gemaakt over de indexering (bijvoorbeeld bij verbonden partijen, bibliotheek en Optisport).
De budgetsubsidies zijn met 1,8% geïndexeerd, dit komt neer op een bedrag van € 97.000.

3. De budgetten die betrekking hebben op externe kosten worden eveneens niet geïndexeerd, tenzij er contractueel verplichtingen liggen.
Om uitholling van de begroting te voorkomen zijn de externe kosten toch met 1,8% geïndexeerd, dit komt neer op een bedrag van € 151.000.

4. Met betrekking tot de loongerelateerde budgetten wordt uitgegaan van de in de septembercirculaire opgenomen 'loonvoet sector overheid' die geraamd is op 2,9%.

5. Zoals gebruikelijk worden de afvalstoffen- en rioolheffing op een dekkingspercentage van 100% gesteld.

6. De overige leges en rechten, huren en pachten worden met 2,5% geïndexeerd.
Dit levert € 37.000 extra inkomsten op.

7. De verhoging OZB mee te nemen in het op te stellen dekkingsplan.
Voor het jaar 2021 is een totale verhoging van de OZB van 7,5% begroot. Deze bedraagt € 354.000 en bestaat uit € 135.000 uit het dekkingsplan begroting 2020 – 2023 (3%) en € 219.000 (4,5%) extra verhoging 2021.

8. Bij het opstellen van de begroting 2021 worden de geschetste stappen gevolgd.
College en organisatie zijn inmiddels gestart met onderzoek naar ombuigingen richting de begroting 2022, dit vanwege negatieve mutaties op de algemene uitkering in verband met het herverdeeleffect.

Programma 1 Ruimte

1. Ontwikkelingen binnen dit programma

Verschillende ontwikkelingen zorgen ervoor dat binnen het programma Ruimte integraal gewerkt moet gaan worden aan landelijke, regionale en lokale opgaven. 'Daadkrachtig' en 'Duurzaam' zijn de belangrijkste uitgangspunten voor de verdere uitvoering van deze opgaven. De uitvoering van de projecten of de uitkomsten van deze opgaven, raken iedereen. Door in te zetten op goede participatie en communicatie brengen wij de projecten en opgaven 'Dichtbij' en raakt men betrokken bij de diverse onderwerpen.

Omgevingswet
Hoewel de invoering is uitgesteld tot 1 januari 2022, is het belangrijk om nu door te pakken met de verdere implementatie van de Omgevingswet. Daarbij spelen samenwerking en integraliteit belangrijke rollen. In 2020 is belangrijk voorbereidend werk uitgevoerd om zo in 2021 de daadwerkelijke implementatie verder te gaan uitvoeren en concretiseren. We richten ons niet alleen op de interne organisatie maar zorgen ook voor de borging van een goede externe samenwerking in het gehele proces. Belangrijk aandachtspunt is dat het deelproject Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Vergunningen Toezicht en Handhaving, voor de invoeringsdatum gereed zijn.

Duurzaamheid en klimaat
De gemeente heeft duurzaamheid als speerpunt van beleid benoemd. Gemeentelijke gebouwen worden verduurzaamd en waar mogelijk van zonnepanelen voorzien. De gemeentelijke dieselauto's worden getankt met Blauwe diesel, waarbij de uitstoot aanmerkelijk lager ligt dan bij reguliere brandstof. Gemeentelijke personenauto' s worden bij vervanging, indien technisch mogelijk, ingeruild voor elektrische voertuigen.
Tevens zijn volop voorlichtingscampagnes gaande om bedrijven en particulieren te stimuleren verdere duurzaamheids- en energiemaatregelen te nemen. Beide groepen pakken dit voortvarend op.
In overleg met gebiedspartijen werken we momenteel aan een uitnodigingskader (kaart en matrix) voor de winning van wind- en zonne-energie. Het uitnodigingskader bestaat uit een landschappelijke waardenkaart en een matrix, waaruit blijkt waar welke formaten aan duurzame energiewinning mogelijk zijn.

In de centra wordt vergroening toegepast en worden gazons en grasvelden vervangen door bloemenmengsels ter verbetering van de biodiversiteit en het natuurlijk tegengaan van de eikenprocessierups.
Het beleid voor behoud en versterking van de biodiversiteit wordt in 2021 opgesteld. Het versterken van bewustwording, de samenwerking met derden, monitoring en de verankering van het thema biodiversiteit in ruimtelijk beleid, opgaven en beheer maken deel uit van het biodiversiteitsplan. Het beoogde biodiversiteitsplan wordt hiermee één van de bouwstenen (naast bijvoorbeeld klimaatadaptatie) van de omgevingsvisie.

Eind 2019 is het Plan van Aanpak Duurzaamheid vastgesteld. In de gemeenteraad van december 2020 wordt het bijgestelde plan Duurzaamheid voorgelegd, waarbij het effect van de maatregelen zichtbaar wordt. De startnotitie transitievisie Warmte, het bod Regionale Energietransitie (RES) alsmede het beleidsplan circulaire economie zijn in voorbereiding en worden in het najaar en in 2021 aan de raad voorgelegd.
De schade aan de natuur door te veel neerslag van stikstof is de afgelopen jaren meer en meer duidelijk geworden. Het behoud van deze natuur, in het licht van de stikstofproblematiek, is niet alleen een opgave voor heel Nederland, maar ook voor Gelderland en onze regio. Wij lossen het

stikstofprobleem in Gelder-land niet alleen op. We zijn afhankelijk van landelijke (bron)maatregelen. Deze landelijke maatregelen moeten ontwikkelruimte vrijmaken voor initiatieven in Nederland en Gelderland. We zien de Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS) in het verlengde van de aanpak van het Rijk. Onze Gelderse inspanningen zijn voor Gelderse ontwikkelingen. De stikstofopbrengst met GMS stoppen we, na aflossing op de natuur, in onze Gelderse bank voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen in onze provincie. Zo werken we aan natuurherstel en trekken we wonen en werken verder vlot. Als gemeente participeren wij in dit proces. Vanuit de thematafels wordt gestreefd naar een integratie van de dossiers stikstof, droogte en water.

Droogte
In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is afgesproken dat heel Nederland in 2050 waterrobuust en klimaat-bestendig is ingericht. Overheden zijn verplicht om een stresstest uit te voeren voor de thema`s wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. In 2020 zijn vanuit de samenwerking Wintlicht + (gemeenten Winterswijk, Oost Gelre en Aalten en Waterschap Rijn en IJssel) de stresstesten (droogte, hitte, wateroverlast) uitgevoerd. De volgende stap is het voeren van risicodialogen en het opstellen van een uitvoeringsprogramma. De afgelopen jaren kregen we te maken met de maatschappelijke en economische gevolgen door droogte. We moeten de Achterhoek beter weerbaar maken tegen de droogte.
WUR/WING (universiteit Wageningen) en NSOB (Nederlandse School voor Openbaar Bestuur) hebben een verkenning gedaan naar de droogte in de Achterhoek. Op basis van dit onderzoek wordt nader bekeken welke vervolgstappen nodig zijn. In 2021 krijgt het samenwerkingsverband met provincie, gemeenten en waterschap nader vorm en wordt er gewerkt aan een concrete aanpak van droogte. Zowel ambtelijk als bestuurlijk zit Aalten in de provinciale werkgroepen om adequate maatregelen te nemen.

Vitale centra
In nauwe samenwerking met ondernemers, eigenaren, belangenverenigingen, bewoners en ambtenaren is de centrumvisie voor Dinxperlo tot stand gekomen. Het doel van de visie is het realiseren van een aantrekkelijk en levendig centrum, waar het fijn is om te ondernemen, boodschappen te doen, te wonen en bovenal een plek is om elkaar te ontmoeten en te verblijven. Het is een breed integraal plan met een concreet uitvoeringsplan voor de periode 2020-2025, waarin met de vaststelling door de raad de prioriteiten zijn vastgelegd en nadrukkelijk de samenwerking met gebiedspartijen uitgangspunt is.

De komende tijd wordt gewerkt aan de voorbereiding en de daadwerkelijke verbouwing van het pand aan het Lage Blik in Aalten, zodat de bibliotheek in 2021 kan verhuizen. De openbare ruimte rondom dit pand wordt tegelijkertijd heringericht. Begin 2021 starten tevens de bouwwerkzaamheden voor de uitbreiding van de AH aan De Hoven. Ook hier wordt de openbare ruimte rondom de betreffende locatie heringericht.

Fietsveiligheid en verkeersveiligheid
In 2021 worden diverse wegen heringericht. De Admiraal de Ruyterstraat, Dijkstraat en de Lichtenvoordsestraatweg zijn wegen waarvan relatief veel fietsers gebruik maken.Om hier de positie van de fiets te verbeteren, wordt ingezet op het veiliger en comfortabeler maken van deze belangrijke fietsroutes. Op die manier willen wij het fietsgebruik stimuleren en zo een goed alternatief bieden voor het gebruik van de auto. Door tevens in te zetten op fietseducatie en voorlichting willen we het fietsgebruik verder vergroten.
De gemeenteraad heeft in 2020 de voorkeursvariant fietsroute N318 vastgesteld. De vervolgstap om te ko-men tot een vrijliggend fietspad langs deze provinciale weg dient nu gezet te worden. De gesprekken met de provincie Gelderland om de fietsroute langs de N318 te realiseren zijn opgestart en er wordt gewerkt naar een concretisering van deze voorkeursvariant.

Wonen
De woonvisie staat voor leefbare en vitale kernen. Om dit te bereiken werken we de komende jaren aan de volgende speerpunten: aanpak bestaande woningen, flexibel inspelen op woningvraag, voldoende betaalbare woningen en aandacht voor wonen met zorg. Concreet betekent dit onder andere dat we middels het af-wegingskader woningbouw inzetten op nieuwe woningen voor starters en ouderen. Daarnaast geven we uit-voering aan de projecten die in 2020 zijn gestart, waaronder de Uuthuuskes in de kleine kernen (betaalbare huurwoningen voor jongeren) en zorgeloos zelfstandig wonen in de Kattenberg, gericht op ouderen met (beginnende) dementie.

Bereikbaarheid
Voor de realisatie van de buslijn Aalten – Bocholt zijn aan de Duitse zijde nog verschillende hordes te nemen. Waar mogelijk trekken wij samen met de provincie Gelderland op om dit zoveel mogelijk vlot te trekken, zodat de buslijn weer kan gaan rijden. Tevens werken we regionaal samen om MaaS (Mobility as a service) verder uit te rollen binnen onze gemeente.

Werkterreinen
Voor de gemeente Aalten is geconstateerd dat de grenzen aan inbreiding in de kern Aalten zijn bereikt; hier is behoefte aan circa 5 hectare op de korte termijn (tot 2023) tot 8 à 10 hectare op de langere termijn (2023-2030). In 2021 wordt de verkenning naar een mogelijke uitbreiding van het bedrijventerrein afgerond en ter besluitvorming voorgelegd.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

P1.01 Omgevingswet *10

De deelprojecten welke noodzakelijk zijn voor de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2022 zijn gereed en operationeel.

Acties

- We implementeren de Omgevingswet, waarbij we voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit deze nieuwe wetgeving voor de gemeentelijke organisatie.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 31-12-2021

P1.02 Duurzaamheid *9

Eind 2021 zijn er in totaal 15 openbare oplaadpalen binnen de gemeente Aalten beschikbaar voor het opladen van elektrische voertuigen.

Acties

- We zoeken samenwerking met marktpartijen om de laadpalen op strategische locaties te plaatsen.

Portefeuillehouder: M.J. Veldhuizen

Einddatum: 31-12-2021

P1.03 Duurzaamheid *9

Vaststellen van een Transitievisie Warmte (TVW). Hierin legt de gemeenteraad de volgorde en het tijdpad vast waarop de wijken in de gemeente van het aardgas af gaan.

Acties

- Eind 2021 wordt de Transitievisie Warmte ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Portefeuillehouder: M.J. Veldhuizen

Einddatum: 31-12-2021

P1.04 Duurzaamheid *9

Vaststellen van een Regionale Energie Strategie 1.0 (RES 1.0). De RES heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

Acties

- Begin 2021 wordt de RES 1.0 aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

Portefeuillehouder: M.J. Veldhuizen

Einddatum: 31-03-2021

P1.05 Klimaat

Participeren in het proces om te komen tot een plan van aanpak voor de Achterhoek op het gebied van de stikstofproblematiek

Acties

- We werken regionaal samen aan een uitvoeringsagenda voor de regio Achterhoek.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 30-04-2021

P1.06 Klimaat

Het realiseren van een biodiversiteitsplan voor binnen en buiten de kom. Dit plan is één van de bouwstenen voor de Omgevingsvisie.

Acties

- Een plan vaststellen welke gericht is op biodiversiteit binnen en buiten de kern.

Einddatum: 30-04-2021

P1.07 Klimaat

Op het gebied van klimaatadapatie hebben we de risicodialogen opgestart om zo te komen tot een (meerjarig) uitvoeringsprogramma welke in 2021 gereed is.

Acties

- Er dient een startnotitie te worden opgesteld op basis waarvan keuzes gemaakt kunnen worden ten aanzien van reikwijdte en detailniveau van de risicodialogen.

Portefeuillehouder: M.J. Veldhuizen

Einddatum: 30-04-2021

P1.08 Vitale centra *11

Een lokale visie op het gebied van recreatie en toerisme welke aansluit op de regionale visie.

Acties

- In 2021 worden de maatregelen uit de centrumvisie Dinxperlo verder geconcretiseerd en uitgewerkt.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 28-02-2021

P1.09 Vitale centra *11

In 2021 is de bibliotheek verhuisd naar het Lage Blik en is de buitenruimte aangepast.

Acties

- Het pand is verbouwd en de openbare ruimte is heringericht zodat de bibliotheek kan verhuizen.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 31-08-2021

P1.10 Verkeersveiligheid

Nul verkeersdoden in 2021 en een afname van het aantal fietsslachtoffers ten opzichte van 2020.

Acties

- Het terugdringen van het aantal (dodelijke) slachtoffers door in te zetten op verkeerseducatie en het verbeteren van fietsvoorzieningen op de belangrijke fietsverbindingen.

Portefeuillehouder: M.J. Veldhuizen

Einddatum: 31-12-2021

P1.11 Wonen *21

We realiseren (tijdelijke) woningen voor starters/jongeren met een sociaal en/of maatschappelijke binding met de kleine kern.

Acties

- De eerste tijdelijke woningen (Uuthuuskes) worden geplaatst.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 30-04-2021

P1.12 Wonen *9, 20, 21

Verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad.

Acties

- We stellen een plan van aanpak op voor bestaande woonvoorraad in samenhang met duurzaamheidsopgave.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 30-04-2021

P1. 13 Bereikbaarheid *22

In 2021 moet de buslijn tussen Aalten en Bocholt daadwerkelijk rijden.

Acties

- Het faciliteren van de belanghebbende partijen om de buslijn Aalten – Bocholt te laten rijden.

Portefeuillehouder: M.J. Veldhuizen

Einddatum: 01-04-2021

P1.14 Bereikbaarheid *23

Het realiseren van fijnmazige bereikbaarheid in de Achterhoek door middel van de doorontwikkeling en opschaling van het MaaS-platform Netmobiel binnen de regio Achterhoek.

Acties

- Het verder door ontwikkelen van Netmobiel binnen onze gemeente.

Portefeuillehouder: M.J. Veldhuizen

Einddatum: 31-08-2021

P1.15 Werken

Inzichtelijk te maken wat de mogelijke nieuwe uitleglocatie(s) voor de kern Aalten zijn. Tevens blijven wij ons inzetten op verbetering van bestaande terreinen.

Acties

- Begin het jaar is de verkenning afgerond en wordt de verkenning van de nieuwe uitleglocatie(s) vastgesteld.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 31-03-2021

3. Overzicht middelen per taakveld

Bedragen x €1.000

Programma 1 Ruimte	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Verkeer en vervoer	-424	0	-62	-62	-62	-62
Openbaar vervoer	-2	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.152	0	-7	-7	-7	-7
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-33	0	-38	-38	-38	-38
Economische promotie	-181	0	-212	-212	-212	-212
Sportaccommodaties	-340	0	-330	-250	-250	-250
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-92	0	-76	-76	-76	-76
Riolering	-1.977	0	-1.948	-1.948	-1.948	-1.948
Afval	-1.884	0	-2.003	-2.003	-2.003	-2.003
Milieubeheer	-778	0	-38	-38	-4	-4
Begraafplaatsen en crematoria	-185	0	-275	-300	-300	-300
Ruimtelijke ordening	-98	0	-42	-42	-42	-42
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein	-1.194	0	-829	-237	-82	-82
Wonen en bouwen	-525	0	-485	-185	-185	-185
Totaal Baten	-9.865	0	-6.345	-5.398	-5.210	-5.210
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.981	0	2.595	2.550	2.586	2.604
Openbaar vervoer	25	0	26	26	26	26
Economische ontwikkeling	10	0	42	42	42	42
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.116	0	5	5	5	5
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	45	0	44	47	44	44
Economische promotie	27	0	192	192	192	192
Sportaccommodaties	1.680	0	1.743	1.607	1.539	1.546
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.837	0	1.741	1.711	1.711	1.710
Riolering	1.480	0	1.545	1.553	1.553	1.553
Afval	1.556	0	1.637	1.637	1.637	1.637
Milieubeheer	1.661	0	928	923	889	889
Begraafplaatsen en crematoria	348	0	419	358	358	358
Ruimtelijke ordening	508	0	498	478	478	478
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein	1.094	0	806	214	59	59
Wonen en bouwen	893	0	1.119	910	901	901
Totaal Lasten	16.259	0	13.340	12.252	12.019	12.043
Totaal Programma 1 Ruimte	6.394	0	6.995	6.854	6.810	6.833

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven

Verkeer en vervoer
In 2020 zijn zowel de baten als lasten incidenteel € 140.000 hoger. Dit in verband met de ontsluiting van bedrijventerrein 't Hietveld op de N317. Voor de gemeente is dit kostendekkend. De geraamde uitgaven groot onderhoud wegen zijn in 2021 hoger, maar fluctueren door de jaren. Deze kosten worden gedekt door de reserve onderhoud wegen. Daarnaast stijgen de onderhoudskosten wegen als gevolg van de nieuw doorgerekende MOP en de kapitaallasten door de investeringen die de komende jaren plaatsvinden (zie het investeringsschema).

Openbaar vervoer
Zowel de baten als de lasten zijn in 2020 eenmalig hoger. Dit heeft te maken met de maatregelen niet actief beveiligde overweg (NABO's), zie raadsmededeling 16 mei 2018. 50% van de totale kosten komen voor rekening van het Ministerie I&W, 25% voor rekening van de provincie en 25% voor rekening van de gemeen-te. Het restant van het budget 2019 is doorgeschoven naar 2020.

Economische promotie
In 2020 is vanuit het uitvoeringsprogramma € 20.000 geraamd voor het opstellen van de economische visie. De toegezegde bijdrage aan het internationaal Netwerkburo kost in 2020 eenmalig € 20.000.

Sportaccommodaties
De huurinkomsten van de sportaccommodaties zijn voor 2020 incidenteel met € 54.000 naar beneden bijgesteld in verband met gederfde inkomsten door COVID-19. Voor 2021 zijn deze inkomsten weer op het oude niveau (van voor COVID-19) gebracht.
In 2021 betreft de stijging van de kosten het planmatig onderhoud voor de andere sportgebouwen. Deze fluctueren door de jaren en worden gedekt door de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Het project landschapsregeling loopt van 2019 tot en met 2022 en wordt deels gesubsidieerd door de provincie. Het budget is volledig in 2019 opgenomen en het resterende saldo wordt jaarlijks via de voorjaarswijziging doorgeschoven. Dit verklaart gedeeltelijk de daling vanaf 2021, aan de batenkant (€ 63.000) en aan de lastenkant (€ 94.000). In 2020 heeft de liquidatie Recreatieschap Achterhoek Liemers (RAL) plaatsgevonden. Hiervoor hebben we in 2020 € 36.000 ontvangen. Verder is de daling van de lasten te verklaren door de budgetten vanuit het uitvoeringsprogramma in 2020 voor de pilot basiskwaliteit landschap (€ 20.000) en vergroening kernwinkelgebieden (€ 25.000).
De aankoop van de Slingeplas Bredevoort heeft in 2020 plaatsgevonden. Het verschil tussen de getaxeerde waarde en de hogere aankoopsom (€ 63.000) komt terug in de lasten van 2020. Deze wordt conform raadsbesluit (24 maart 2020) gedekt uit de algemene reserve.

Riolering
De totale kosten voor riolering verlopen budgettair neutraal. Eventuele tekorten en overschotten worden verrekend met de voorziening riolering. In de kostenberekening nemen we hiervoor meer componenten mee dan uit dit taakveld blijkt (bijvoorbeeld BTW). Hierdoor laten de lasten fluctuaties in de jaren zien. In 2021 voegen we weer toe aan de voorziening (zie ook paragraaf Lokale Heffingen).

Afval
Het saldo van de baten en lasten blijft jaarlijks gelijk. Eventuele tekorten en overschotten worden

verrekend met de voorziening afval. Net als bij riolering nemen we bij de kostenberekening meer componenten mee dan uit dit taakveld blijkt (bijvoorbeeld BTW). In 2021 wordt € 305.000 uit de voorziening gehaald. Deze is daarmee leeg. Hierdoor gaat het tarief vanaf 2022 extra stijgen (vastrecht met naar verwachting € 20 per huishouden). Voor de tarieven afvalstoffenheffing, zie de paragraaf Lokale Heffingen.

Milieubeheer
Het budget is zowel aan de baten- als aan de lastenkant vanaf 2021 flink lager dan in 2020. In 2020 is een gemeentelijk budget opgevoerd voor de klimaatstresstest en een (eerste) risicodialoog voor € 20.000. Dit voeren wij gezamenlijk met de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk en waterschap Rijn en IJssel uit met subsidie van het ministerie I&W. Omdat wij als aanspreekpunt hiervoor optreden, is dit budget zowel in de baten als in de lasten opgehoogd met de bijdrage van deze partners, te weten € 116.000. Een eventueel saldo wordt via de voorjaarsnota doorgeschoven naar 2021.
Vanuit de decembercirculaire 2019 is een bestemmingsuitkering toegekend van in totaal € 316.000 in 2020. Deze wordt ingezet voor de gemeentelijke taken duurzaamheid en klimaatadaptatie. Daarnaast is overeenkomstig met het plan van aanpak Duurzaamheid € 50.000 uit 2019 doorgeschoven naar 2020 voor geplande duurzaamheidsacties en -projecten.

Begraafplaatsen en crematoria
De dienstverlening op onze begraafplaatsen is van hoog niveau en dit willen we zo houden. Door de opbrengsten van de begraafplaatsen te verhogen en aanpassingen in het beheer wordt het dienstverleningsniveau voortgezet tegen per saldo lagere lasten. Vanaf 2022 bedraagt het positieve effect op de begroting € 25.000. De schommelingen in de lasten hebben te maken met groot onderhoud dat wordt gedekt door de reserve onderhoud gebouwen.

Ruimtelijke ordening
Het restant budget voor de structuurversterking kernen wordt ieder jaar doorgeschoven naar het volgende jaar. Hiervoor is nog € 459.000 opgenomen in het budget voor 2020. Voor het project uitbreiding supermarkt Albert Heijn aan de Hoven en verplaatsing bibliotheek naar het Lage blik is in 2020 € 500.000 aan de baten-kant en € 795.000 aan de lastenkant opgenomen. Dit verschil is reeds gedekt uit het budget structuurversterking kernen. Verder is in 2020 voor project Vitaal centrum zowel een bedrag aan de batenkant (€ 36.000) als aan de lastenkant (€ 72.000) begroot.

Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)
Elk jaar ten tijde van het jaarwerk wordt voor de bouwgronden in exploitatie een hercalculatie uitgevoerd en vastgesteld. Deze geactualiseerde cijfers zijn in deze begroting meegenomen. Fluctuaties in de jaren worden veroorzaakt door de verwachte realisatie van de verkopen en de te maken kosten (inclusief overhead) in de jaren.

Wonen en bouwen
In 2020 is € 263.000 beschikbaar gesteld voor betaalbare (tijdelijke) woningen kleine kernen. Ter dekking van het geschatte exploitatietekort is de vrijval reserve dorpsuitleg gereserveerd. Vanaf 2021 zijn zowel de baten als de lasten € 73.000 hoger in verband met de Uuthuuskes.
Vanaf 2022 zijn de bouwleges met € 300.000 afgeraamd in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, waardoor een verandering van het heffen van leges optreedt. Aan de lastenkant hebben we extra kosten voor de invoering van de Omgevingswet begroot voor 2021 (€ 180.000) en 2022 (€ 30.000).

4. Eigen grafieken indicatoren

Programma 1 Ruimte

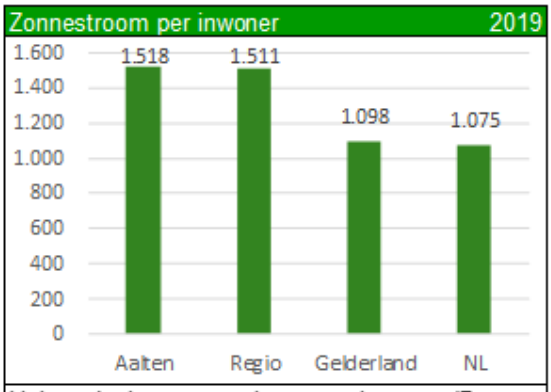

Het aandeel van zonnestroom per inwoner. (Bron: Klimaat monitor)

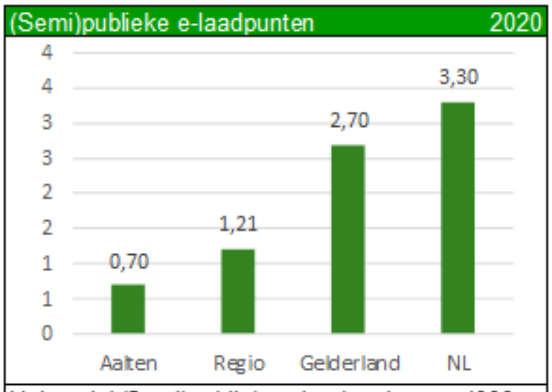

Het aantal (Semi)publieke e-laadpunten per 1000 inwoners (Bron: Klimaat monitor)

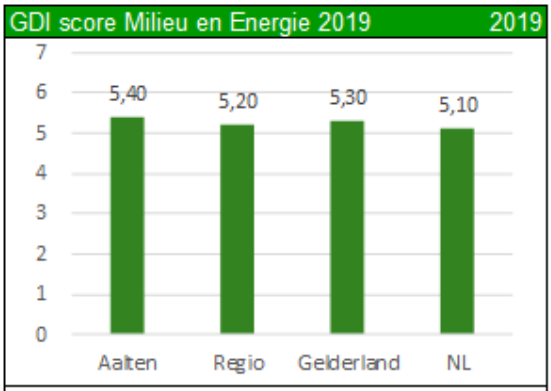

GDI score Mileu en Energie in vergelijking met Nederland (Bron: GDI databank)

5. Verplichte indicatoren waarstaatjegemeente.nl

Programma 1 Ruimte

Functiemenging 2019

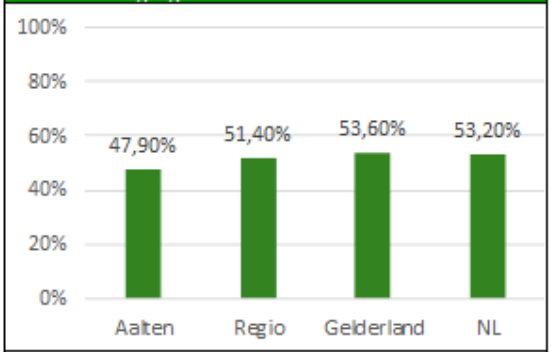

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. (Bron: LISA)

Vestigingen van bedrijven 2019

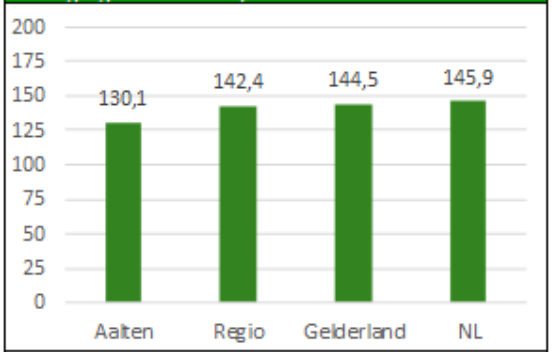

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar. (Bron: LISA)

Omvang huishoudelijk restafval 2018

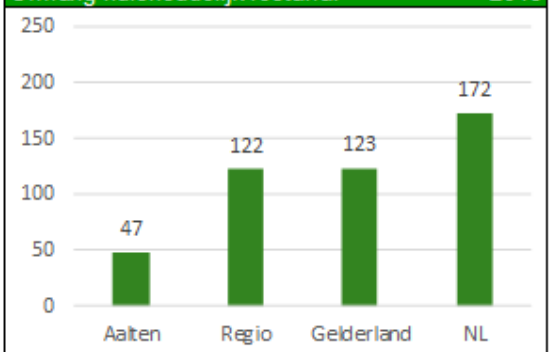

Het niet gescheiden ingezameld huishoudelijk restafval, aantal kilo per inwoner. (Bron: CBS)

Hernieuwbare electriciteit 2018

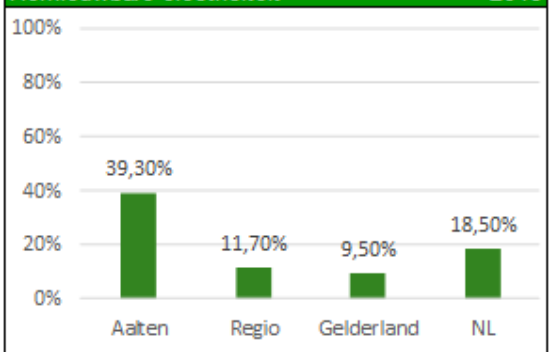

Het % hernieuwbare elektriciteit, opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa, t.o.v. het totaal aan elektriciteit. (Bron: RWS)

Demografische druk 2020

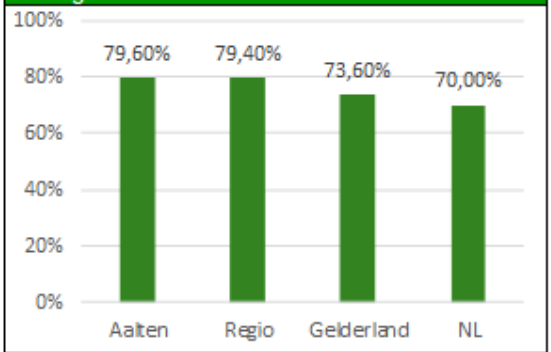

De som van het aantal personen van 0-20 jaar en ≥ 65 jaar in verhouding tot de personen van 20-65 jaar. (Bron: CBS)

Programma 2 Sociaal Domein

1. Ontwikkelingen binnen dit programma

Transformatie Sociaal Domein
2021 staat in het teken van verdere concretisering en uitvoering van het Transformatieplan Sociaal Domein. De transformatie van het sociaal domein in Aalten is in november 2019 ingezet met de vaststelling van de verordening sociaal domein. In juni 2020 is vervolgens het Transformatieplan vastgesteld met een pakket aan ombuigingen. De transformatie en de daaraan gekoppelde maatregelen hebben tot doel om een andere rolverdeling tussen inwoners, maatschappelijke instellingen en de overheid te realiseren waarbij de gemeente hulp en ondersteuning blijft bieden aan inwoners die dat nodig hebben. Het uitvoeren van deze taken ge-beurt binnen de gestelde financiële kaders en de stijging van de kosten wordt waar mogelijk een halt toegeroepen of zelfs naar beneden omgebogen.
Na de verordening Sociaal Domein en het Transformatieplan is een integrale beleidsnota de volgende stap. In de nota Sociaal Domein worden de inhoudelijke speerpunten voor beleidsontwikkeling en uitvoering vast-gelegd. Met deze nota geven we invulling aan het lokale sociale beleid, het beleid gericht op zaken die mensen betreffen, van jong tot oud met allerlei behoeften in allerlei omstandigheden. Essentieel voor de totstandkoming zijn inwoners en maatschappelijke organisaties die hierin meedenken en meedoen. In het najaar van 2020 is hiermee een start gemaakt en naar verwachting wordt de nota voor de zomer van 2021 ter vast-stelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Subsidiebeleid
De transformatie van het sociaal domein vraagt ook om een nieuw algemeen subsidiebeleidskader (vast te stellen door de gemeenteraad) en een gewijzigde praktische uitvoering hiervan via nieuwe subsidiebeleidsregels (vast te stellen door het college). Dit subsidiebeleidskader en de beleidsregels dienen in 2021 vorm te krijgen. Via de systematiek van beleidsgestuurde contractfinanciering (BCF) willen we bij de grotere budgetsubsidies meer sturen op beleidsthema's, beleidsdoelen en beleidseffecten.

Beschermd wonen
Vanaf 2022 worden de gemeenten weer verantwoordelijk voor beschermd wonen (mensen met ggz-problematiek). Daarmee verandert de rol van Centrumgemeente Doetinchem op dit dossier. In 2022 wordt eveneens het nieuwe verdeelmodel van kracht. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet bekend. In 2021 bereiden we ons hierop voor; we onderzoeken wat het gewenste en noodzakelijke zorglandschap is en op welke manier we in de regio moeten en willen samenwerken (Governance). We sluiten nieuwe contracten af met aanbieders waarmee we een duurzame relatie aangaan. Uitgangspunten voor de samenwerking zijn; ambulantisering (beschermd thuis in de wijk), uitstroom (kort en tijdelijk wonen in een intramurale setting) en innovatie (woonvormen, vernieuwende aanpak).

Nieuwe wet Inburgering
Per 1 juli 2021 wordt de nieuwe Wet Inburgering van kracht. In de tweede helft van 2020 zijn in een startnotitie de regionale en lokale kaders van het beleid op hoofdlijnen beschreven. In het voorjaar van 2021 volgt een beleidsnotitie waarin voornoemde kaders zijn uitgewerkt en worden vastgesteld. De gemeente Aalten werkt bij de voorbereiding op de invoering van deze wet nauw samen met de gemeente Doetinchem, Laborijn en Figulus.

Laborijn
2021 wordt een bijzonder jaar voor Laborijn. Het eerste jaar waarin de Participatiewet alleen nog

uitgevoerd wordt voor de gemeenten Aalten en Doetinchem. In 2021 worden de volgende stappen gezet om de dienstverlening van Laborijn meer in onze eigen gemeente te organiseren, dichter bij onze eigen ambtelijk organisatie en in lijn met de methodiek van de omgekeerde toets. 2021 wordt ook een onzeker jaar. De (financiële) effecten van de coronacrisis zijn moeilijk in te schatten, maar dat het aantal inwoners dat een beroep doet op een uitkering gaat stijgen, lijkt nagenoeg zeker. Vooralsnog gaan we er vanuit dat alle activiteiten gerealiseerd worden binnen de door de gemeenten gestelde financiële kaders. Het uitgangspunt hierbij is dat de bijdrage van de deelnemende gemeenten over de periode 2021 tot en met 2024 in lijn blijft met eerdere besluitvorming zoals vastgelegd in de vastgestelde begroting 2020 en de daarin opgenomen meerjarenraming.

Sport
In de gemeente Aalten zien we sport als middel en als verbinder. Verbinder van vele inwonersgroepen (jong en oud, onbeperkt en uniek, enzovoort), sportverenigingen, het sociaal domein en brede maatschappelijke doelstellingen. Vitaliteit door beweging en sociale contacten en daardoor preventie zijn hierbij sleutelwoorden; sport als middel! Eind 2019 is de tweede talentverbinder gestart, met daarbij de focus op sport en verenigingen. Vele nieuwe verbindingen zijn gelegd, hetgeen zich openbaart in mooie nieuwe initiatieven die in 2021 verder uitgewerkt en geconcretiseerd worden. Halverwege 2021 wordt deze functie in het kader van het plan Talent geëvalueerd. Een van de aspecten waar de talentverbinder in 2021 mee verder gaat zijn de 'open en vitale sportparken'. In aansluiting op het Achterhoeks beweeg- en sportakkoord is in 2020 een lokaal beweeg- en sportakkoord opgesteld dat in 2021 uitgevoerd gaat worden in samenwerking met onze partners.

Preventie
In de zomer van 2020 zijn op de Thematafel Gezondste Regio het regionaal preventieakkoord, het regiobeeld en de regiovisie zorglandschap vastgesteld. Deze gaan we in 2021 vertalen naar een lokaal preventie akkoord. Het lokale preventie akkoord wordt in nauwe samenhang opgesteld met het lokale beweeg- en sportakkoord en de lokale gezondheidsagenda.

Formuleren nieuw beleidskader gemeenschapshuizen
In 2016/2017 heeft een onderzoek door de Rekenkamercommissie plaatsgevonden naar de exploitatie en maatschappelijke betekenis van de gemeenschapshuizen in onze gemeente. In zowel het Raadsprogramma 2018-2022 als het Uitvoeringsprogramma 2018-2022 is opgenomen dat de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek worden meegenomen in de formulering van een nieuw gemeentelijk beleidskader gericht op de gemeenschapshuizen. In overleg en samenspraak met het Platform Aalten, waarin alle gemeenschapshuizen vertegenwoordigd zijn, wordt gewerkt aan een concept voor een voorstel voor een dergelijke kadernota. Dat beleidskader moet in 2020/2021 door de raad worden vastgesteld. Dit vormt vervolgens de basis voor de praktische uitwerking van de wijze waarop de gemeente in de (nabije) toekomst de functie van de gemeenschapshuizen binnen de ontwikkelingen in het sociaal domein concreet kan ondersteunen.

Huisvesting Onderwijs
De onderwijswetgeving stelt dat gemeenten moeten voorzien in adequate huisvesting voor het onderwijs. Momenteel wordt door het ministerie regelgeving voorbereid die gemeenten en schoolbesturen verplicht tot het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs (IHP). Het IHP geeft zowel voor de gemeente als schoolbesturen duidelijkheid over de toekomstige investeringen in onderwijsvoorzieningen.
De gemeente Aalten heeft, vooruitlopend op deze nieuwe wetgeving, maar wel binnen de kaders van de vigerende wetgeving, besloten tot het opstellen van een IHP. Daarvoor is een werkgroep opgericht die bestaat uit vertegenwoordigers van het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, de

gemeente en een externe procesbegeleider. De ontwikkelingen van het binnenklimaat/ventilatie spelen hierbij, ondermeer door de coronaproblematiek, een rol. Naar verwachting vindt besluitvorming over het IHP plaats in het eerste kwartaal van 2021.

Cultuur
In de op 28 januari 2020 vastgestelde nota kunst en cultuur is besloten om de Koppelkerk gezien haar lokale en regionale culturele functie in 2020 een subsidie toe te kennen van € 20.000. Daarnaast is besloten een voorstel voor een structurele subsidie op te nemen in de nieuwe subsidiebeleidsregels Welzijn. De nieuwe subsidiebeleidsregels treden in werking vanaf 2021.

Lokale omroep
De lokale omroepen hebben een opdracht van het Rijk gekregen (Mediawet) om te komen tot streekomroepen met een lokaal toereikend media-aanbod (LTMA). De eerste stappen zijn hiervoor gezet in de Achterhoek. Vanuit Den Haag wordt geen duidelijkheid gegeven over de financiering hiervan. De lokale omroepen hebben gezamenlijk een voorstel geschreven om te komen tot een versterking van de journalistieke kwaliteit en een verbetering van de continuïteit van de berichtgeving.

VNOG
In 2021 wordt uitvoering gegeven aan de in januari 2020 vastgestelde toekomstvisie. Voor onze gemeente is daarbij belangrijk dat de bestaande intensieve grensoverschrijdende samenwerking structureel wordt versterkt, dit geldt zeker ook en heel concreet voor de samenwerking tussen de brandweerposten Dinxperlo en Suderwick (D). Deze versterking van de internationale samenwerking bleek zeer nodig tijdens de coronacrisis ten aanzien van de bestrijding van besmettelijke ziekten. Het uitvoeren van het in 2020 nog vast te stellen beleidsplan inclusief het nieuwe dekkingsplan wordt nauwlettend gevolgd, net als de financiële ontwikkelingen bij de VNOG.

Ondermijning
De praktijk laat zien dat de georganiseerde misdaad vanuit Brabant en Limburg al geruime tijd aan het op-schuiven is naar het noorden en oosten van Nederland. Mensenhandel, witwaspraktijken en georganiseerde drugshandel, waaronder hennepteelt: ondermijnende criminaliteit komt in elke gemeente voor, dus ook in Aalten. Door het verstrekken van vergunningen of subsidies lopen gemeenten daarbij het risico onbewust criminelen te faciliteren.
Uit ons ondermijningsbeeld komt naar voren dat het grote buitengebied en de geografische ligging aan de grens onze gemeente aantrekkelijk maakt voor criminelen. Criminaliteit stopt niet bij de (gemeente)grens. En ook dat onze informatiepositie beperkt is. Daarom is gekozen voor een bredere aanpak in regionaal verband (de acht gemeenten van de basisteams Oost- en West-Achterhoek). Op verzoek van het kabinet is ondermijning ook onderdeel van de Regiodeal.
Bestrijding van criminaliteit is in eerste instantie een taak van het Rijk via politie en justitie en het strafrecht. Maar we zijn een overheid en de gemeente draagt met haar bestuursrechtelijke taken ook bij aan de strijd tegen de ondermijning van onze samenleving.
Het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving en het bestuur is een belangrijke taak voor de gemeente. Deze bestuurlijke aanpak krijgt in 2021 verder vorm, onder andere door de uitbreiding van de inzet van de toetsing op grond van de Wet Bibob. Hiertoe behoren verder een duidelijk handhavingsbeleid, ken-nis en bewustwording vergroten, een betere afstemming, zowel intern als extern, het uitvoeren van controles, maar ook het ontwikkelen van een goede communicatiestrategie. Daarbij wordt zoveel mogelijk volgens een regionale beleidslijn gewerkt om waterbed-effecten voor te zijn.
Om te voorkomen dat jongeren een criminele carrière ambiëren en die stap ook daadwerkelijk zetten, start in dit kader op scholengemeenschap Schaersvoorde het project Studenten Alert. Dit in samenwerking met Meld misdaad anoniem.

Evenementenvergunningen
Vanuit het verenigingsleven bestaat de behoefte om aanvraagformulieren voor een evenementenvergunning te digitaliseren. In het kader van de afstemming tussen de Omgevingswet en de APV-vergunningen worden de procedures momenteel op elkaar afgestemd. Dit houdt in dat ook bij de vergunningverlening in het kader van de APV gewerkt gaat worden met digitale formulieren. Naar verwachting wordt dit het eerste kwartaal van 2021 operationeel.

75 jaar Samen Vrijheid Vieren
2020 is het jaar waarin we '75 jaar vrijheid' herdenken. Het herdenkingsprogramma dat in maart 2020 zou beginnen met een activiteit op de grens van Dinxperlo en Suderwick is vanwege het coronavirus afgelast. Van maart 2020 tot juni 2020 stonden er diverse herdenkingsactiviteiten op het programma. De provincie Gelderland heeft besloten om het programma 75 jaar Samen Vrijheid Vieren door te schuiven naar het voor-jaar van 2021. Het programma laat zich goed verplaatsen. De energie in de samenwerking om dit te organiseren, lokaal, regionaal en over de grens met Duitsland blijven we vasthouden.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

P2.01 Zorg *36 *37 *40

Het realiseren van een andere rolverdeling tussen inwoners, maatschappelijke instellingen en de overheid waarbij we hulp en ondersteuning blijven bieden aan inwoners die dat écht nodig hebben.

Acties

- We implementeren de maatregelen uit het transformatieplan Sociaal Domein Aalten en realiseren daardoor de gewenste transformatie.

Portefeuillehouder: A.J. te Lindert, J.C. Wikkerink

Einddatum: 31-12-2021

P2.02 Zorg

De zorguitgaven blijven binnen de gestelde financiële kaders.

Acties

- De uitvoering van de maatregelen uit het transformatieplan Sociaal Domein Aalten leidt tot uitgaven die binnen de gestelde financiële kaders blijven.

Portefeuillehouder: A.J. te Lindert, J.C. Wikkerink

Einddatum: 31-12-2021

P2.03 Zorg

Een integrale Nota Sociaal Domein.

Acties

- Er is een Nota Sociaal Domein opgesteld waarin invulling gegeven wordt aan het lokale sociale beleid. Bij de totstandkoming van de Nota is specifieke aandacht voor participatie door inwoners en maatschappelijke organisaties.

Portefeuillehouder: A.J. te Lindert, J.C. Wikkerink

Einddatum: 31-07-2020

P2.04 Zorg en Welzijn *42

Een nieuw algemeen subsidiekader.

Acties

- Er is invulling gegeven aan een nieuw algemeen subsidiekader. In dit subsidiekader wordt de systematiek van de beleidsgestuurde contractfinanciering (BCF) nadrukkelijk gepositioneerd.

Portefeuillehouder: J.C. Wikkerink

Einddatum: 31-07-2021

P2.05 Zorg

Op 1 januari 2022 is Aalten klaar voor de uitvoering van beschermd wonen.

Acties

- Er zijn nieuwe contracten met aanbieders van beschermd wonen afgesloten en de regionale samenwerking ten aanzien van beschermd wonen ligt vast in een convenant.

Portefeuillehouder: J.C. Wikkerink

Einddatum: 31-12-2021

P2.06 Nieuwkomers *45

Op 1 juli 2021 is Aalten klaar voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering.

Acties

- Er is een beleidsnotitie opgesteld waarin de lokale en regionale kaders van het beleid zijn uitgewerkt.

Portefeuillehouder: J.C. Wikkerink

Einddatum: 30-06-2021

P2.07 Laborijn

De dienstverlening van Laborijn wordt dichter bij onze inwoners georganiseerd in lijn met de methodiek van de omgekeerde toets.

Acties

- Er zijn in samenwerking met Laborijn stappen gezet in het dichterbij organiseren van de dienstverlening van Laborijn.

Portefeuillehouder: J.C. Wikkerink

Einddatum: 31-12-2021

P2.08 Sport *28

Versterken van de maatschappelijke kracht van sport en het sportlandschap toekomstbestendig maken.

Acties

- Er is uitvoering gegeven aan het lokale sportakkoord en de open en vitale sportparken.

Portefeuillehouder: J.C. Wikkerink

Einddatum: 31-12-2021

P2.09 Preventie

We willen graag gelukkige inwoners in Aalten en de Achterhoek. Dat betekent gezonde inwoners met regie over hun eigen leven.

Acties

- Er is een lokaal preventieakkoord opgesteld in aansluiting op het regionale preventieakkoord.

Portefeuillehouder: J.C. Wikkerink

Einddatum: 31-12-2021

P2.10 Cultuur *31

Vanaf 2021 ontvangt de Koppelkerk voor de uitvoering van haar activiteiten een structurele subsidie.

Acties

- De subsidie is opgenomen in de begroting.

Portefeuillehouder: A.B. Stapelkamp

Einddatum: 31-01-2021

P2.11 Veiligheid *3

De grensoverschrijdende samenwerking, onder andere rondom Dinxperlo en Suderwick (D) wordt verder uitgebouwd.

Acties

- De internationale samenwerking wordt versterkt.

Portefeuillehouder: A.B. Stapelkamp

Einddatum: 31-12-2021

P2.12 Openbare orde en veiligheid

We zijn weerbaar tegen ondermijnende criminaliteit.

Acties

- De bestuurlijke aanpak van ondermijning heeft verder vorm gekregen waarbij de mogelijkheden van de Wet Bibob zijn meegenomen.

Portefeuillehouder: A.B. Stapelkamp

Einddatum: 31-12-2021

P2.13 Openbare orde en veiligheid

Procedures met betrekking tot de Omgevingswet en evenementenvergunningen zijn op elkaar afgestemd.

Acties

- Bij de vergunningverlening in het kader van de APV gaat gewerkt worden met digitale formulieren (deelproject omgevingswet).

Portefeuillehouder: A.B. Stapelkamp

Einddatum: 30-04-2021

P2.14 75 jaar bevrijding *32

Herdenken van het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar geleden. We vieren dat we sindsdien weer in vrijheid leven, in het besef dat we samen verantwoordelijk zijn om vrijheid door te geven.

Acties

- De diverse activiteiten die gepland stonden voor 2020 zijn als gevolg van Corona verplaats naar 2021.

Portefeuillehouder: A.B. Stapelkamp

Einddatum: 30-06-2021

3. Overzicht middelen per taakveld

Bedragen x €1.000

Programma 2 Sociaal Domein	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Bestuur	-90	0	-46	-46	-46	-46
Crisisbeheersing en brandweer	-1	0	-1	-1	-1	-1
Openbare orde en veiligheid	-23	0	-18	-18	-18	-18
Onderwijshuisvesting	-28	0	-29	-29	-29	-29
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-206	0	-311	-311	-311	-311
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
Musea	-14	0	-14	-13	-12	-11
Cultureel erfgoed	-43	0	-13	-13	-13	-13
Samenkracht en burgerparticipatie	-65	0	-134	-134	-134	-134
Inkomensregelingen	-4.381	0	-4.665	-4.769	-4.843	-4.843
Arbeidsparticipatie	-4	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-20	0	-13	-13	-13	-13
Maatwerkdienstverlening 18+	-318	0	-258	-258	-258	-258
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-5.194	0	-5.501	-5.604	-5.678	-5.677
Lasten						
Bestuur	2.600	0	1.777	1.867	1.867	1.867
Crisisbeheersing en brandweer	1.804	0	1.928	1.943	1.911	2.060
Openbare orde en veiligheid	461	0	613	588	588	588
Openbaar basisonderwijs	10	0	10	10	10	10
Onderwijshuisvesting	890	0	840	837	834	831
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	985	0	1.156	1.132	1.132	1.132
Sportbeleid en activering	192	0	203	198	198	198
Cultuurpresentatie-productie-particip.	279	0	282	285	285	285
Musea	304	0	318	317	317	316
Cultureel erfgoed	114	0	127	120	124	129
Media	490	0	504	504	504	485
Samenkracht en burgerparticipatie	2.880	0	2.717	2.740	2.748	2.748
Wijkteams	310	0	484	479	479	479
Inkomensregelingen	7.208	0	7.651	7.851	7.937	7.937
Begeleide participatie	8.894	0	8.513	7.851	7.663	7.494
Arbeidsparticipatie	585	0	619	624	638	650
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.016	0	1.023	963	963	963
Maatwerkdienstverlening 18+	4.612	0	4.446	4.501	4.576	4.651

Maatwerkdienstverlening 18-	6.074	0	6.237	6.232	6.232	6.232
Geëscaleerde zorg 18+	32	0	95	101	101	101
Geëscaleerde zorg 18-	623	0	692	692	692	692
Totaal Lasten	40.363	0	40.235	39.836	39.799	39.849
Totaal Programma 2 Sociaal Domein	35.169	0	34.734	34.231	34.121	34.172

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven

De verschillen die voortvloeien uit de maatregelen uit het Transformatieplan worden hieronder niet verder uitgesplitst, maar als totaalbedrag per taakveld opgenomen.

Bestuur
Voor zowel de Leader-projecten als de Regiodeal zijn budgetten beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Het restant van deze beschikbaar gestelde budgetten (respectievelijk € 206.000 en € 386.000) worden jaarlijks weer opnieuw opgevoerd. Hierdoor zijn de budgetten in de begroting van 2020 eenmalig hoger.
Door de leeftijd van het huidige college hoeven we in 2020 en 2021 minder te doteren aan de voorziening voor wachtgeld- en pensioenverplichtingen. In 2022 vinden weer gemeentelijke verkiezingen plaats.

Crisisbeheersing en brandweer
De lichte fluctuatie in de geraamde lasten heeft betrekking op de kosten van groot onderhoud voor de brandweer garage die voortvloeien uit de MOP. Deze worden gedekt uit de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Onderwijshuisvesting
In de lijn met afspraken die met de schoolbesturen en de stichting TWAO in het verleden zijn gemaakt, heeft de raad in 2020 € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen in de Aaltense schoolgebouwen. Dit geld is alleen bestemd voor schoolgebouwen die niet worden bekostigd vanuit de reguliere zorgplicht die de gemeente wettelijk heeft ten aanzien van de schoolgebouwen. Het restant budget blijft beschikbaar voor de komende jaren.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Het onderwijsachterstandenbeleid is een budgettair neutrale regeling die loopt van 2019 tot en met 2022. De reguliere gelden voor 2020 zijn € 311.000, daarnaast zijn de overgebleven rijksgelden uit 2019 (€ 106.000) beschikbaar voor de komende jaren. Dit verklaart zowel de hogere lasten als de hogere baten in 2020.
Het budget van de peuterspeelzalen laat een kleine daling zien. Dit komt nog voort uit de ombuigingsvoorstellen met betrekking tot het toekennen van het kleinschaligheidssubsidie uit de begroting van 2020 (voor 2021 -€ 18.000, voor 2022 en volgende -€ 37.000).

Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
Vanaf 1 augustus 2020 is het muziekonderwijs binnen de gemeente Aalten anders georganiseerd. Bij het besluit om te stoppen met de subsidiëring van Boogie Woogie is toegezegd om nog een eenmalige bijdrage in het exploitatietekort over 2019/2020 beschikbaar te stellen.

Musea
In 2020 is een eenmalige investeringssubsidie van € 12.500 aan het Grenslandmuseum beschikbaar gesteld voor renovatie en isolatie van het pand.

Cultureel erfgoed
Het budget is zowel aan de baten- als aan de lastenkant lager. Dit komt omdat de hoogte van de monumentensubsidie van de Provincie voor 2021 nog niet bekend is en daarom ook nog niet is opgevoerd. In 2020 is hiervoor € 57.000 opgenomen.
Daarnaast is voor 2020 een eenmalig budget voor de Kerkenvisie van € 25.000 beschikbaar.

Media
Voor de jaren 2021-2023 is een subsidie van € 19.500 voor de lokale omroep opgenomen.

Samenkracht en burgerparticipatie
De maatregelen van het transformatieplan zorgen voor een gebudgetteerde stijging van de baten vanaf 2021 met € 84.000 en een daling van de lasten met € 187.000.
Restant budgetten voor het Naoberfonds en het plan Talent worden jaarlijks opnieuw opgevoerd. Hiervoor is in 2020 € 229.000 opgenomen.
Per 1 juli 2021 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. De integratiegelden die de gemeente hiervoor ontvangt (2021 € 35.000, vanaf 2022 € 78.000) worden hier als budget verantwoord.

Inkomensregelingen
De sterke daling aan zowel de baten- als de lastenkant heeft te maken met de specifieke uitkering in 2020 voor de financiering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO) in verband met COVID-19 (€ 2.292.000).
Deze wordt, evenals het jaarlijks stijgende BUIG-budget, één op één overgemaakt aan Laborijn. Aan de lastenkant staan de uitvoeringslasten van Laborijn (2021 ruim € 1.815.000), die zijn opgenomen conform de begroting van Laborijn.

Begeleide participatie
De maatregelen van het transformatieplan zorgen voor een gebudgetteerde daling van de lasten voor wmo begeleiding in 2021 met € 670.000 en vanaf 2022 met € 1.125.000.
Voorafgaand aan deze maatregelen zijn de budgetten in 2021 eerst op het niveau van 2020 gebracht en geindexeerd. Hierdoor is dit totale budget in 2021 per saldo € 253.000 lager dan in 2020.
In dit taakveld valt ook het van het Rijk ontvangen budget voor de SW dat één op één wordt doorbetaald aan Laborijn. Uit de Meicirculaire 2020 blijkt dat wij een veel groter aandeel in het macrobudget krijgen. Dit is in de cijfers vanaf 2021 reeds verwerkt (€ 6.026.000), maar het budget voor 2020 moet nog op niveau worden gebracht (nu nog € 5.711.000, volgens Meicirculaire € 6.073.000). Hierdoor vertoont dit budget nu een stijging van € 315.000 ten opzichte van 2020. Dit budget laat in de loop van de jaren een daling zien als ge-volg van een daling van het SW-bestand en een lager bedrag per SW-medewerker.

Arbeidsparticipatie
Het van het Rijk ontvangen re-integratiebudget laat een kleine jaarlijkse stijging zien en wordt één op één doorbetaald aan Laborijn.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
De maatregelen van het transformatieplan zorgen voor een gebudgetteerde daling van de lasten in 2021 met € 10.000 en vanaf 2022 met € 60.000. Daar staat in 2021 een stijging van de doorbelaste loonkosten voor hulpmiddelen in eigen beheer tegenover (€ 45.000). Omdat wij dit vanaf eind 2019 zelf zijn gaan uitvoeren, was dit nog niet in de raming van 2020 verwerkt.

Maatwerkdienstverlening/geëscaleerde zorg 18+
De maatregelen van het transformatieplan zorgen voor een gebudgetteerde daling van de lasten vanaf 2021 met € 748.750. Voorafgaand aan deze maatregelen zijn de budgetten in 2021 eerst op

het niveau van 2020 gebracht en geïndexeerd. Hierdoor is dit totale budget in 2021 per saldo € 50.000 lager dan in 2020.

Maatwerkdienstverlening/geëscaleerde zorg 18-
De maatregelen van het transformatieplan zorgen voor een gebudgetteerde daling van de lasten vanaf 2021 met € 507.500. Voorafgaand aan deze maatregelen zijn de budgetten voor de jeugd in 2021 eerst op het niveau van 2020 gebracht en geïndexeerd. Hierdoor is dit budget in 2021 per saldo € 78.000 hoger dan in 2020.

4. Eigen grafieken indicatoren

Programma 2 Sociaal Domein

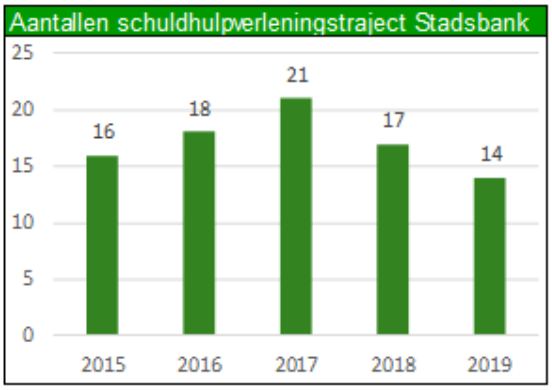

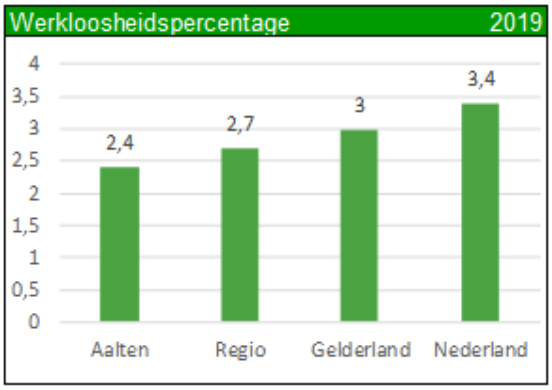

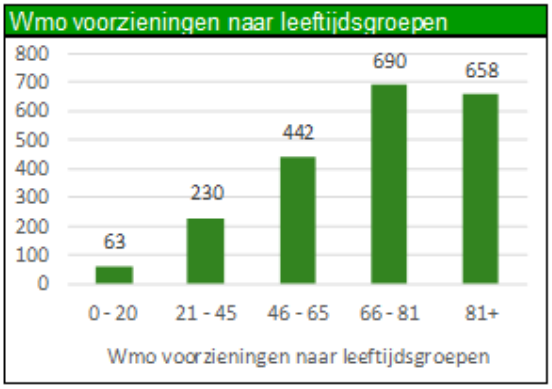

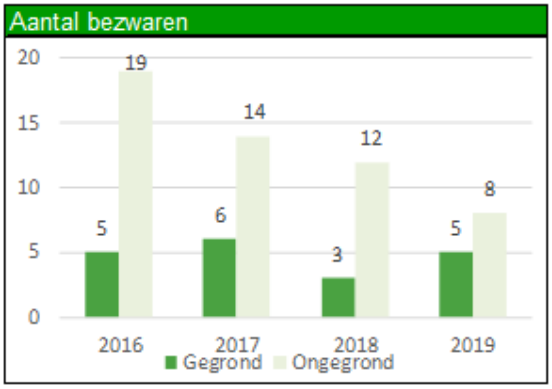

5. Verplichte indicatoren waarstaatjegemeente.nl

Programma 2 Sociaal Domein

Niet-sporters 2016

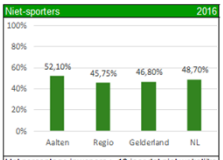

Het percentage inwoners ≥ 19 jaar dat niet wekelijks sport t.o.v. het totaal aantal inwoners ≥ 19 jaar. (Bron: Gezondheidsenquête CBS en RIVM)

Maatwerkarrangementen WMO 2019

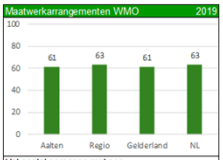

Het aantal personen met een maatwerkarrangement per 1.000 inwoners. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. (Bron: CBS)

Banen 2019

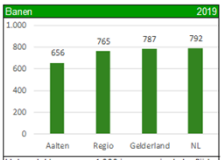

Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar. (Bron: LISA)

Netto arbeidsparticipatie 2019

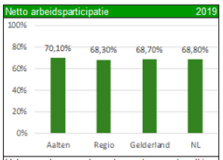

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. (Bron: CBS)

Personen met een bijstandsuitkering 2019

Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners. (Bron: CBS)

Lopende re-integratievoorzieningen 2019

Het aantal reintegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. (Bron: CBS)

Werkloze jongeren 2018

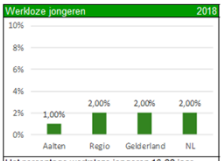

Het percentage werkloze jongeren 16-22 jaar. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

Kinderen in uitkeringsgezinnen 2018

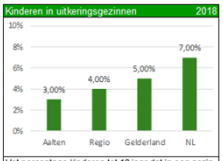

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

Voortijdige schoolverlaters 2018

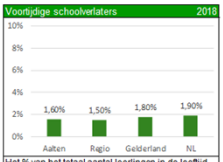

Het % van het totaal aantal leerlingen in de leeftijd 12-23 jaar dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. (Bron: DUO)

Schoolverzuim 2018

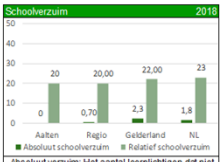

- Absoluut verzuim: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen in de leeftijd 5-18 jaar.
- Relatief verzuim: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen in de leeftijd 5-18 jaar. (Bron: Ingrado)

Jeugdhulp en jeugdbescherming 2019

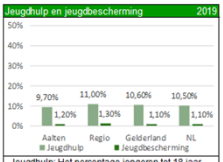

- Jeugdhulp: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar.
- Jeugdbescherming: Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar. (Bron: CBS)

Jeugdreclassering en delicten 2019

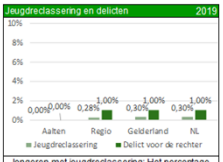

- Jongeren met jeugdreclassering: Het percentage jongeren 12-23 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel t.o.v. alle jongeren 12-23 jaar.
- Jongeren met een delict voor de rechter: Het percentage jongeren 12-21 jaar dat met een delict voor de rechter is verschenen. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

Verwijzingen Halt 2019

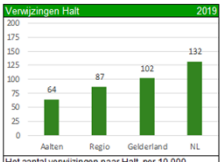

Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar. De verwijzingen betreffen de verwijzingen van jongeren door: politie, een bijzondere opsporings-ambtenaar of via de officier van justitie. (Bron: Bureau Halt)

Vernielingen en beschadigingen 2019

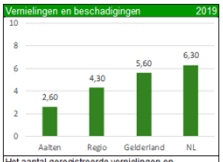

Het aantal geregistreerde vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte, per 1.000 inwoners. (Bron: CBS)

Misdrijven 2018

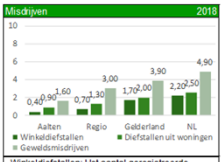

- Winkeldiefstallen: Het aantal geregistreerde winkeldiefstallen, per 1.000 inwoners.
- Diefstallen uit woning: Het aantal geregistreerde woningdiefstallen, per 1.000 inwoners.
- Geweldsmisdrijven: Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en lichamelijk letsel door schuld. (Bron: CBS)

Programma 3 Bedrijfsvoering

1. Ontwikkelingen binnen dit programma

Dienstverlening
Burgers en ondernemers hebben een steeds grotere informatiebehoefte. De gemeente biedt daarom haar klanten één centraal punt waar zij terecht kunnen met al hun vragen en verzoeken: het Klant Contact Centrum (KCC). Het KCC is ook het aanspreekpunt voor ons dienstverleningsconcept. Het onderzoek naar ons huidige dienstverleningsconcept is doorgeschoven naar eind 2020. Op basis van dit onderzoek wordt nader bezien of onze dienstverlening moet worden herijkt.
In de huidige tijd is online aanwezigheid en digitale bereikbaarheid een must. Door de coronacrisis is dit nog eens benadrukt. We streven naar meer dienstverlening via de website. We willen burgers via de website van informatie voorzien en mogelijkheden geven om zaken via de website aan te vragen en te regelen. Dat kan ook via Twitter en Facebook. Zelf zaken regelen en aanvragen kan met e-formulieren, waarbij gegevens automatisch worden doorgestuurd. Uiteraard blijven de vertrouwde kanalen zoals telefoon en persoonlijk contact aan de balie voor onze inwoners die digitaal minder vaardig zijn, gewoon beschikbaar. Alle gemeentelijke dienstverleningskanalen (telefoon, balie, website, post en e-mail) zijn geïntegreerd in één omgeving. Ieder onderwerp of aanvraag wordt bij elkaar gehouden in één zaakdossier.
Naast meer dienstverlening via de website hoort ook een verbetering van de toegang ervan. De website moet voor iedereen toegankelijk zijn, ook als je niet zo goed met een muis om kunt gaan of een (audiovisuele) beperking hebt. Sinds 1 juli is het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid van kracht. Dit besluit voorziet in de specifieke voorschriften met betrekking tot de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties van (semi) overheidsinstanties.

Data lab GO!
Aalten participeert met een 10 tal andere Achterhoekse partners in de pilot "Data gestuurd werken". De 11 partners zijn voornemens hun krachten te bundelen in 1 samenwerkingsvorm om belangrijke maatschappelijke vraagstukken sneller en nog meer datagestuurd onderbouwd op te pakken. Daardoor hoeft niet iedereen het wiel opnieuw uit te vinden en hoeven we te zijner tijd minder externe bureaus in te huren. Immers we hebben de expertise dan in onze eigen regio voorhanden. Er is een steeds groeiende hoeveelheid data ter beschikking, door opgavegericht of opgave gestuurd te gaan werken kunnen de gemeenten efficiënter beschikken over informatie die ook het beleidsgericht werken versterkt. In het najaar volgt een college voorstel met betrekking tot de keuze en inrichting voor het zogenaamde Data lab GO!

Informatiearchitectuur
De gemeentelijk informatiearchitectuur is efficiënt opgezet en wordt verder uitgebouwd. Voorwaarde is dat juiste en actuele informatie beschikbaar is om een klantvraag correct af te handelen, tegen verantwoorde kosten en binnen wet- en regelgeving. Gebleken is dat er grote behoefte bestaat aan kengetallen voor het sociaal domein. Veel van deze data is in 2020 verwerkt tot kengetallen en logische informatie. Daarmee is er beter inzicht ontstaan in het verloop van de aanvragen en voorzieningen.

Omgevingswet
De Omgevingswet is met een jaar uitgesteld tot 1 januari 2022. Hierdoor hebben de leveranciers meer tijd gekregen om hun software goed aan te passen op de regels van deze wet. Het jaar 2021 staat voor de gemeentelijke organisatie dan ook in het teken van het in orde maken en vullen van de software voor de Omgevingswet.

Cloud
In 2021 wordt de digitale ondertekening in steeds meer bestaande softwarepakketten geïntegreerd. Daar-naast verwachten we in 2021 een versnelde ontwikkeling van cloudapplicaties, cloudopslag en een verregaande ontwikkeling in het tijd- en plaats onafhankelijk werken. Dit is mede versneld door externe ontwikkelingen zoals het coronavirus. Belangrijke aspecten hierbij zijn veiligheid, betrouwbaarheid en privacy.

Ondermijning
Fraude met adresgegevens blijft een aandachtspunt. Iemand die met een verkeerd woonadres in de Basisregistratie Personen (BRP) staat, kan daarmee adresfraude plegen en bijvoorbeeld misbruik maken van regelingen als kinderbijslag, studiefinanciering en de toeslagenwet of (belasting)schulden en boetes ontwijken. Het belang van juiste adresgegevens is dus groot. Na de start van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) vorig jaar, worden alle adressen onderzocht waarover twijfels bestaan.

Informatieveiligheid
Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Hiermee is één geza-menlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid ontstaan. Helder, actueel en veilig. De BIO stuurt op verantwoordelijkheden en risicomanagement binnen de eigen organisatie. Het jaar 2020 stond in het teken van het inrichten van de BIO en privacy in de organisatie en waarborgen van onze verantwoordingsplicht.
Door het coronavirus heeft het echter vertraging opgelopen. Er zijn wel stappen gemaakt, zoals op het gebied van HRM, het actualiseren van de in-, door- en uitstroomprocedure en het opzetten van een planning en control cyclus.
Ons informatieveiligheidsbeleid is in 2020 geactualiseerd. In 2021 gaan we verder met het cyclisch inrichten van de privacybescherming (Plan, Do, Check, Act). Ook wordt ingezet op het stimuleren van een organisatie brede informatieveiligheid- en privacy bewustwording. Dit wordt onder andere vorm gegeven door medewerkers jaarlijks deel te laten nemen aan een bewustzijnstraject. Vanuit de BIO is dit een vereiste. Zo wordt informatieveiligheid en privacy een vast onderdeel van onze dagelijkse praktijk.

Invorderingsbeleid
De nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening gaat in per 1 januari 2021. Deze wet maakt de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens voor schuldhulpverlening door gemeenten en andere bij schuldhulpverlening betrokken organisaties mogelijk. Ook interne signalen zoals die bij de invordering van gemeentelijke belastingen voorkomen, worden opgepakt. Het doel daarvan is het beter en vroeger helpen van burgers met schulden en het voorkomen van opstapeling van die schulden en vermijden van incassokosten. Met deze preventieve maatregelen hopen we onder meer in de toekomst hogere zorgkosten te vermijden.

Financiën
Voor het in stand houden van alle voorzieningen is een duurzame en gezonde financiële positie noodzakelijk. Dit wordt bereikt door een goede meerjarige begroting en een gedegen risicoanalyse. Hierdoor ontstaat in een vroeg stadium inzicht in mogelijke knelpunten waarop gericht actie wordt ondernomen. Met behulp van de software Pepperflow worden uitgebreide (financiële) overzichten en rapportages gemaakt. In 2021 wordt deze software uitgebreid met de onderdelen voor informatieveiligheid en privacy.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

P3.01 Communicatiebeleidsplan

Vernieuwen en optimaliseren van communicatiebeleidsplan gemeente Aalten.

Acties

- Opstellen van plan gereed.

Portefeuillehouder: A.B. Stapelkamp

Einddatum: 31-03-2021

P3.02 Vernieuwen en optimaliseren raadsnet

Simbestuur wordt niet meer ondersteund en komt te vervallen. Hiervoor in de plaats gaan we Ibabs inzetten. Dit heeft ook tot gevolg dat het raadsnet vernieuwd en geoptimaliseerd moet worden.

Acties

- Vernieuwing gereed.

Portefeuillehouder: A.B. Stapelkamp

Einddatum: 31-03-2021

P3.03 Informatieveiligheid en Privacy Wet

Voldoen aan BIO en privacywetgeving en de vereiste accountability.

Acties

- 2021 staat in het teken van de verdere implementatie van de BIO en het inbedden van de verantwoordingssystematiek ENSIA.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 31-12-2021

- Cyclisch inrichting BIO en privacy in de organisatie en waarborgen verantwoording.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 31-12-2021

- Organisatiebrede bewustwording stimuleren, onder andere door het opzetten van een jaarlijks terugkerend bewustzijnstraject.

Einddatum: 31-12-2021

P3.04 Uitwerking koppeling BGT - BOR

De data in de basisregistratie grootschalige topografie (BGT, uniforme digitale kaart) worden vanuit de beheerpakketten van Groen, Wegen en Ondergrondse infrastructuur aangevuld, waardoor de set aan basisgegevens voor alle teams gelijk zijn.

Acties

- In mei 2020 is de aansluiting tussen de basisregistratie en de beheerpakketten gerealiseerd. Nu vind de verwerking van de mutaties plaats.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 31-03-2021

- In het eerste kwartaal van 2021 moeten alle bulkmutaties zijn verwerkt waarna de BGT – BOR koppeling verder kan worden bijgehouden en verfijnd.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 31-03-2021

P3.05 Overgang van inhoud naar gebruiksoppervlakte als grondslag herwaardering WOZ

Vanaf 2022 moet de waardering van woningen plaatsvinden op basis van de gebruiksoppervlakte. Tot die tijd is de inhoud van een woning bepalend. Met de toepassing van de gebruiksoppervlakte wordt aangesloten bij de BAG.

Acties

- De omzetting naar gebruiksoppervlakte voor alle woningen is afgerond en de herwaardering voor het jaar 2022 wordt op basis van de gebruiksoppervlakte uitgevoerd.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 30-11-2021

P3.06 Omzetting en vulling softwarepakketten Omgevingswet

De Omgevingswet gaat in per 01-01-2022. Dit betekent dat de softwarepakketten van vergunningsverlening dan verplicht zijn aansloten op het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet en moeten voldoen aan de eisen van de Omgevingswet.

Acties

- Bijhouden van de planvoorraad.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 30-11-2021

- Maken van omgevingsplannen conform de Omgevingswet.

Einddatum: 30-11-2021

- Aanvragen van evenementen, drank/horeca en de APV makkelijk te verwerken in de software van de Omgevingswet (als onderdeel van de fysieke leefomgeving).

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 30-11-2021

- Verwerken van omgevingsvergunningen conform de Omgevingswet.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 30-11-2021

- Software die wetregels kunnen omzetten naar eenvoudige vraagbomen, gekoppeld aan de pakketten van de Omgevingswet.

Portefeuillehouder: T.M.M. Kok

Einddatum: 30-11-2021

3. Overzicht middelen per taakveld

Bedragen x €1.000

Programma 3 Bedrijfsvoering	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Burgerzaken	-307	0	-292	-255	-246	-246
Beheer overige gebouwen en gronden	-436	0	-249	-280	-280	-280
Overhead	-211	0	-94	-94	-94	-94
Treasury	-874	0	-693	-674	-656	-638
OZB woningen	-3.160	0	-3.456	-3.547	-3.638	-3.638
OZB niet-woningen	-1.506	0	-1.624	-1.668	-1.712	-1.712
Belastingen overig	-235	0	-245	-245	-245	-245
Algemene uitkering en overige uitk.GF	-43.204	0	-45.150	-44.941	-44.742	-44.549
Overige baten en lasten	0	0	0	-561	-1.050	-1.059
Totaal Baten	-49.935	0	-51.803	-52.265	-52.663	-52.460
Lasten						
Burgerzaken	673	0	615	593	624	594
Beheer overige gebouwen en gronden	544	0	515	458	466	499
Overhead	8.347	0	7.891	7.948	8.062	7.858
Treasury	307	0	244	183	163	144
OZB woningen	169	0	179	174	174	174
OZB niet-woningen	112	0	122	117	117	117
Belastingen overig	117	0	118	118	118	118
Algemene uitkering en overige uitk.GF	0	0	5	700	1.146	1.146
Overige baten en lasten	674	0	865	822	822	822
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	10	10	10	10
Totaal Lasten	10.944	0	10.564	11.124	11.702	11.482
Onttrekkingen						
Mutaties reserves	-2.129	0	-1.049	-504	-530	-586
Resultaat van de rek. van baten en lst.	-1.302	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-3.431	0	-1.049	-504	-530	-586
Stortingen						
Mutaties reserves	858	0	560	560	560	560
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering	-41.564	0	-41.729	-41.085	-40.931	-41.004

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven

In de baten en lasten van TV0080 Overige baten en lasten zit het (voorlopige) begrotingssaldo verwerkt. Het positieve saldo van de Begroting 2021 in de lasten en de negatieve saldo's van de overige jaren in de baten. Het betreft onderstaande bedragen (x € 1.000):

	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020	Begroting 2021	Meerjarig 2022	Meerjarig 2023	Meerjarig 2024
(Voorlopig) begrotingssaldo	N.v.t.	2.378	-8	561	1.050	1.059

Burgerzaken
Als gevolg van een dalende vraag naar met name rijbewijzen nemen de baten af. De formatie is hier al op aangepast. De lasten fluctueren als gevolg van de verkiezingen. In 2020 zijn er geen verkiezingen. In 2021 worden de Tweede Kamer verkiezingen verwacht, in 2022 de gemeenteraad, in 2023 de Provinciale Staten én het Waterschap en in 2024 de verkiezingen voor het Europees Parlement.

Beheer overige gebouwen en gronden
De lichte fluctuatie in de geraamde lasten heeft betrekking op de onderhoudskosten voor de gebouwen die voortvloeien uit de MOP. Deze worden gedekt uit de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Overhead
Op dit taakveld worden alle kosten verantwoord die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces, zoals huisvesting, informatievoorziening, bestuursondersteuning en facilitaire zaken.

Personeelskosten
De lichte stijging in de baten komt doordat wij werknemers met een SW-indicatie in dienst hebben genomen, waarvoor wij een subsidie begeleid werken ontvangen.

Huisvesting
De jaarlijkse fluctuatie in de lasten wordt grotendeels veroorzaakt door de geraamde kosten van groot onderhoud voor de twee locaties van het gemeentehuis en de werf. Deze zijn gebaseerd op het MOP en worden gedekt uit de reserve groot onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Treasury
De rentebaten op de verstrekte geldleningen nemen af, omdat er veel versneld is/wordt afgelost. Daarentegen dalen ook de rentelasten van aangetrokken leningen als gevolg van aflossingen en aantrekken van nieuwe leningen tegen lagere rentepercentages.

OZB woningen en niet-woningen
In de begroting 2020-2023 was reeds een jaarlijkse stijging van de OZB opbrengst van 3%

opgenomen. Dit heeft geresulteerd in een (cumulerende) meeropbrengst van € 135.000 per jaar. Voor het jaar 2021 is een extra stijging van 4,5% (€ 219.000) opgenomen. Omdat bij de voorjaarswijziging het budget voor 2020 is verhoogd met € 44.000, is er nu nog een stijging in 2021 ten opzichte van 2020 van € 310.000. In de paragraaf Lokale heffingen is dit nader toegelicht.

Algemene Uitkering
De uitkomsten van de doorrekening van de meicirculaire 2020 geven helaas geen reden tot optimisme. Hoewel 2021 een voordelige netto-effect laat zien, is dit voordelige saldo zelfs al onvoldoende om alleen de loon- en prijsmutatie in dat jaar te dekken.
Onder de baten vertoont het budget een stijging ten opzichte van 2020 die deels wordt veroorzaakt door een groter aandeel in het macrobudget voor de SW. Dit is in de cijfers vanaf 2021 reeds verwerkt, maar het budget voor 2020 moet nog op niveau worden gebracht. Dit budget wordt één op één doorbetaald aan Laborijn en heeft derhalve geen voordelig effect op onze middelen.
Voor enkele belangrijke ontwikkelingen hebben we gemeend een stelpost op te nemen, deze is onder de lasten verantwoord. Dit betreft een buffer voor een verwacht nadelig herverdeeleffect van de herijking van het gemeentefonds, een buffer voor zorgkosten vanaf 2021, een buffer voor verwachte onderuitputting en een tegemoetkoming in de kosten van de Jeugdzorg vanaf 2022.

Overige baten en lasten
In de voorjaarswijziging 2020 is een nog nader te verdelen coronabudget van € 364.000 opgenomen. Onvoorzien is ook onderdeel van dit taakveld. In 2020 is deze volledig ingezet, in 2021 is dit budget bepaald op € 200.000. Per saldo geeft dit een verschil van € 164.000.
In de loop van 2020 zijn er voor € 90.000 wijzigingen doorgevoerd op de loonbudgetten. De salariskosten worden doorbelast aan de diverse taakvelden. Deze doorbelasting wordt alleen in de primitieve raming ver-werkt, bij wijzigingen in de loop van het jaar wordt het niet toegerekend maar als een sluitpost op Overige baten en lasten opgenomen.

Mutaties reserves
In het overzicht reserves en voorzieningen worden de mutaties 2021 en volgende jaren toegelicht. Het grote verschil ten opzichte van 2020 komt door de onttrekkingen aan de algemene reserve en de reserve huisvesting onderwijs.
De algemene reserve wordt onder andere ingezet voor reeds eerder genomen besluiten zoals structuurversterking kernen, prestatie afspraken, vitaal centrum, Leader en de Regiodeal. Deze restantbudgetten worden elk jaar opnieuw op het taakveld opgevoerd en hier als onttrekking opgenomen.
Vanuit de reserve huisvesting onderwijs heeft de raad in 2020 € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen in de Aaltense schoolgebouwen, zie programma 2.

4. Eigen grafieken indicatoren

Programma 3 Bedrijfsvoering

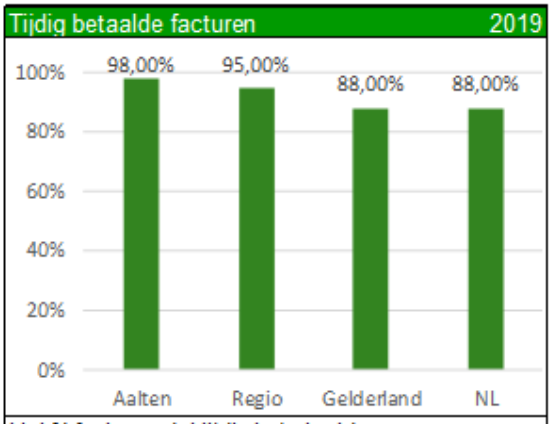

Het % facturen dat tijdig is betaald.

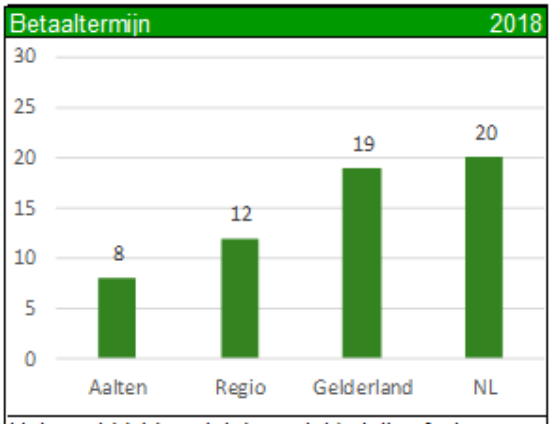

Het gemiddeld aantal dagen tot betaling facturen.

5. Verplichte indicatoren waarstaatjegemeente.nl

Programma 3 Bedrijfsvoering

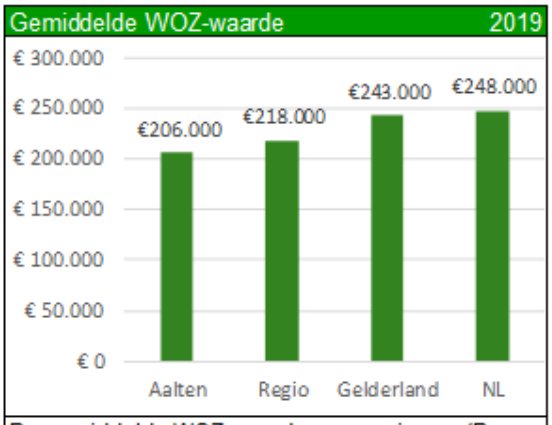

De gemiddelde WOZ-waarde van woningen. (Bron: CBS)

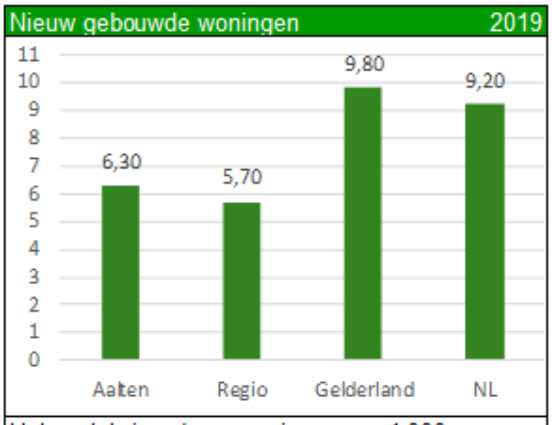

Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen. (Bron: ABF)

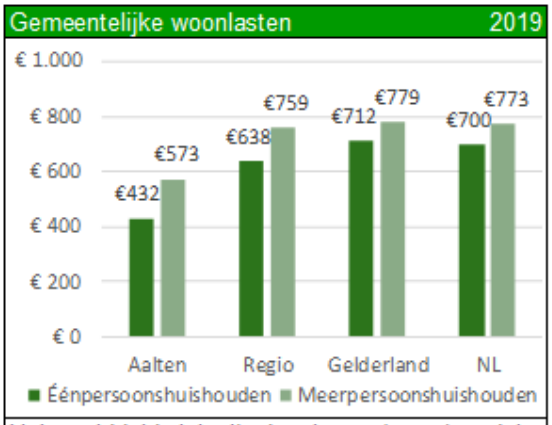

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden/meerpersoonshuis-houden betaalt aan woonlasten. (Bron: COELO)

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

“Samen volop blijven inzetten voor onze burgers en bedrijven”

De overheid, waaronder onze gemeente, is er voor de burgers en de bedrijven. En die burgers en bedrijven verwachten betrouwbaarheid, deskundigheid, onpartijdigheid, rechtmatig handelen en bovenal adequate afhandeling. Het handelen van de organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk, is in de volle breedte van het gemeentelijk takenpakket gericht om aan deze verwachtingen zo goed mogelijk te voldoen. Er wordt verbinding gezocht met onze bewoners, bedrijven en bezoekers door met hen te communiceren en hen, daar waar dat mogelijk en zinvol is, bij besluitvorming te betrekken.

Het continu verbeteren van onze dienstverlening heeft consequenties voor onze bedrijfsvoering. Om deze verbeteringen een duidelijke richting te geven, werken we vanuit een dienstverleningsconcept. Momenteel wordt dit herschreven en aangepast aan de huidige digitale tijd. Hieraan liggen de volgende doelen ten grondslag:
- Het optimaliseren van de externe dienstverlening;
- Het vergroten van de onderlinge samenwerking;
- Samenhang van beleid binnen de gemeentelijke organisatie;
- Het creëren van een gemeenschappelijk uitgangspunt.

1. Voor inwoners is het KCC (Klant Contact Centrum) het eerste aanspreekpunt en daarmee ook het visitekaartje van de gemeente Aalten. Hoe inwoners behandeld worden en wat hun eerste indruk van het KCC is, bepaalt in grote mate hoe zij over de gemeente Aalten denken.
2. Maar dit geldt ook voor de gemeentelijke website, waar inwoners wanneer ze willen zelf informatie opzoeken en contact opnemen met de gemeente. Die mogelijkheid is er ook via de sociale mediakanalen (Twitter en Facebook) waar de gemeente Aalten op te vinden is. Zelf zaken regelen en aanvragen wordt steeds eenvoudiger: aan beschrijvingen van producten en diensten van de gemeente is in voorkomende gevallen een digitaal in te vullen meldings- of aanvraagformulier toegevoegd. Via de website kunnen inwoners 24/7 een afspraak met de gemeente plannen. Natuurlijk is het ook altijd mogelijk telefonisch een afspraak te maken. Onderzocht wordt de mogelijkheid om voor het verlengen van een rijbewijs, of het aanvragen van een paspoort of ID-kaart slechts eenmaal langs te hoeven komen op het gemeentekantoor.

Een goede bedrijfsvoering, die gericht is op onze omgeving betekent beheersing van alle processen, inclusief bijsturing waar nodig. Dit is een voorwaarde om aan deze verwachtingen te voldoen en gemeentelijk beleid te realiseren. Er wordt voldaan aan alle wetgeving op het brede gemeentelijke werkterrein, transparant verslag gedaan over de uitvoering middels de reguliere P&C (planning en control) cyclus of bij belangrijke zaken met een raadsmededeling. Bij alle externe ontwikkelingen die op een gemeente afkomen, is het niet alleen belangrijk dat Aalten een flexibele organisatie is, maar ook een vlot lerende, met voortdurend aandacht voor mogelijke verbeteringen van processen. Naast de dynamische continuïteit van onze organisatie spelen de volgende issues:

1. COVID-19

De uitbraak van COVID-19 (coronavirus) in het vroege voorjaar 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke

uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. In deze bijzondere tijd wordt nog veel meer dan we tot voor kort deden vanuit een digitale omgeving gewerkt.

2. Toename thuiswerken

Door de coronamaatregelen is gebleken dat het gedurende een aantal werkdagen per week thuiswerken voor relatief veel functies binnen onze organisatie uitstekend werkt. Met uitzondering van specifieke functies (onder andere de buitendienst) verwachten wij dat een combinatie van enkele dagen per week thuiswerken en enkele dagen per week op kantoor de nieuwe standaard wordt.
Bijkomende voordelen zijn de afname van het woon-werkverkeer (minder milieubelasting, minder parkeerplaatsen) en de afname van het aantal benodigde kantoorwerkplekken. Daar staat tegenover dat we moeten investeren in ICT en andere voorzieningen voor thuiswerken.

We zoeken nog naar de juiste balans en maatvoering, waarbij ook behoud van collegiale contacten, samenwerking en teambuilding aandachtspunten zijn. In 2021 wordt zichtbaar hoe dit zich verder ontwikkelt en welke kansen dit biedt. Natuurlijk moet een en ander ook veilig geschieden en de digitale wereld verandert ook nog eens snel. E-learning programma's worden daarvoor aan de medewerkers aangeboden.

3. Herijking beleid met betrekking tot bestuurlijke en ambtelijke integriteit

Organisaties, inwoners, bestuurders en medewerkers mogen rekenen op een integere en betrouwbare gemeente. We brengen onze beleids- en procedureregels over integriteit, voor zowel bestuur als ambtenaren, daarom in lijn met nieuwe wetgeving en handreikingen.
Het hebben van dergelijke afspraken leidt niet vanzelf tot integer gedrag. We geven daarom aandacht aan bewustwording en de randvoorwaarden die nodig zijn: een open, transparante cultuur, waarin mensen elkaar aanspreken en waarin integer gedrag regelmatig onderwerp van gesprek is. Het alleen hebben van regels is niet voldoende, iedereen moet er ook naar kunnen en willen handelen. Ook de informatieveiligheid en privacy spelen daarbij een rol. En niet alleen door de steeds meer eisende wetgeving.

4. Evaluatie en aanpassing van de organisatiestructuur

Vorig jaar is met de ondernemingsraad de afspraak gemaakt dat in het tweede kwartaal van 2020 een evaluatie plaatsvindt van de in april 2019 doorgevoerde organisatiewijziging. Het is helaas allemaal wat anders gelopen dan verwacht. Door de coronamaatregelen, de urgente uitdagingen in het sociale domein, de verslechterde financiële situatie en de personeelsmutaties zijn er andere prioriteiten. In verband hiermee is de evaluatie van de organisatiewijziging uitgesteld.
Wel is nu we ruim een jaar in de nieuwe organisatiestructuur werken, het belang van onafhankelijke advisering door het taakveld P&O bij enkele complexe dossiers nadrukkelijk gebleken. In het licht van de te verwachten organisatieontwikkelingen in de komende jaren wordt de onafhankelijkheid van P&O versterkt en is dit taakveld inmiddels ondergebracht bij de Staf.
Deze beperkte wijziging van de organisatiestructuur loopt vooruit op een aanpassing van de organisatiestructuur bij de evaluatie. Dit wordt ingegeven door enkele personele mutaties in de top van de organisatie en de uitdagende financiële omstandigheden.

5. Vitaliteit en gezondheid

Onze organisatie kent een bovengemiddeld hoge leeftijd (49,45 jaar versus 48 jaar in de sector Gemeenten en 46,3 jaar bij de totale beroepsbevolking) en een bovengemiddeld lange duur van de dienstverbanden (16,8 jaar versus 11,5 jaar in de sector Gemeenten en 10,6 jaar bij de totale beroepsbevolking). Het ziekteverzuim is na vele jaren beduidend lager te zijn geweest dan in de sector in de afgelopen jaren gestegen (in 2019 6,09 % versus 5,4 % in gemeenten van dezelfde inwonerklasse). Gelet op deze kenmerken is de vraag relevant hoe we onze organisatie in de komende jaren vitaal en gezond houden.

In de CAO Gemeenten 2019-2020 is afgesproken dat alle gemeentelijke werkgevers vitaliteitsbeleid moeten hebben. In de komende CAO (vanaf 1 januari 2021) wordt dit verder uitgewerkt. In ons gemeentelijk HRM-beleid zetten we bij de invulling van vacatures sterk in op verjonging. Daarnaast willen we nader bezien wat er nodig is om onze oudere medewerkers gezond en vitaal te houden tot aan de verhoogde pensioenleeftijd. Daarbij wordt momenteel (zomer 2020) onder andere onderzocht of een nieuw generatiepact haalbaar is.

Er is een interne werkgroep NOG gezonder en vitaler ingesteld om een bijdrage te leveren aan de gezondheid en vitaliteit van de medewerkers door een werkomgeving te creëren die een gezonde leefstijl onder medewerkers stimuleert en vergemakkelijkt. Hoewel de medewerker hierin zelf de grootste hand heeft, zien wij hier voor de werkgever ook een verantwoordelijkheid. Een gezonde leefstijl op de werkvloer heeft voor-delen voor zowel de medewerker als de organisatie: een fitte en vitale medewerker is energieker, alerter én ervaart meer arbeidsvreugde. Voor de organisatie resulteert dit op de langere termijn in een betere duurzaam inzetbare medewerker en een verlaging van het ziekteverzuim. In verband met de uitdagende financiële omstandigheden moeten deze initiatieven plaatsvinden binnen de bestaande budgetten.

6. Invoering nieuwe beoordelingsmethodiek en cultuurverandering

Een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van het MT, de OR, het GO en P&O heeft enige tijd geleden een voorstel ontwikkeld voor de invoering van een eigentijdse beoordelingsmethodiek met 360 graden feedback. Een specifieke app biedt daarbij de mogelijkheid voor continue feedback op het functioneren van de medewerker door het afdelingshoofd, collega's binnen de organisatie en derden. Maar het gaat hierbij niet om de techniek, maar om draagvlak en beleving. Daartoe is voor een meer geleidelijke invoering gekozen. En dat kost wat meer tijd. Door de coronamaatregelen en personele mutaties in de top van de organisatie kon de beoogde pilot in 2020 helaas niet doorgaan.

Hoewel door de huidige omstandigheden nog geen nieuwe planning is gemaakt, willen we deze ontwikkelingen wel doorzetten. We verwachten dat daarvoor in 2021 ook een cultuurveranderingstraject nodig is om de professionele werkcultuur verder te ontwikkelen en de medewerkers in staat te stellen feedback te geven en te ontvangen.

7. Digitalisering, informatisering en automatisering

De IT samenwerking bestaat op dit moment uit 14 organisaties waaronder de gemeenten Aalten, Oude IJsselstreek, Doetinchem, Doesburg en Bronckhorst en daarnaast uit 9 verbonden partijen (bijvoorbeeld de ODA, Laborijn en het Erfgoedcentrum). Binnen de IT samenwerking wordt samengewerkt op het gebied van automatisering en IT systemen. De IT samenwerking ondersteunt hiermee ruim 1.800 gebruikers.
Onderwerpen die de komende periode speciale aandacht vragen is het verder uitbreiden van applicaties in de Cloud en de onderlinge samenhang en koppelingen tussen deze cloud-leveranciers.

De rol van de gemeente rond ICT componenten verandert hierbij. Deze verandert van een uitvoeringsrol naar een regierol. Een regierol op informatiebeheer. Van hardware en software naar sturing van processen, informatie en informatiebeheer. Dit alles onder de paraplu van de privacy en informatieveiligheid, waarbij de concentratie zit op de juistheid, volledigheid, tijdigheid en geautoriseerd zijn van de informatie.
Het aantal nieuwe applicaties volgt zich ook sneller op. Omdat hier, veelal gedreven door externe ontwikkelingen zoals het coronavirus en de concentratie van leveranciers op enkele kernproducten, maatschappelijke behoeftes voor zijn. Productvoorbeelden hiervan zijn het meer en meer thuiswerken, versnelling digitale handtekening en vervanging van het raadssysteem. Dit alles onder de paraplu van de privacy en informatieveiligheid.

8. Nieuwe website

De huidige kijk op (overheids)websites is de laatste jaren veranderd. Het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid voorziet in specifieke voorschriften met betrekking tot de toegankelijkheid van websites en vanaf 23 september 2020 moeten ook onze website hieraan voldoen. Daarnaast wordt in het kader van optimalisering dienstverlening de digitale dienstverlening naar een hoger niveau getild. Conclusie is dat onze website niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd, omdat:
- De site niet responsive is.
Dat wil zeggen dat de weergave van de site zich niet automatisch aanpast aan de verschillende schermen van bijvoorbeeld smartphones en tablets. Vooral voor de gebruikers van smartphones is het haast onmogelijk om onze site te bezoeken. Gezien de snelle ontwikkelingen op dit gebied kunnen we hier niet meer omheen.
- De site niet voldoende toegankelijk is.
Veel gebruikers van een website willen zo snel mogelijk vinden waarvoor ze naar de website komen: een uittreksel aanvragen, een verhuizing doorgeven of informatie vinden over andere producten en diensten. Daarom richten steeds meer gemeenten de website in volgens het toptaken-principe; de website zodanig inrichten dat de gebruiker zo goed mogelijk geholpen wordt bij het vinden van het antwoord op zijn vraag. Kijkend naar toptaken betekent dit ook dat de meest gevraagde producten en diensten op onze homepage te vinden zijn. Om onze digitale dienstverlening te verbeteren is dit noodzakelijk. Op onze huidige website moeten burgers vaak te veel zoeken. Bijkomend voordeel is dat, als de website optimaal functioneert, de telefonische dienstverlening wordt ontlast.

9. Subsidieverwerving

Ook in 2021 worden alle subsidiemogelijkheden zo goed mogelijk benut. Via de subsidie database wordt dagelijks bijgehouden welke subsidies interessant zijn voor de gemeente Aalten. Geregeld vindt er communicatie plaats tussen de subsidiecoördinator en de beleidsmedewerker om elkaar op de hoogte te houden van de lopende projecten en subsidiemogelijkheden. Veel subsidies zijn niet in directe zin bedoeld voor de gemeente maar voor onderzoeksinstellingen, onderwijsinstellingen, bedrijven, verenigingen, stichtingen, samenwerkingsverbanden en particulieren. Bij het Rijk, de provincie en op Europees niveau maak je de meeste kans op subsidies door samen te werken in grotere verbanden en innovatief te zijn. Als gemeente is het dan ook goed om regionaal de samenwerking op te zoeken. Dat werd in 2020 al volop gedaan en wordt in 2021 voortgezet.

Het uitbreken van het coronavirus in 2020 heeft een enorme impact op de economie en onze samenleving. Door het Rijk is veel geld beschikbaar gesteld in de vorm van subsidies om de economie draaiende te houden. Ook de provincie Gelderland heeft subsidies verstrekt aan gemeenten, onderwijs en arbeidsmarkt en sociale initiatieven. Naar verwachting blijven het Rijk en de provincie Gelderland subsidies inzetten voor maatregelen op economisch en maatschappelijk

herstel. Projecten op het gebied van duurzaamheid, cultuur en erfgoed, onderwijs en arbeidsmarkt, recreatie, toerisme en een gezonde en een veilige samenleving blijven speerpunten.

10. Inkoop Wmo en Jeugdzorg

Sinds 2017 vindt de inkoop van Wmo (deels) en jeugdzorg regionaal plaats via een open-houseconstructie. Om op deze terreinen de nodige transformatie te stimuleren is vanaf 2018 gewerkt aan een andere inkoopstrategie. In het voorjaar van 2020 is door de colleges van de Achterhoekse gemeenten besloten om deze inkoopstrategie aan te passen. Met een vernieuwde inkoopstrategie wordt de benodigde transformatie van de zorg voor het deel inkoop vorm gegeven. Hierbij wordt afgestapt van het open-house model en worden meerjarige contracten afgesloten met een beperkt aantal aanbieders, aangevuld met mogelijkheden voor specifieke kortdurende afspraken en lokale ruimte voor verdere innovatie. Daarbij worden de contracten ingericht op resultaten uitgaande van wat de inwoners in de verschillende gemeenten nodig hebben om mee te doen in de samenleving. Met de inkoop wordt daarnaast beoogd meer grip op financiën te realiseren. Het streven is om uiterlijk 1 januari 2022 tot een gezamenlijke inkoop als regio Achterhoek te komen.

11. Uurtarief ten behoeve van doorberekeningen

Voor het doorberekenen van diverse werkzaamheden wordt gewerkt met een uniform uurtarief. Er is een berekening gemaakt op basis van totale loon- en overheadkosten voor het tarief per uur. Dit resulteert in een tarief voor 2021 van € 69. Dit uurtarief wordt gebruikt voor onder meer het bepalen van de legestarieven en voor de toerekening van de kosten aan riolering en afvalverwerking.

kosten x € 1.000

Onderbouwing uurtarief	Kosten 2021	Uren 2021	Uurtarief 2021	Uurtarief 2020
Loonkosten	**12.717**	**277.000**	**€ 46**	**€ 44**
Overhead:				
Kosten huisvesting	626			
Kosten automatisering	1.750			
Kosten materieel	477			
Personeelskosten	379			
Kosten facilitair	3.182			
Totaal overhead	**6.414**	**277.000**	**€ 23**	**€ 24**
Uurtarief			**€ 69**	**€ 68**

12. Verplichte beleidsindicatoren

	Naam indicator	Eenheid	2021	2020
1	Formatie	fte per 1.000 inwoners	6,45	6,39
2	Bezetting	fte per 1.000 inwoners	6,45	6,39
3	Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 615,97	€ 596,78
4	Externe inhuur	% van totale loonsom	0,53%	0,72%
5	Overhead	% van totale lasten	12,05%	12,93%

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen geeft inzicht in:

- de mate waarin de gemeente belangrijke financiële risico's loopt;
- de financiële buffer (weerstandscapaciteit) die zij daarvoor achter de hand heeft.

Voor een beoordeling van het weerstandsvermogen worden in deze paragraaf de bedoelde risico's geconfronteerd met de aanwezige weerstandscapaciteit.

1. Weerstandscapaciteit

Met weerstandscapaciteit worden al die elementen bedoeld waarmee tegenvallers kunnen worden opgevangen, zonder dat het beleid moet worden aangepast. Door de financiële risico's te beheersen en het weerstandsvermogen hierop af te stemmen, moet worden voorkomen dat elke nieuwe financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen.
De weerstandscapaciteit wordt onderverdeeld in structurele en incidentele weerstandcapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit structurele middelen in de begroting waarmee optredende risico's kunnen worden opgevangen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden aangewend.

bedragen x € 1.000

Bepaling van de weerstandscapaciteit		
Incidentele weerstandscapaciteit		
Rekeningresultaat	Het positieve resultaat.	8
Vrij aanwendbare algemene reserve	De algemene reserve is de reserve waaraan de raad geen specifieke bestemming heeft gegeven en die een financiële bufferfunctie heeft. Op dit moment is hiervan nog niets bestemd.	8.795
Bestemmingsreserves	Deze reserves zijn beklemd.	0
Stille reserves effecten	De stille reserve in deze financiële vaste activa wordt niet meegenomen in de berekening, omdat de verhandelbaarheid van deze aandelen (Alliander, Vitens, BNG en ROVA) zeer beperkt is.	0
Stille reserves activa	Deze stille reserve bestaat uit de bezittingen waarvan de waarde bij verkoop hoger is dan de boekwaarde. Op basis van ervaring zetten we een derde deel in.	959
Totaal incidentele weerstandscapaciteit		**9.762**
Structurele weerstandscapaciteit		
Onbenutte belastingcapaciteit	Hieronder wordt voor de OZB de ruimte opgenomen die er is tussen onze eigen tarieven en de normtarieven voor de zogenaamde artikel 12 gemeenten. De overige belastingen/heffingen zijn kostendekkend of van geringe betekenis.	1.391
Rentebaten algemene reserve vrij besteedbaar	Aangezien er geen rente meer toegevoegd wordt aan de reserves is inzet niet mogelijk.	0
Onvoorzien (structureel)		200
Totaal structurele weerstandscapaciteit		**1.591**
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit		**11.353**

2. Risico's

Het hebben van risico's is inherent aan het uitoefenen van een organisatie zoals een gemeente. Het is echter van belang deze risico's te kennen en hier adequate maatregelen voor te treffen (verzekeren) dan wel risico's te wegen bij het aangaan ervan of hier tijdig op in te spelen.
Een overzicht van de risico's wordt steeds geactualiseerd. De 25 belangrijkste risico's worden beschreven en gekwantificeerd. De tien grootste worden afzonderlijk genoemd.

Bij een zekerheidsniveau van 99% is de aan te houden reserve voor de gemeente Aalten volgens de nieuwe berekening € 5,9 miljoen. Dit houdt in dat, als de gemeente Aalten dit bedrag als reserve op haar balans aanhoudt, zij in 99 van de 100 jaar voldoende reserves heeft om de schades op te vangen, maar in één jaar is er niet genoeg. In de begroting zijn de meest actuele risico's opgenomen.

Risico	Mogelijk gevolg	%
Budgettaire tekorten bij partijen waar gemeentelijke taken zijn neergelegd	Politieke druk om financiële steun te bieden	8,60 %
Uitvoering van raadsbesluit inzake regionale (en lokale) woonagenda en kernenfoto's	Door demografische ontwikkelingen andere vastgoedvraag, hierdoor waardedaling	6,50%
Essenziekte, droogte, eikenprocessierups eikenbomen (>50%)=> veel dode bomen	Kappen bomen Financieel	5,80%
Budget- Participatiewet	Overschrijding budget Beleid aanpassen	5,40%
Budget- Jeugdzorg	Overschrijding budget Beleid aanpassen	5,40%
Budget - Wmo	Overschrijding budget Beleid aanpassen	5,40%
Virusaanvallen op ICT-gebied	Dataverlies Uitval /verlies van productie (algemeen)	5,40%
Algemene uitkering - bezuiniging Rijk	Financieel (bezuinigingen of belasting omhoog)	4,30%
Regionale afstemming in het sociale domein	Financieel - zeggenschap - bevoegdheden	4,30%
Aanstellingstermijnen van raadsleden	Onverwachte bestuursopdrachten waarvoor geen of onvoldoende gelden beschikbaar zijn	4,30%

Totaal van de tien grootste risico's (55% van het totale risicoprofiel)	**2.900**
Totaal overige risico's (45% van het totale risicoprofiel)	**2.400**
Totaal alle risico's	**5.300**

Het terugbrengen van de reserves naar dit niveau is niet wenselijk, aangezien er niet voorzienbare toekomstige ontwikkelingen zijn die mogelijk leiden tot additionele risico's in de toekomst. Een aanvullende buffer is daarom gewenst. Deze noodzakelijke buffer is op basis van ervaring opgenomen voor een bedrag van het begrotingstotaal. Dit komt neer op een buffer van € 6,5 miljoen.

COVID-19
Hoe groot de financiële impact wordt, is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt vooralsnog geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

3. Weerstandsvermogen

Het vermogen van een gemeente om tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van deze gemeente in gevaar komt. Dit wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van onze gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Ratio weerstandsvermogen 2021 =						
Weerstandscapaciteit, incidenteel						9.762
Weerstandscapaciteit, structureel						1.591
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit						**11.353**
Gekwantificeerde risico's						5.900
Buffer Aalten norm						6.500
Totale benodigde weerstandscapaciteit						**12.400**
Saldo/overschot						**-1.047**
Ratio onder andere gehanteerd door provincie						**0,92**
>2	0	1,0 - 1,4	0	0,6 - 0,8	0	**Matig**
1,4 - 2,0	0	0,8 - 1,0	0	< 0,6	0	

De uitkomst van de ratio (0,92) is matig en is ten opzichte van de jaarrekening (1,15 voldoende) gedaald. De benodigde weerstandscapaciteit is nagenoeg gelijk gebleven, maar de beschikbare weerstandscapaciteit is flink gedaald. Het geraamde negatieve rekening resultaat 2020 (€ 2,3 miljoen) zorgt voor de grote daling van de incidentele weerstandscapaciteit. Daarnaast veroorzaakt het verhogen van de OZB een daling van de onbenutte belastingcapaciteit en daarmee een daling van de structurele weerstandscapaciteit.
Hierbij moet opgemerkt worden dat deze ratio altijd een momentopname betreft, maar dit is wel een duidelijk signaal dat we met concrete maatregelen voor de komende jaren moeten komen.

Verplichte kengetallen

Onderstaande kengetallen helpen bij het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van een gemeente. Deze kengetallen geven aan hoe we er als gemeente voor staan. De categorieën zijn gebaseerd op de norm van de provincie (groen is voldoende, oranje matig en rood onvoldoende).

Verplichte kengetallen	Werkelijk 2019	Raming na wijziging 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1a. Netto schuldquote (NS)	42,6%	52,9%	61,0%	60,4%	58,4%	56,1%
1b. NS gecorrigeerd voor alle leningen	25,5%	38,6%	46,6%	47,4%	47,1%	46,4%
2. Solvabiliteitsratio	31,9%	23,9%	23,0%	22,5%	21,5%	20,4%
3. Structurele exploitatieruimte	-1,5%	-5,4%	1,6%	-1,0%	-2,5%	-2,4%
4. Grondexploitatie	3,1%	2,1%	1,2%	1,4%	1,4%	1,4%
5. Belastingcapaciteit	75,4%	73,0%	77,4%	77,4%	77,4%	77,4%

Toelichting verplichte kengetallen

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Oftewel in hoeverre gemeentelijke bezittingen met eigen middelen betaald zijn. Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft weer of de begroting in meerjarig opzicht structureel sluitend is.
De komende jaren neemt ons eigen vermogen af, als gevolg van de voorlopige meerjarige tekorten (zie geprognosticeerde balans). Dit heeft een negatief effect op zowel de solvabiliteitsratio als de structurele exploitatieruimte. Zoals in de inleiding aangegeven heeft het college de organisatie opgedragen om na te gaan denken over mogelijke ombuigingen/besparingen voor de begroting 2022. Dit heeft een positief effect op beide kengetallen.

Norm provincie Gelderland	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. Netto schuldquote (NS)	tot 90%	tussen 90% tot 135%	hoger dan 135%
1b. NS gecorrigeerd voor alle leningen	tot 90%	tussen 90% tot 135%	hoger dan 135%
2. Solvabiliteitsratio	hoger dan 50%	tussen 20% tot 50%	kleiner dan 20%
3. Structurele exploitatieruimte	begroting en meer-jaren hoger dan 0%	begroting of meerjaren hoger dan 0%	begroting en meer-jaren kleiner dan 0%
4. Grondexploitatie	tot 20%	tussen 20% tot 35%	hoger dan 35%
5. Belastingcapaciteit	tot 95%	tussen 95% tot 105%	hoger dan 105%

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

In de Gemeentewet staan de lokale heffingen die een gemeente mag heffen limitatief opgesomd. Deze heffingen worden verdeeld in algemene belastingen en rechten. De algemene belastingen zijn: onroerendezaakbelasting, hondenbelasting, reclamebelasting, forensenbelasting en toeristenbelasting. De opbrengst van deze belastingen zijn door een gemeente vrij te besteden. De rechten zijn: afvalstoffenheffing, rioolheffing en diverse leges en overige rechten voor dienstverlening op verzoek. De tarieven van deze rechten moeten zodanig worden vastgesteld dat de opbrengsten de kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. Op grond van het BBV is een gemeente daarom verplicht om een kostenonderbouwing op te nemen waaruit de maximale kostendekkendheid van 100% blijkt.

Overzicht van de lokale heffingen

bedragen x € 1.000

Overzicht belastingen en heffingen		
	2021	**2020**
Onroerendezaakbelasting (OZB)	5.073	4.719
Afvalstoffenheffing	1.431	1.142
Rioolheffing	1.923	1.895
Hondenbelasting	181	176
Reclamebelasting	64	62
Forensenbelasting	98	94
Toeristenbelasting	90	90
Marktgeld	21	21
Secretarieleges	437	425
Bouwleges	395	392
Begraafrechten	270	263
Totaal	**9.983**	**9.279**

Ontwikkeling van de lokale heffingen
Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB zorgt voor de hoogste belastingopbrengst en wordt gesplitst in een eigenaarsdeel (woningen en niet-woningen) en een gebruikersdeel (niet-woningen). De grondslag van de aanslag is de vastgestelde WOZ-waarde van de onroerende zaak. Voor het belastingjaar 2021 geldt een vastgestelde WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2020. De gemiddelde WOZ-waarde van een woning is vanaf de vorige waarde-peildatum gestegen met ongeveer 6,5%. Voor het nieuwe tijdvak bedraagt de gemiddelde waarde van een woning circa € 230.575 (2020 € 216.500).

Voor het jaar 2021 is een totale verhoging van de OZB van 7,5% begroot. Deze bedraagt € 354.000 en bestaat uit € 135.000 uit het dekkingsplan begroting 2020 - 2023 en € 219.000 extra verhoging 2021. In het woonlastenoverzicht staat de uitwerking daarvan. De voorgestelde tarieven zijn:

Tarieven onroerendezaakbelasting (OZB)		
	2021	2020
Woningen		
- eigenaardeel	1,1253%	0,1250%
Niet – woningen		
- eigenaardeel	0,1989%	0,1869%
- gebruikersdeel	0,1483%	0,1395%

In de berekening van de tarieven is de meeropbrengst OZB 2020 verwerkt, zodat bij een gemiddelde waardestijging van woningen van 6,5%, het tarief met 0,2% moet worden verhoogd om de meeropbrengst van 7,5% te behalen. De tarieven voor de niet-woningen worden aangepast aan de gemiddelde waardestijging van 1%. Alle tarieven zijn berekend aan de hand van voorlopige WOZ-waarden. In de raadsvergadering van december 2020 wordt de verordening OZB vastgesteld. Op dat moment zijn de definitieve WOZ-waarden bekend. Indien daartoe aanleiding is, worden de tarieven bijgesteld.

Afvalstoffenheffing

Een gemeente heeft de wettelijke plicht tot het inzamelen van (huishoudelijk) afval bij huishoudens en mag de kosten daarvan verhalen op de burger. In de gemeente Aalten wordt het omgekeerd inzamelen toegepast. Naast het vastrecht, wordt alleen een afrekening verzonden voor het aantal aanbiedingen respectievelijk ledigingen van restafval. Het gemiddelde aantal aanbiedingen van een huisvuilzak en ledigingen van een restafvalcontainer is 12 (was 15) huisvuilzakken en vijf ledigingen per jaar.
Voor het aanbieden van restafval zijn in de begroting hogere tarieven opgenomen. Op advies van ROVA zijn die tarieven in overeenstemming gebracht met de huidige kosten voor het inzamelen verbranden. Ook het vastrechttarief van de afvalstoffenheffing is verhoogd. De aanleiding daarvoor is:
• De afgelopen jaren is steeds een deel aan de opgebouwde voorziening onttrokken. In 2021 wordt € 304.000 uit de voorziening gehaald. Deze is daarmee eind 2021 leeg. Hierdoor gaat het tarief vanaf 2022 extra stijgen (vastrecht met naar verwachting € 20 per huishouden).
• De vergoeding voor oud papier is door het instorten van de oud papiermarkt weggevallen. Er moet nu zelfs voor betaald worden, omdat de inzamelkosten niet meer gedekt worden door de opbrengst.

Verder zijn er nieuwe landelijke afspraken gemaakt over de vergoeding voor pmd (Plastic of Metalen ver-pakkingen en Drinkpakken). Die zijn 1 april 2020 ingevoerd. Hoe die in de praktijk voor ons uitpakken, is nog afwachten.

Tarieven afvalstoffenheffing (in €)		
	2021	2020
Vastrecht per huishouden	95,00	75,00
Per aanbieding van een huisvuilzak 40 liter	1,80	1,50
Per lediging van een restcontainer 140 liter	6,30	5,25
Per lediging van een restcontainer 240 liter	10,80	9,00

Rioolheffing

Uit de rioolheffing wordt niet alleen voorzien in rioleringskosten, maar ook in de kosten van de afvoer van regenwater en grondwater. Deze kosten zijn opgenomen in het GRP. De tarieven worden met 1,5% verhoogd. De aanslagen worden berekend op basis van het werkelijke waterverbruik en worden via de waternota van Vitens geïnd

Tarieven rioolheffing (in €)		
	2021	**2020**
Tot 2.500 m³, per m³ afvalwater	1,39	1,37
Van 2.500 m³ tot 5.000 m³, per m³	1,06	1,04
Boven 5.000 m³, per 1.000 m³	69,96	68,93
Per m² verharde oppervlakte	0,53	0,52

Reclamebelasting

De gemeente int reclamebelasting bij ondernemers in de winkelgebieden in Aalten en Dinxperlo. De opbrengst wordt ter beschikking gesteld aan de ondernemersfondsen in beide kernen en zij organiseren daar-mee allerlei activiteiten in die gebieden.

Tarief reclamebelasting (in €)		
	2021	**2020**
Gebied Aalten, vast bedrag per object	438,50	428,00
Gebied Dinxperlo, vast bedrag per object	316,50	309,00

Toeristenbelasting en forensenbelasting

In de begroting 2020 is een tariefsverhoging van circa 20% verwerkt voor de toeristenbelasting en de 1e schijf van de forensenbelasting. Daarbij is het voorbehoud gemaakt dat het tarief wel jaarlijks wordt geïndexeerd, maar pas wordt aangepast als het een veelvoud van € 0,05 heeft bereikt. De algemene tariefsverhoging bedraagt 2,5%, zodat het geïndexeerde tarief € 1,28 bedraagt. De vast te stellen tarieven blijven dus ongewijzigd. De overige tarieven voor de forensenbelasting worden wel met 2,5% verhoogd.

Tarief toeristenbelasting (in €)		
	2021	**2020**
Tarief per persoon per overnachting	1,25	1,25
Forfaitair tarief	182,00	182,00
Tarieven forensenbelasting (in €)		
Waarde object	**2021**	**2020**
€ 30.000,00 of minder	182,00	182,00
€ 30.001,00 t/m € 60.000,00	216,00	211,00
€ 60.001,00 t/m € 120.000,00	291,00	284,00
€ 120.001,00 t/m € 180.000,00	360,00	352,00
€ 180.001,00 t/m € 240.000,00	434,00	424,00
€ 240.001,00 t/m € 300.000,00	517,00	505,00
€ 300.001,00 t/m € 360.000,00	585,00	571,00
€ 360.001,00 en meer	735,00	718,00

Hondenbelasting en overige leges/tarieven

De tarieven van de hondenbelasting en overige leges worden met 2,5% verhoogd. Uitzondering daarop zijn de tarieven die gebaseerd zijn op het gemeentelijk uurtarief en/of een wettelijk (maximum)tarief.

Tarieven hondenbelasting (in €)		
	2021	**2020**
Per hond	63,50	62,00
Kennel	190,50	186,00

Lasten- en batenoverzicht van de kostendekkende tarieven

De tarieven voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges dienen zodanig te worden vastgesteld dat de opbrengsten de kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. Hieronder hebben we dat inzichtelijk gemaakt.

bedragen x € 1.000

Afvalstoffenheffing	Bedrag	Dekking
Lasten afvalstoffenheffing	1.370	
Overhead (inclusief btw)	366	
Onttrekking voorziening	-305	
Totale kosten	**1.431**	
Opbrengst afvalstoffenheffing	1.431	
Totale opbrengsten	**1.431**	
Dekking		**100%**

Rioolheffing	Bedrag	Dekking
Lasten riolering	1.219	
Overhead (inclusief btw)	398	
Toevoeging voorziening	306	
Totale kosten	**1.923**	
Opbrengst rioolheffing	1.923	
Totale opbrengsten	**1.923**	
Dekking		**100%**

Lijkbezorgingsrechten	Bedrag	Dekking
Lasten begraafplaats	417	
Overhead	149	
Totale kosten	**566**	
Opbrengst lijkbezorgingsrechten (inclusief luidrechten)	270	
Totale opbrengsten	**270**	
Dekking		**48%**

Marktgeld	Bedrag	Dekking
Lasten markt	30	
Overhead	10	
Totale kosten	**40**	
Opbrengst marktgeld	21	
Totale opbrengsten	**21**	
Dekking		**53%**

bedragen x € 1.000

Hoofdstuk	Onderwerp	Toe te rekenen	Overhead	Totaal	Baten	Dekking
Titel 1 Algemene dienstverlening						
1	Burgerlijke stand	44	17	61	20	33%
2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteit	196	74	270	97	36%
3	Rijbewijzen	147	50	197	140	71%
4	Verstrekking uit de Basisregistratie personen (BRP)	6	3	9	4	44%
5 t/m 17	Diversen	94	11	105	18	17%
	Subtotaal titel 1	**487**	**155**	**642**	**279**	**43%**
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning						
3	Omgevingsvergunning	352	121	473	419	89%
7	Bestemmingsplannen	67	25	92	36	39%
1,2,4,5,6,8	Diversen					
	Subtotaal titel 2	**419**	**146**	**565**	**455**	**81%**
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn						
2	Organiseren evenementen of markten	103	52	155	13	8%
5A	Algemene verordening Ondergrondse infrastructuren	152	9	161	53	33%
	Subtotaal titel 3	**255**	**61**	**316**	**66**	**21%**
	Eindtotaal	**1.161**	**362**	**1.523**	**800**	**53%**

Bij het vaststellen van de legestarieven is maximaal 100% kostendekkendheid. Er mag geen winst worden gemaakt. Kruissubsidiëring in de legesverordening is binnen de titel wel toegestaan. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te houden.

Ontwikkeling van de woonlasten

Onderstaande tabel geeft de omvang van de lokale woonlasten voor een gemiddeld (meerpersoons) huishouden weer en bestaat uit onroerendezaakbelasting (alleen voor de eigenaar), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij de berekening van de OZB is uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde van een woning van € 230.575. Bij de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van het vastrecht en 12 aanbiedingen van een huisvuilzak en voor de berekening van de rioolheffing gaan we uit van drie personen (waterverbruik 120 m³).

Woonlasten per huishouden (in €)				
	2021	**2020**	**Wijziging**	
			Eigenaar	Huurder
Gemiddelde OZB aanslag	289,00	269,00	7,43%	N.v.t.
Afvalstoffenheffing	116,60	93,00	25,38%	25,38%
Rioolheffing	166,80	164,40	1,46%	1,46%
Totale woonlasten	572,40	526,40	8,74%	10,10%

Kwijtscheldingsbeleid

Voor burgers met een laag inkomen bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van betaling van belasting te verzoeken. Kwijtschelding is mogelijk voor hondenbelasting (één hond), afvalstoffenheffing (gemaximeerd aantal aanbiedingen/ledigingen) en rioolheffing (maximaal gemiddeld waterverbruik). Of men in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van het netto besteedbaar inkomen; dit is het bedrag dat men overhoudt nadat de uitgaven zijn afgetrokken van de netto inkomsten. Daarnaast vindt er een vermogenstoets plaats. In de begroting wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van circa € 57.000 aan kwijt te schelden lokale heffingen.

Paragraaf Financiering

Algemeen

De paragraaf Financiering in de begroting behandelt de beleidsplannen voor het komende jaar en de paragraaf in het jaarverslag gaat in op de resultaten van de beleidsuitvoering. Basis van het treasurybeheer vormt het treasurystatuut dat iedere vier jaar door de raad wordt vastgesteld. Voor het laatst is dit in 2017 geactualiseerd.
Voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie is het tijdig, juist en volledig beschikbaar hebben van financiële informatie van wezenlijk belang. Deze informatie wordt gebruikt voor het opstellen van een liquiditeitsplanning. Op basis van deze planning wordt geld aangetrokken of tijdelijk weggezet. Het streven is uiteraard een sluitende meerjarenbegroting. Helaas is dat in voorliggende begroting niet gelukt.
Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is de renteverwachting op de geld- en kapitaalmarkt. Hiervoor wordt gekeken naar informatie van de grote Nederlandse banken waaronder de BNG en het Centraal Planbureau. De economische groei in de eurozone vertraagt. De prognose voor 10 jaar is nu -0,3% ultimo 2021. De herfinancieringsrente is sterk bepalend voor de korte rente. Deze rente ligt momenteel op 0,00% en blijft naar verwachting voorlopig ongewijzigd.

De deelfuncties van treasury zijn: kasbeheer, risicobeheer en gemeentefinanciering.

1. Kasbeheer

Het kasbeheer behelst het geldstromenbeheer en het saldo- en liquiditeitenbeheer. Belangrijk is dat we aan de betalingsverplichtingen blijven voldoen. Met de BNG heeft de gemeente vanaf 2019 een nieuwe doorlopende financieringsovereenkomst afgesloten. Daarin is onder meer de kortkredietverlening geregeld. Deze overeenkomst is een belangrijk sturingsinstrument. In verband met een mogelijke wijziging van de basisrente in de toekomst is vanaf 2021 een terugvalbepaling aan deze overeenkomst toegevoegd. Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk uitgevoerd bij één bank, de BNG Bank.

2. Risicobeheer

Dit onderdeel geeft inzicht in het risicoprofiel van de organisatie en is het kernonderdeel van de paragraaf Financiering. De belangrijkste risico's zijn renterisico, koersrisico en kredietrisico, waar de wet Fido een aantal indicatoren gedefinieerd heeft waarbinnen overheden opereren.

Kasgeldlimiet
Het renterisico op kortlopende financiering (looptijd korter dan één jaar) wordt ingeperkt door de kasgeldlimiet. Met name voor kortlopende financiering kan het renterisico groot zijn. Wijzigingen op de korte rente hebben direct invloed op de rentelasten. Alhoewel dit de laatste jaren sterk is

afgenomen door de extreem lage rentestanden. De totale omvang van de vlottende schuld is gebonden aan een maximum van 8,5% van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Dit is de kasgeldlimiet. De aangetrokken vlottende schuld mag deze limiet in principe niet overschrijden. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet toch overschrijdt dient de toezichthouder op de hoogte te worden gesteld en moet een plan worden ingediend om weer aan de limiet te voldoen.

De verwachting is dat de kasgeldlimiet in 2021 niet wordt overschreden.

bedragen x € 1.000

Berekening Kasgeldlimiet		
1	Begrotingstotaal 2021 (inclusief mutaties reserves)	€ 64.699
2	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	8,5%
3	Kasgeldlimiet (1 x 2)	€ 5.500

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt het risico van rentewijziging bij herfinanciering van de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar) te beheersen. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij renteherziening en herfinanciering. De mate van deze spreiding wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. De renterisiconorm bedraagt 20% van de vaste schuld. Dat betekent dat in enig jaar 20% van de vaste schuld mag worden vernieuwd door middel van herfinanciering en/of renteherziening.

bedragen x € 1.000

	Variabelen renterisiconorm	2021
1	Renteherzieningen	0
2	Aflossingen	3.388
3	Renterisico (1+2)	3.388
4	Renterisiconorm	12.940
5a = (4 >3)	Ruimte onder de renterisiconorm	9.552

	Berekening renterisiconorm	2021
4a	Begrotingstotaal (exclusief mutaties reserves)	64.699
4b	Percentage regeling	20%
4	Renterisiconorm: (4a x 4b/100)	12.940

Uit voorgaand overzicht blijkt dat verwacht wordt, dat het renterisico op de vaste schuld ruim binnen de wettelijk vastgestelde kaders blijft.

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

bedragen x € 1.000

Renteschema		
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	500	
De externe rentebaten	-182	
Saldo rentelasten en rentebaten		**318**
Rente die wordt doorberekend aan de grondexploitatie	-24	
Rente die wordt toegerekend aan taakvelden via projectfinanciering	0	
Rentebaat van doorverstrekte leningen	0	
		-24
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**294**
Rente over eigen vermogen	0	
Rente over voorzieningen	0	
		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**294**
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		**294**
Renteresultaat op het taakveld treasury		**0**

Koersrisicobeheer
De koersrisico's van de gemeente Aalten zijn nagenoeg nihil. Met de invoering van het schatkistbankieren, mag de gemeente overtollige middelen alleen in de schatkist aanhouden. Hetzij in rekening courant hetzij via deposito's. Over de middelen die de gemeente in de schatkist aanhoudt, vergoedt de schatkist rente. Deze rente ligt over het algemeen lager dan de rente die de gemeente krijgt op de geld- en kapitaalmarkt. Daar staat tegenover dat er ook geen beleggingsrisico meer wordt gelopen.

Kredietrisicobeheer
Voor wat betreft het kredietrisicobeheer (of debiteurenrisicobeheer) worden niet of nauwelijks problemen verwacht. Daar waar nodig zijn voorzieningen getroffen. Regelmatig wordt de hoogte van de voorziening beoordeeld en indien nodig aangepast.

3. Gemeentefinanciering

De financieringspositie van de gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte wordt voor een groot deel bepaald door het verloop van de geplande investeringen en de aflossingsverplichtingen. Er wordt naar gestreefd de benodigde leningen tegen zo gunstig mogelijke condities aan te trekken. Daartoe wordt bij het afsluiten van leningen rekening gehouden met de bestaande liquiditeitsplanning, de rentevisie en de renterisiconorm.

In 2021 wordt op bestaande vaste geldleningen € 3,4 miljoen afgelost. Voor nieuwe investeringen is ongeveer € 4,5 miljoen nodig. In totaal dus een behoefte aan bijna € 8 miljoen extra geld. Gelet op de verwachting dat kort geld ook in 2021 nog steeds goedkoop is, gaan we zoveel mogelijk via kasgeld en rekening courant financieren. Op basis van deze gegevens gaan we wel vast geld aantrekken. Hoeveel is nog niet helemaal duidelijk. Rekening houdende met de kasgeldlimiet denken we een vaste geldlening nodig te hebben van € 5 miljoen. Dit is in onderstaand overzicht verwerkt.

Ongeveer € 8 miljoen van de totaalschuld betreft het aandeel verstrekte hypotheken. Hiervoor wordt een rentevergoeding ontvangen. Per saldo heeft de gemeente circa € 20 miljoen aan vaste schuld.

bedragen x € 1.000

Mutaties leningenportefeuille		
	Bedrag	**Gemiddelde rente**
Stand per 1 januari 2021	26.244	1,8
Nieuwe leningen (conversie)	0	0
Nieuwe leningen (financieringsbehoefte)	5.000	1
Reguliere aflossingen	3.388	0
Vervroegde aflossingen (conversie)	0	0
Stand per 31 december 2021	**27.856**	**1,63**

Schatkistbankieren
Alle decentrale overheden zijn verplicht (wet Fido) om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Er is een drempel ingebouwd van 0,75% van het begrotingstotaal inclusief mutaties op de reserves. Dit deel mag buiten de schatkist worden gehouden. Voor Aalten is de drempel voor 2021 berekend op € 485.000. Over de middelen die worden aangehouden in de schatkist wordt normaal gesproken rente vergoed. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan.
Door de jaren heen maken wij relatief gezien weinig gebruik van de schatkist. Dit is in 2021 niet veel anders. De financieringsbehoefte wordt zo goed mogelijk afgestemd op de te verwachten investeringen en aflossingen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Een deel van de gemeentelijke taken richt zich op het onderhoud van de openbare ruimte en kapitaalgoederen. Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden, is goed beheer noodzakelijk. Gelet op de omvang van de te beheren kapitaalgoederen legt deze continue taak een substantieel beslag op budgettaire middelen. Het is daarom van groot belang om de omvang van de te beheren objecten in de openbare ruimte en de huidige kwaliteit volledig in beeld te hebben. Het beleid voor het uitvoeren van onderhoudsactiviteiten aan gemeentelijke kapitaalgoederen is opgenomen in de nota verkrijging/vervaardiging en onderhoud kapitaalgoederen. Op basis van looptijd moeten een aantal beleidsplannen opnieuw worden opgesteld. Aangezien er tot op heden nog wel mee gewerkt kan worden is gekozen om te bekijken in welke vorm deze beleidsstukken mee worden genomen in de nieuwe Omgevingswet.

Openbare ruimte

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)
De voortdurende ontwikkeling en zorg die is gericht op het waarborgen van de kwaliteit van de openbare ruimte waarmee de belanghebbenden tevreden zijn en zich betrokken weten, zodanig dat ook de leefbaarheid en de economische vitaliteit wordt gediend.

Onderhoud wegen
Voor het onderhoud van de wegen is in 2009 een beleidsnota wegen vastgesteld. Het groot onderhoud van de wegen steunt op jaarlijks geactualiseerde onderhoudsschema's die uitgewerkt en/of bijgesteld worden na visuele inspecties. In deze onderhoudsschema's zijn de wegen, zowel

binnen als buiten de bebouwde kom, opgenomen die voor de komende vijf jaar op de planning staan. De kosten van dit onderhoud worden ge-dekt door een onttrekking aan de reserve onderhoud wegen. De jaarlijkse voeding om het onderhoudsniveau sober te handhaven bedraagt € 290.000. Het reguliere jaarlijkse onderhoud van de wegen in 2021 bedraagt € 488.000. De reserve en het actuele meerjaren onderhoudsplan (MOP) zijn op elkaar afgestemd. Hierbij is geen sprake van afwijkingen of achterstallig onderhoud. Uit inventarisatierondes van de wegen blijkt dat er geen noemenswaardige afwijkingen zijn ten opzichte van de actuele onderhoudsplannen. Incidenten die zich voordoen worden direct opgelost. Deze staan echter los van de reguliere onderhoudsplannen. Investeringen worden geactiveerd en volgens de economische levensduur afgeschreven.

Onderhoud bruggen en duikers
Om het onderhoud en de instandhouding van onze bruggen en duikers te waarborgen is een meerjaren onderhoudsplan opgesteld. Jaarlijks worden alle bruggen en duikers geïnventariseerd en gecontroleerd. Uit de inventarisatieronde blijkt dat het meerjaren onderhoudsplan nog steeds actueel is. Voor 2021 hoeft het meerjaren onderhoudsplan dan ook niet te worden bijgesteld en wordt het geplande jaarlijkse onderhoud uitgevoerd. De lasten hiervoor zijn in 2021 € 49.000. Dit is inclusief het eventueel renoveren en tussentijds vervangen van bruggen en duikers.

Openbare verlichting
In de begroting is jaarlijks een bedrag van € 47.000 opgenomen voor investering in vervanging van lichtmasten. Deze investering wordt in 30 jaar afgeschreven. Een aantal jaren geleden is een vervangingsplan openbare verlichting opgesteld. Bij vervanging van verouderde lichtmasten worden deze vervangen door lichtmasten met Led-verlichting. Het onderhoud van de openbare verlichting bedraagt € 43.000 structureel. De jaarlijkse kapitaallasten (afschrijving en rente) bedragen circa € 20.000.

Openbaar groen
In 2012 is een groenbeleidsplan vastgesteld met daarin onder meer aangegeven aan welke kwaliteitseisen het openbaar groen binnen de kernen moet voldoen. Het groenbeleidsplan geeft in de module beeldkwaliteit aan dat er een eenmalige investering nodig was om het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau sober te handhaven. Op basis van dit plan zijn renovaties van beplantingsstroken uitgevoerd, waardoor de kwaliteit is toegenomen en het vastgestelde kwaliteitsniveau sober voor de komende jaren is gewaarborgd. Gekoppeld hieraan is een groenbeheersplan, waarop het jaarlijks onderhoud van het openbaar groen is gebaseerd. Door het onderhoud op basis van het groenbeheersplan te laten uitvoeren, wordt het gestelde onderhoudsniveau gehandhaafd. Jaarlijks wordt bekeken of een bijstelling van het groenbeheersplan moet plaatsvinden.
De extreme hitte van afgelopen zomers heeft een behoorlijke aanslag op het openbaar groen gepleegd. Thans wordt geïnventariseerd of vervangingen of extra aanpoot noodzakelijk is. Gezien de klimaatverandering blijft dit de komende jaren een aandachtspunt. Zo nodig wordt de raad hieromtrent aanvullend geïnformeerd. Ook wordt er rond de 10 hectare gazon vervangen voor bloemenmengsels om de biodiversiteit te vergroten.

Speelvoorzieningen
In 2014 is de nieuwe speelnota Spelenderwijs Ontmoeten vastgesteld. Aan dit beleid is uitvoering gegeven en het project is afgerond. Alle speelterreinen die op de nominatie stonden te verdwijnen zijn geamoveerd en alle (nieuwe) speelterreinen zijn (her)ingericht. Voor het onderhoud en de vervanging van speelvoorzieningen is structureel € 46.000 in de exploitatie opgenomen.

Riolering
Het verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2015-2019 is de neerslag van de wettelijke

verplichting dat de gemeente een rioleringsnota dient te hebben. Deze nota bepaalt de normen voor de kwaliteit van het milieu en het onderhoud. Het voorstel is om nog geen nieuw GRP op te stellen, omdat het huidige plan nog aan de eisen voldoet en we in 2022 aansluiten bij de nieuwe Omgevingswet. Tevens wordt aangegeven hoe de maatregelen en investeringen worden bekostigd. De investeringen in de riolering worden geactiveerd, de lasten worden via de riooltarieven verhaald op de burgers. De eventuele overschotten of tekorten worden jaarlijks met de voorziening Riolering geëgaliseerd. Klimaatverandering leidt tot hogere temperaturen, nattere winters, heftigere buien en een kans op drogere zomers wat extra investeringen met zich meebrengt. Hieraan wordt de komende jaren de nodige aandacht geschonken. In 2020 is een stresstest uitgevoerd om zo inzichtelijk te maken wat de gevolgen van klimaatverandering zijn voor onze gemeente. In 2021 wordt een start gemaakt met het realiseren van een aanvalsplan voor de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen. Eventuele maatregelen hieruit worden ook verwerkt in de omgevingsplannen.

Gebouwenbeheer

De gemeente heeft een aantal gebouwen in eigendom, beheer en onderhoud. Om waardevermindering van de gebouwen te voorkomen is een goede staat van onderhoud noodzakelijk. Bij het beheer en onderhoud wordt onderscheid gemaakt tussen het beheer en onderhoud van het gebouw, alles wat aard- en nagelvast is (technisch onderhoud) en het beheer en onderhoud door de gebruiker (water, gas, elektra, telefonie, schoonmaak en dergelijke). Een goede meerjaren onderhoudsplanning is niet alleen om technische redenen van belang. Even belangrijk zijn de bedrijfseconomische aspecten en de tevredenheid van de gebruikers van het object. Jaarlijks worden de gebouwen geïnspecteerd en de onderhoudsschema's hierop aangepast. De meerjaren onderhoudsplannen zijn gekoppeld aan de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen. De reserve wordt jaarlijks met een gelijk bedrag (€ 180.000) gevoed, zodat de lasten gelijkmatig in de exploitatie zijn opgenomen. Grote, vaak wisselende onderhoudskosten worden aan deze reserve onttrokken.
Onttrekkingen worden door middel van de tussentijdse rapportages door de raad geautoriseerd. Voor het reguliere, kleinere onderhoud is budget structureel in de begroting opgenomen. Ieder jaar wordt aan een aantal specifieke gebouwen extra aandacht gegeven door middel van clustering van onderhoudswerkzaamheden, waardoor een efficiency voordeel gehaald wordt.

Het onderhoud van de diverse gebouwen van de gemeente wordt op verschillende manieren uitgevoerd.

Gemeentelijke gebouwen, niet voor de gemeentelijke dienst bestemd
Zowel het groot als het klein onderhoud van deze gebouwen komt voor rekening van de gemeente. Het groot onderhoud is in beeld gebracht door middel van een meerjaren onderhoudsplan (MOP). Om deze kosten te dekken is een reserve gevormd die jaarlijks met een gelijk bedrag wordt gevoed. De middelen hiervoor zijn in de begroting opgenomen. Daarnaast is voor het reguliere jaarlijkse onderhoud een budget in de exploitatie opgenomen. Met de vaststelling van het onderhoudsplan is voldoende onderbouwing aanwezig om de gebouwen adequaat te onderhouden en in stand te houden.
Vanaf 2019 is het niet meer mogelijk om de BTW op de kosten aan de sportaccommodaties (gelegenheid geven tot sportbeoefening) af te trekken. Daarvoor in de plaats is de SPUK in het leven geroepen. Via deze regeling wordt 17,5% van de kosten teruggevraagd. De investeringen in de sport vallen onder deze regeling. Na de installatie van zonnepanelen op het dak van de verbouwde gemeentewerf onderzoeken we de mogelijkheden om ook voor sporthallen en eigen huisvesting stappen te maken in de verduurzaming van ons vastgoed. Hiervoor loopt momenteel onderzoek naar de terugleverсapaciteit van het aanwezige leidingnet.

Gemeentelijke huisvesting
Locaties Hofstraat 8 en Markt 7
Het onderhoud aan deze gebouwen is in het MOP opgenomen. Er zijn geen bijzonderheden, wel blijven we hier ook kritisch kijken naar de mogelijkheden om nieuwe ontwikkelingen op gebied van duurzaamheid te kunnen toepassen in de gebouwen.

Gemeentewerf locatie Derde Broekdijk 1E
Hier is de buitendienst gehuisvest. Het pand is intern verbouwd en uitgebreid met een verdieping. Het nieuwe meerjaren onderhoudsplan is in 2020 opgesteld.

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het omvat alle strategieën van de gemeente rond het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van beleidstaken zoals ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische structuur. Daarnaast kan het grondbeleid grote financiële gevolgen hebben. De resultaten, maar vooral de financiële risico's, zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Daarom is transparantie van grondbeleid van groot belang.

In de Nota Vastgoed Gemeente Aalten, die in 2014 door de raad is vastgesteld, is het begrip grondbeleid omschreven als een activiteit van de lokale overheid, waarbij op een uitvoeringsgerichte wijze sturing wordt gegeven aan de ruimtelijke ordening, ten einde een goede en evenwichtige inrichting van de ruimte te verkrijgen. Hierbij kunnen ook die voorzieningen worden gerealiseerd die in de regel niet door de particuliere sector worden ontwikkeld (bijvoorbeeld sociale woningen, sociaal-culturele voorzieningen, openbaar vervoer en infrastructuur). Bovendien is grondbeleid een beleidsveld waar de lokale overheid doelen op kan realiseren.

Met behulp van deze nota wordt inzicht gegeven in de rol van de gemeente in het beleidsproces en worden voorstellen gedaan op welke wijze de inzet van het aan de gemeente beschikbaar gestelde instrumentarium in het beleidstraject kan worden verbeterd gericht op effectiviteit van het te voeren grondbeleid. Er wordt in het grondbeleid onderscheid gemaakt in actief en passief (faciliterend) beleid. In deze nota is het accent verschoven van actief naar passief grondbeleid. Indien bij specifieke projecten/nieuwe ontwikkelingen actief grondbeleid gewenst is, dan wordt hiertoe separaat besloten.
In genoemde nota worden verder de beschikbare instrumenten beschreven die de gemeente ten dienste staan bij het voeren van een optimaal grondbeleid. Daarnaast wordt ingegaan op de organisatie van het gemeentelijk grondbeleid met betrekking tot de bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheid, op de financiële en administratieve randvoorwaarden en op het uitgiftebeleid van de aangekochte gronden.

> Risico's grondexploitatie
Op grond van de begrotingsvoorschriften worden de risico's jaarlijks ingeschat en wordt waar nodig per complex een voorziening ten laste van het resultaat getroffen.

Voor de gronden onderscheiden we een drietal categorieën:
1. Gronden en terreinen niet in exploitatie;

2. Faciliterend grondbeleid;
3. Bouwgrond in exploitatie (BIE).

1. Gronden en terreinen niet in exploitatie

Tot deze categorie wordt onder meer gerekend De Wegwijzer en Westrand Aalten. Er zijn ontwikkelingen ten aanzien van deze twee onderdelen. Daarnaast behoren tot deze categorie gronden die voorlopig niet worden ontwikkeld en die in een eerder stadium zijn geschrapt binnen bestaande complexen, zoals Kern De Heurne en een deel van Westrand Aalten.

In 2019 is op Bedrijventerrein Het Broek, uitbreiding Cattier aangekocht door de gemeente. Er is met een Aaltens bedrijf een overeenkomst gesloten over de aankoop van dit perceel.

Voorts is op 7 juli 2020 door uw raad het Plan van Aanpak betaalbare (tijdelijke) huurwoningen kleine kernen vastgesteld. Uitvoering van dit Plan van Aanpak kan erin resulteren dat grond vanuit deze categorie weer in exploitatie wordt genomen.

De boekwaarde op 31 december 2019 van deze categorie bedraagt € 3.994.000.

Westrand Aalten
Er is een overeenkomst met een bedrijf op basis waarvan ruim 5 hectare van de oorspronkelijk beschikbare hoeveelheid als bedrijventerrein wordt ontwikkeld. Dat betekent dat de overtollige hectares (69.335 m²) zijn afgestoten als landbouwgrond. Een groot deel hiervan is inmiddels verkocht. De levering van deze gronden heeft in 2020 plaatsgevonden.
Het bestemmingsplan is door de gemeenteraad eind 2019 opnieuw vastgesteld. Tegen de hernieuwde vaststelling van het bestemmingsplan zijn beroepen aangetekend bij de Raad van State. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de zitting bij de Raad van State plaatsvindt.

De Wegwijzer
Voor dit complex is een bouwgrondexploitatie opgesteld die door de raad in 2013 is aangehouden. Deze locatie is betrokken in de Centrumvisie Dinxperlo als potentiële woningbouwlocatie. Deze Centrumvisie kent naast locatie De Wegwijzer meerdere ontwikkellocaties. De bouwgrondexploitaties worden te zijner tijd aan uw raad voorgelegd.

2. Faciliterend grondbeleid

Tot deze categorie behoren de gronden die in eigendom zijn van derden. Bij de ontwikkeling daarvan treedt de gemeente faciliterend op. De door de gemeente gemaakte kosten worden op de private partij verhaald. Afspraken hierover worden vastgelegd in een overeenkomst. In beginsel verloopt dit budgettair neutraal. Het gaat eind 2019 nog om vier projecten.
Bij de complexen vallend onder deze categorie wordt er in principe van uitgegaan dat de door de gemeente gemaakte kosten minus opbrengsten uiteindelijk minimaal gecompenseerd worden door de met de ontwikkelaars overeengekomen exploitatiebijdragen. Bij de beoordeling per complex is dan ook vastgesteld dat met betrekking tot geen enkel complex een financieel risico wordt gelopen.

3. Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Dit zijn de gronden in eigendom van de gemeente waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een begroting heeft vastgesteld. Het betreft zowel woningbouw als bedrijventerreinen.
Eind 2018 zijn nog 9 grondcomplexen in exploitatie. Volgens de laatste hercalculaties (van ultimo 2018) worden daarvan de volgende resultaten verwacht:

bedragen x € 1.000

Bouwgrond in exploitatie (BIE)			
	Uitkomst	Resultaat	Opmerkingen
Kobus III	332	Negatief	
Lintelo uitbreiding kern	6	Positief	
Kern De Heurne 1e fase	8	Positief	
Herontwikkeling Ds van Dijklocatie	347	Negatief	
Herstructureringsplan De Rietstap	13	Negatief	
't Warmelinck	8	Positief	
Haartsebos	128	Negatief	
Kraaienboom	27	Negatief	
Industrieterrein II	220	Negatief	Na eerdere winstneming in 2008 (525)

Gereed product en handelsgoederen

Hoge Veld
Deze ontwikkeling bevindt zich nu in de fase dat de verkoop van bouwkavels is gestart. De eerste bouwkavel is op 24 juli 2020 geleverd.

Van alle bouwgrond in exploitatie zijn per ultimo 2019 de bestaande financiële risico's in beeld gebracht. Daar waar een negatief financieel resultaat is berekend, is een voorziening getroffen. De totale voorziening inclusief het Hoge Veld bedraagt per 31 december 2019 € 1.707.000.

Conclusie

De bedrijfsvoering en financiële administratie van de grondexploitaties is adequaat. De processen met betrekking tot het grondenbeheer zijn beschreven en de taken en bevoegdheden tussen Openbare Ruimte en Informatiebeheer zijn organisatorisch voldoende afgebakend. Per ultimo 2019 zijn van alle complexen met een kostprijsopzet de kostprijscalculaties geactualiseerd en de complexen met alle overige gronden beoordeeld, geanalyseerd en, voor zover mogelijk, geactualiseerd.
Hiermee is een juist en volledig inzicht verkregen in de bestaande boekwaarde van de complexen en de toekomstige resultaten. In de door de raad vastgestelde Nota Vastgoed Gemeente Aalten vindt het grondbeleid het formele kader.

Paragraaf Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijk)

Per publiekrechtelijke regeling is de ratio van het weerstandsvermogen opgenomen. Om te beoordelen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is, wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie wordt uitgedrukt in een ratio, waarbij normaliter gestreefd zou moeten worden naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0.

Ratio weerstandsvermogen			
>2	Uitstekend	0,8 – 1,0	Matig
1,4 – 2,0	Ruim voldoende	0,6 – 0,8	Onvoldoende
1,0 – 1,4	Voldoende	< 0,6	Ruim Onvoldoende

Bedragen x
€ 1.000

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA), Hengelo Gelderland (Programma 1)	
Doelstelling en openbaar belang	De ODA behandelt voor de partners de aanvragen voor vergunningen in het kader van het omgevingsrecht (milieudeel), toetst meldingen, houdt toezicht op en handhaaft de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Daarnaast adviseert de ODA gemeenten en provincie (op verzoek) bij de opstelling van beleid en bij specifieke ontwikkel- of uitvoeringsprojecten.
Partijen	Naast Aalten de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montfer-land, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de Provincie Gelderland.
Actualiteit	De ODA bereidt zich voor op diverse ontwikkelingen als de inbreng van milieukennis bij de voorbereiding op de Omgevingswet (ingangsdatum nu gepland op 1-1-22) en het samen met diverse bevoegde instanties aanpakken van milieucriminaliteit en ondermijning. Ook de advisering van bedrijven rond het thema energie en duurzaamheid is een actuele ontwikkeling net als de ontwikkeling rondom de ZZS. Deze Zeer Zorgwekkende Stoffen worden in productieprocessen gebruikt, waarvan op enig moment bekend wordt dat ze schadelijk zijn voor mens en milieu.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2020	134	1.317	*471	Sluitend	1,01
2021	106	1.076	444	Sluitend	1,05

*incl bijdrage tekort over 2019 27k

Stadsbank Oost Nederland (SON), Enschede (Programma 2)	
Doelstelling en openbaar belang	Financiële zelfredzaamheid van de inwoners van de aangesloten gemeenten vergroten en ondersteuning bij financiële problemen van de inwoners.
Partijen	Er zijn 22 aangesloten gemeenten uit Twente en de Achterhoek.
Actualiteit	In juni 2020 is het wetsvoorstel wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (invoering wettelijke vroegsignalering van betalingsachterstanden en gegevensuitwisseling) per 1 januari 2021 door de Eerste Kamer aangenomen. Vroegsignalering binnen de schuldhulpverlening is het in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld brengen van mensen met financiële problemen om vroegtijdige hulpverlening mogelijk te maken door gebruik te maken van daadwerkelijke signalen en outreachende hulpverlening. Gemeenten moeten per 1 januari 2021 alle meldingen van betalingsachterstanden van woningcorporaties, zorgverzekeraars, water- en energieleveranciers opvolgen. Het doel is om verdere (problematische) schulden te voorkomen. Uiterlijk in december 2020 volgt een voorstel hoe deze wetswijziging wordt geïmplementeerd. Daarnaast beoogd de aanpassing van de wet ook om de toegang tot de schuldhulpverlening te verbreden en te verbeteren. Ook het onderwerp beschermingsbewind (bewindvoering) staat volop in de belangstelling (zie eerdere raadsmededelingen 6-2020 en 87-2020).

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo Begroting	Ratio weerstand
2020	1.082	14.817	126	Positief 2	1,12
2021	1.294	14.572	129	Sluitend	1,70

Regio Achterhoek, Doetinchem (Programma 2)	
Doelstelling en openbaar belang	Zeven gemeenten in de Achterhoek werken samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen ten behoeve van regionale ontwikkeling en belangenbehartiging.
Partijen	De GR bestaat naast Aalten uit de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Actualiteit	Het samenwerkingsverband is echter breder dan alleen de Achterhoekse gemeenten en bestaat ook uit ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland en heeft de roepnaam Achterhoek ambassadeurs. De ambitie is om in 2030 in de Achterhoek een nog sterker bloeiende en innovatieve economie te realiseren met een kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving. Speerpunten zijn: Smart Economy, Smart Living en Smart Governance.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo Begroting	Ratio weerstand
2020	6.166	17.193	181	Sluitend	1,20
2021	6.025	17.160	185	Sluitend	1,10

GGD Noord- en Oost-Gelderland, Warnsveld (Programma 2)	
Doelstelling en	De GGD NOG beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners van 22 gemeenten die bij GGD NOG zijn aangesloten.

openbaar belang	
Partijen	De GGD bestaat uit 22 gemeenten uit het noorden en oosten van Gelderland.
Actualiteit	De GGD organisatie is volop bezig met de aanpak van de coronacrisis. Verder heeft het algemeen bestuur een Bestuursagenda voor de periode 2019 – 2023 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten (gezondere jeugd, leef-omgeving, leefstijl en oud worden). De GGD handhaaft de benadering van positieve gezondheid: Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. In 2021 breidt het Rijksvaccinatieprogramma zich verder uit. In dat jaar wordt het HPV-vaccin (Humaan Papillomavirus) ook beschikbaar voor jongens (nu alleen voor meisjes van 12/13 jaar). Bovendien worden kinderen vanaf 2021 eerder hiertegen gevaccineerd, namelijk als ze 9 jaar oud zijn. Daarnaast streeft de GGD naar een hogere vaccinatiegraad.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo Begroting	Ratio weerstand
2020	2.538	2.609	426	Sluitend	0,94
2021	2.206	2.572	442	Sluitend	1

Laborijn, Doetinchem (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	Laborijn heeft tot taak zorg te dragen voor de uitvoering van de gehele participatiewet. Zij ondersteunt inwoners voor wie werk zoeken en vinden niet vanzelfsprekend is, op hun weg naar een baan of, als dat nog niet mogelijk is, door (maatschappelijke) participatie.
Partijen	Naast Aalten de gemeenten Doetinchem, Oude IJsselstreek en Montferland.
Actualiteit	De gemeente Oude IJsselstreek treedt per 1-1-2021 uit de gemeenschappelijke rege-ling. Voor de uitvoering van de WSW wordt met ingang van 2021 een dienstverle-ningsovereenkomst met Oude IJsselstreek afgesloten. De coronacrisis heeft flinke impact op het aantal inwoners dat een beroep moet doen op een uitkering. Daarnaast laat de meicirculaire 2020 een positief effect zien, Laborijn ziet een groter aandeel van het macrobudget WSW tegemoet. Ten tijde van het opstellen van de ontwerpbegroting 2021 en volgende jaren was het definitieve besluit van de gemeente Oude IJsselstreek en de invloed van de meicirculaire nog niet bekend en ook de impact van de coronacrisis was nog onvoldoende inzichtelijk te maken. Laborijn heeft er daarom voor gekozen om in de ontwerpbegroting geen rekening te houden met genoemde ontwikkelingen en hiervoor later in het jaar een begrotingswijziging op te stellen. Onze bijdrage voor 2021 komt voorlopig uit op € 1.701.000.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo Begroting	Ratio weerstand
2020	6.036	9.211	1.771	Sluitend	1,11
2021	4.356	8.784	1.701	Sluitend	1,23

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG), Apeldoorn (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	Iedere gemeente dient deel uit te maken van één van de 25 veiligheidsregio's. De taken van een veiligheidsregio liggen op het gebied van de voorbereiding en bestrijding van rampen en grote incidenten door de brandweer, de GHOR (geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen), de politie en gemeente.
Partijen	De VNOG bestaat uit 22 gemeenten uit het noorden en oosten van Gelderland.
Actualiteit	Begin 2020 is door het AB de Toekomstvisie van de VNOG vastgesteld (inclusief een aantal opdrachten) die een toekomstbestendige brandweer beoogt. De uitvoering van de opdrachten is direct in 2020 gestart. De komende jaren wordt hieraan verder uitvoering gegeven. In 2026 moet dit traject zijn afgerond. De voortgang van de opdrachten wordt via de reguliere periodieke verkenningen gevolgd. Net als de vorderingen rondom de internationale samenwerking.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo Begroting	Ratio weerstand
2020	7.962	47.412	1.507	Positief 2.000	1,2
2021	7.625	56.030	1.539	Sluitend	1,4

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL), Doetinchem (Programma 3)

Doelstelling en openbaar belang	Gemeenten en provincie werken samen in het ECAL, dat is ontstaan uit de samenvoeging van het Achterhoeks Archief en het Staring Instituut.Het Erfgoedcentrum voert de wettelijke archieftaken conform Archiefwet en overige erfgoedtaken zoals documentatie, onderzoek en publieksfunctie uit.
Partijen	De gemeenschappelijke regeling voert de wettelijke taken uit voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Montferland, Winterswijk en Bronckhorst. Voor de niet wettelijke taken betalen Doesburg, Lochem, Zevenaar, Duiven, de Provincie Gelderland en andere donateurs een bijdrage.
Actualiteit	Geen bijzondere ontwikkelingen.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo Begroting	Ratio weerstand

2020	179	665	145	Positief 25	Niet bekend
2021	158	631	145	Negatief 21	Niet bekend

Vennootschappen en coöperaties (privaatrechtelijk)

Leisurelands B.V. (Programma 1)	
Doelstelling en openbaar belang	Bedrijfsmatig en duurzaam aanbieden van vrijetijdsbesteding voor een breed publiek. Dit doen door middel van grondgebonden recreatievoorzieningen met groen als decor. Daartoe voor zichzelf en anderen grondgebonden exploitaties doen. Daarmee direct en indirect een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en vrijetijdsbesteding in de regio waar zij actief is.
Partijen	Aandeelhouders waaronder Achterhoekse en Liemerse gemeenten als voormalige RAL gemeenten. Namens de aandeelhoudende voormalige Recreatieschap Achterhoek Liemers (RAL) gemeenten treedt de gemeente Doetinchem in de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering van Leisurelands op.
Financieel	Aalten ontvangt geen dividenduitkering. Een besluit over het al dan niet afstoten van aandelen is nog niet genomen.

ROVA, Zwolle (Programma 1)	
Doelstelling en openbaar belang	ROVA is de afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie van 23 gemeenten. ROVA zet zich in voor een schonere en duurzame leefomgeving.
Partijen	ROVA werkt voor 23 aandeelhoudende gemeenten.
Financieel	Begroot is een jaarlijkse dividendopbrengst van € 149.000. Werkelijk ontvangen in 2020 € 121.714 in 2019 € 129.572 en 2018 € 155.580.

Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij, Winterswijk (Programma 1)	
Doelstelling en openbaar belang	De AGEM gelooft in een duurzame Achterhoek die niet afhankelijk is van fossiele brandstoffen. Doel is een energieneutrale Achterhoek in 2030.
Partijen	Naast Aalten zijn de volgende gemeenten lid: Berkelland, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Montferland, Winterswijk en Bronckhorst. Ook is inmiddels een achttal burgerorganisaties lid.
Financieel	Vanaf 2017 is de AGEM financieel zelfstandig en ontvangt geen jaarlijkse bijdrage van de gemeente. Wel staat de gemeente borg voor de nakoming van de verplichtingen uit hoofde van een financieringsovereenkomst met de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. De maximale borgstelling bedraagt € 56.000 te vermeerderen met boeten, rente en kosten.

EUREGIO, Gronau (D) (Programma 2)	
Doelstelling en openbaar belang	De EUREGIO is actief in de opbouw en versterking van de structuren en de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duitse grensgebied.
Partijen	De EUREGIO telt 104 Duitse en 25 Nederlandse lidgemeenten, vijf Landkreisen en twee waterschappen.
Financieel	Per inwoner wordt in 2020, net als in 2019, € 0,29 bijgedragen (€ 7.833). Voor 2021 wordt dit tarief begin 2021 vastgesteld in de algemene ledenvergadering.

BNG Bank, Den Haag (Programma 3)	
Doelstelling en openbaar belang	Deze bank is van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG is een betrokken partner voor een duurzamer Nederland en stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
Partijen	De Nederlandse Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.
Financieel	Begroot is een jaarlijkse dividendopbrengst van € 37.000. Werkelijk ontvangen in 2019 € 55.019, voor 2020 is de dividenduitkering voorlopig opgeschort tot 1 oktober 2020. Verwacht wordt circa € 24.500.

NV Alliander, Arnhem (Programma 3)	
Doelstelling en openbaar belang	Netwerkbedrijf Alliander is verantwoordelijk voor een groot deel van de energieleidingen in Nederland. Kernactiviteiten zijn het aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit. Deze taken zijn wettelijk bepaald gezien het belang van een betrouwbare aanvoer van energie.
Partijen	Provincies Gelderland en Noord-Holland, BV houdstermaatschappij Falcon en de gemeente Amsterdam: zij hebben gezamenlijk driekwart van de aandelen in bezit. Het overige deel is in bezit van 55 andere gemeentelijke aandeelhouders.

Financieel	Begroot is een jaarlijkse dividendopbrengst van € 318.000. Werkelijk ontvangen in 2020 € 326.276, in 2019 € 430.822 en in 2018 € 262.802.

Vitens, Utrecht (Programma 3)	
Doelstelling en openbaar belang	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland en levert drinkwater aan circa 5,7 miljoen klanten. De verantwoordelijkheid van Vitens is een gezonde en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Partijen	111 aandeelhouders bestaande uit gemeenten en provincies.
Financieel	Begroot is een jaarlijkse dividendopbrengst van € 21.000. Werkelijk ontvangen in 2019 € 16.824. Over 2020 wordt geen dividend uitgekeerd.

In liquidatie

Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen (ISWI)
Tot 2016 was ISWI de gezamenlijke sociale dienst van Oude IJsselstreek en Aalten. In de jaarrekening 2018 zijn de uitstaande vorderingen, schulden en de reserves tussen ISWI in liquidatie en de beide gemeenten onderling verrekend. Omdat er nog een claim is ingediend over een reeds afgewikkeld bedrijfsongeval bij een derde, is er een kleine reserve aangehouden voor nog resterende verplichtingen. Aangezien het hier waarschijnlijk een zekerheidsstelling van rechten betreft verwachten we geen problemen, maar is de werkelijke vereffening nog wel even uitgesteld.

Paragraaf Demografische ontwikkeling

Algemeen

In deze paragraaf besteden we aandacht aan de effecten van de demografische ontwikkelingen, zijnde de ontgroening en vergrijzing van de bevolking, de leeftijd van de huishoudens, de leefbaarheid, diverse voorzieningen, de woningmarkt en de arbeidsmarkt. Deze paragraaf is opgenomen naar aanleiding van de Demografische Effecten Rapportage uit 2011 vanwege het belang in onze regio, het is geen verplichte paragraaf vanuit het BBV. Inmiddels zijn we bijna 10 jaar verder en verandert de wereld om ons heen continu. Data is steeds eenvoudiger te ontsluiten en te raadplegen. Vanaf het voorjaar 2021 is de Achterhoekmonitor en de daaraan gekoppelde woon- en vastgoedmonitor volledig digitaal en openbaar toegankelijk. Daarnaast werken we naar een steeds compactere begroting toe.
We kiezen er dan ook voor om de demografische paragraaf, in beknopte vorm, voor het laatst in de begroting op te nemen en daarvoor in de plaats jaarlijks te rapporteren over de demografische ontwikkelingen in onze gemeente. Dit is in het voorjaar van 2020 al gedaan middels een demografische analyse.

1. Bevolkings en huishoudensprognose

Iedere twee á drie jaar verschijnen er nieuwe bevolkingsprognoses. De meest recente prognose is de primos 2019. De verwachting is dat de komende jaren het aantal inwoners gaat afnemen. Hoewel de onverwachte toename van het aantal inwoners de laatste jaren een andere indruk wekt. Tot 2030 wordt een daling van het aantal inwoners van circa 2,4% verwacht. Voor de periode daarna nog eens 2,1%. Het aantal huishoudens neemt de komende jaren nog toe met circa 200 (1,7%). Vanaf 2030 wordt ook een afname van het aantal huishoudens verwacht. Wanneer we de verschillende prognoses uit het verleden vergelijken zien we dat deze in absolute zin nogal uiteenlopen. De trend is vergelijkbaar. De prognoses zijn dan ook geen absolute waarheid maar een trend, waarbij het van belang is deze te monitoren en het beleid waar nodig aan te passen.

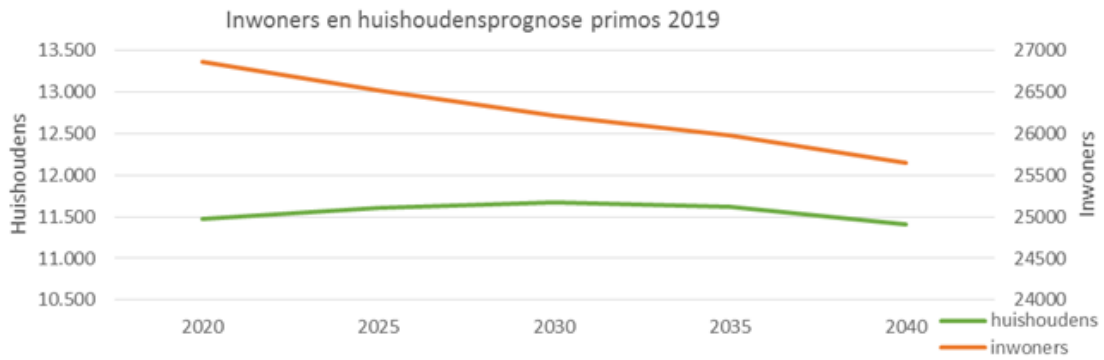

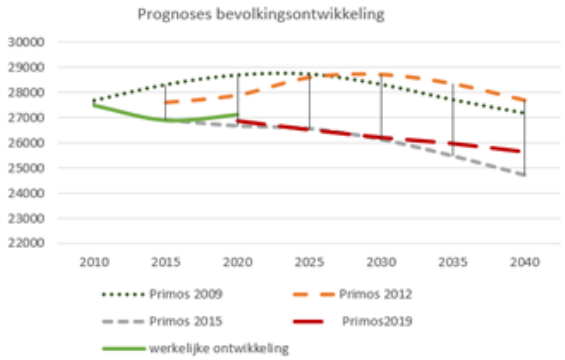

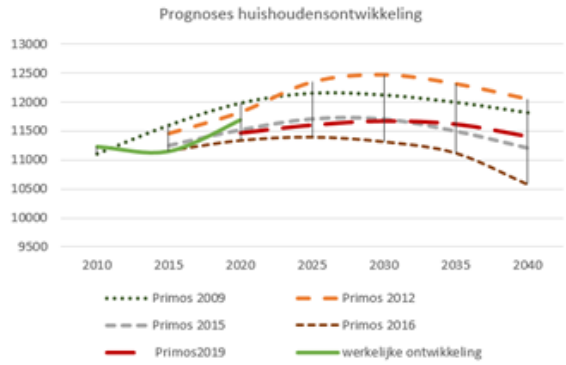

2. Leeftijdsopbouw en huishoudenssamenstelling

Naast de kwantitatieve prognose is het voor het gemeentelijk beleid (zoals wonen, onderwijs en zorg) van belang of en in hoeverre de demografische samenstelling van onze inwoners verandert. We zien een toename van het aantal kleinere huishoudens en afname van het aantal gezinnen. Dit is het gevolg van de vergrijzing. Het aantal ouderen neemt de komende jaren behoorlijk toe. We zien de vergrijzingsgolf 'naar boven' schuiven in onderstaand figuur. Ook de dip in het aantal jongeren zien we in 20 jaar tijd verschuiven. Opmerkelijk is de voorspelling dat het aantal jongeren de komende jaren gaat stabiliseren. Naar verwachting is de piek van de vergrijzing omstreeks 2040 te verwachten. Het aantal tachtig plussers verdubbelt in 20 jaar tijd bijna.

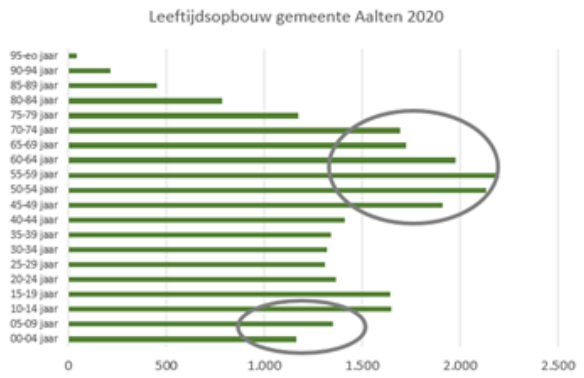

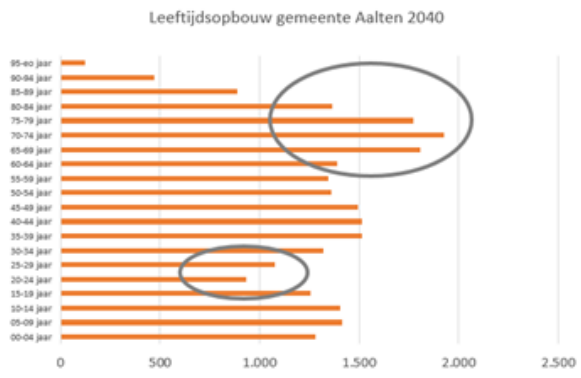

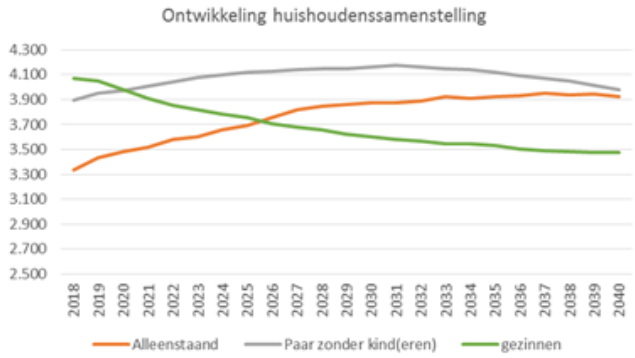

3. De effecten van Covid-19 op de demografische ontwikkelingen

We zitten er eigenlijk nog midden in, de coronacrisis. Sterker nog, economen voorspellen dat de gevolgen nú, slechts het topje van de ijsberg laten zien van de gevolgen straks. De woningmarkt is sterk afhankelijk van de economie. Consumentenvertrouwen, inkomensontwikkeling en stagnatie in de bouw vinden bijvoorbeeld direct zijn weerslag op de woningmarkt. Maar deze crisis brengt nog een ander effect te weeg. Demografie. Het is niemand ontgaan dat de maanden maart en april gepaard gingen met een enorme oversterfte (landelijk). Maar de lockdown doet ook wat met de mens. De trek naar de stad; is deze trend nog wel zo zeker? Want opmerkelijk genoeg laat de woningmarkt nog geen enkel signaal zien van recessie. Hoe anders dan de reactie van de woningmarkt op de crisis van 10 jaar geleden.
Uit de recent verschenen woonmonitor 2020 van de 8RHK zien we een bijzonder effect. De Achterhoek blijft groeien. Dit valt te verklaren door de beperkte sterfte (van oversterfte is in de Achterhoek nauwelijks sprake). Maar een veel grotere impact is de migratiebeweging. Er zijn veel minder mensen vertrokken uit de regio (11%) ten opzichte van diezelfde periode een jaar eerder. Zet de coronacrisis mensen aan het denken over hun woonomgeving? Rust, ruimte en relatief centrale ligging zijn kenmerken van de Achterhoek, waar juist in deze tijd behoefte aan is. Wij vragen ons af; is er sprake van een trend of incident? In de demografische analyse in het voorjaar 2021 zoomen we nader in op deze migratiepatronen en of hier sprake is van een trendbreuk of slechts een incidentele ontwikkeling.

Bijlagen

Geprognosticeerde balans 2021-2024

Geprognosticeerde balans 2020-2023

Om de ontwikkeling van de belangrijkste activa en passiva inzichtelijk te maken, wordt in de begroting een meerjarige geprognosticeerde balans voorgeschreven. Deze meerjarige geprognosticeerde balans geeft raadsleden het inzicht om zich een oordeel te vormen over de gezondheid van de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelingsrichting ervan.

bedragen x € 1.000

Activa	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
(im) Materiële vaste activa	40.898	46.179	48.308	48.207	47.555	46.371
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	1.256	1.256	1.256	1.256	1.256	1.256
Financiële vaste activa: Leningen	11.317	10.207	9.090	8.060	7.030	5.999
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	206	206	206	206	206	206
Totaal Vaste Activa	**53.677**	**57.848**	**58.860**	**57.729**	**56.047**	**53.832**
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	2.058	1.534	800	866	866	866
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen <1 jaar	1.858	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Liquide middelen	996	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa	6.356	0	0	0	0	0
Totaal Vlottende Activa	**11.268**	**4.034**	**3.300**	**3.366**	**3.366**	**3.366**
Totaal Activa	**64.945**	**61.882**	**62.160**	**61.095**	**59.413**	**57.198**

Passiva	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Eigen vermogen	20.692	14.759	14.278	13.773	12.753	11.668
Voorzieningen	6.419	5.989	5.928	6.333	6.744	7.151
Vaste schuld	24.505	26.244	27.856	28.835	29.514	25.436
Totaal Vaste Passiva	**51.616**	**46.992**	**48.062**	**48.941**	**49.011**	**44.255**
Vlottende schuld	8.879	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Overlopende passiva	4.450	12.390	11.598	9.654	7.902	10.443
Totaal Vlottende Passiva	**13.329**	**14.890**	**14.098**	**12.154**	**10.402**	**12.943**
Totaal Passiva	**64.945**	**61.882**	**62.160**	**61.095**	**59.413**	**57.198**

Overzicht meerjarig EMU-saldo

Overzicht meerjarig EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie van de gemeente.

	T-1	T	T+1
	2020	2021	2022
Omschrijving	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.933	-481	-505
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	5.281	2.129	-101
3. Mutatie voorzieningen	-430	-61	405
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-524	-734	66
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-11.120	-1.937	-65

Meerjarenoverzicht 2019 – 2024, overzicht van baten, lasten en resultaat

Meerjarenoverzicht 2019 – 2024, overzicht van baten, lasten en resultaat

In de afzonderlijke programma's zijn de werkelijke cijfers 2019, raming na wijziging 2020 en raming 2021-2024 met de bijbehorende toelichtingen opgenomen. De namen van de taakvelden zijn opgenomen conform BBV.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Programma 1 Ruimte						
Baten						
Verkeer en vervoer	-424	0	-62	-62	-62	-62
Openbaar vervoer	-2	0	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.152	0	-7	-7	-7	-7
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-33	0	-38	-38	-38	-38
Economische promotie	-181	0	-212	-212	-212	-212
Sportaccommodaties	-340	0	-330	-250	-250	-250
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-92	0	-76	-76	-76	-76
Riolering	-1.977	0	-1.948	-1.948	-1.948	-1.948
Afval	-1.884	0	-2.003	-2.003	-2.003	-2.003
Milieubeheer	-778	0	-38	-38	-4	-4
Begraafplaatsen en crematoria	-185	0	-275	-300	-300	-300
Ruimtelijke ordening	-98	0	-42	-42	-42	-42
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein	-1.194	0	-829	-237	-82	-82
Wonen en bouwen	-525	0	-485	-185	-185	-185
Totaal Baten	-9.865	0	-6.345	-5.398	-5.210	-5.210
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.981	0	2.595	2.550	2.586	2.604
Openbaar vervoer	25	0	26	26	26	26
Economische ontwikkeling	10	0	42	42	42	42
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.116	0	5	5	5	5
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	45	0	44	47	44	44
Economische promotie	27	0	192	192	192	192
Sportaccommodaties	1.680	0	1.743	1.607	1.539	1.546
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.837	0	1.741	1.711	1.711	1.710
Riolering	1.480	0	1.545	1.553	1.553	1.553
Afval	1.556	0	1.637	1.637	1.637	1.637
Milieubeheer	1.661	0	928	923	889	889
Begraafplaatsen en crematoria	348	0	419	358	358	358
Ruimtelijke ordening	508	0	498	478	478	478
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein	1.094	0	806	214	59	59
Wonen en bouwen	893	0	1.119	910	901	901
Totaal Lasten	16.259	0	13.340	12.252	12.019	12.043

Totaal Programma 1 Ruimte	6.394	0	6.995	6.854	6.810	6.833
Programma 2 Sociaal Domein						
Baten						
Bestuur	-90	0	-46	-46	-46	-46
Crisisbeheersing en brandweer	-1	0	-1	-1	-1	-1
Openbare orde en veiligheid	-23	0	-18	-18	-18	-18
Onderwijshuisvesting	-28	0	-29	-29	-29	-29
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-206	0	-311	-311	-311	-311
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
Musea	-14	0	-14	-13	-12	-11
Cultureel erfgoed	-43	0	-13	-13	-13	-13
Samenkracht en burgerparticipatie	-65	0	-134	-134	-134	-134
Inkomensregelingen	-4.381	0	-4.665	-4.769	-4.843	-4.843
Arbeidsparticipatie	-4	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-20	0	-13	-13	-13	-13
Maatwerkdienstverlening 18+	-318	0	-258	-258	-258	-258
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-5.194	0	-5.501	-5.604	-5.678	-5.677
Lasten						
Bestuur	2.600	0	1.777	1.867	1.867	1.867
Crisisbeheersing en brandweer	1.804	0	1.928	1.943	1.911	2.060
Openbare orde en veiligheid	461	0	613	588	588	588
Openbaar basisonderwijs	10	0	10	10	10	10
Onderwijshuisvesting	890	0	840	837	834	831
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	985	0	1.156	1.132	1.132	1.132
Sportbeleid en activering	192	0	203	198	198	198
Cultuurpresentatie-productie-particip.	279	0	282	285	285	285
Musea	304	0	318	317	317	316
Cultureel erfgoed	114	0	127	120	124	129
Media	490	0	504	504	504	485
Samenkracht en burgerparticipatie	2.880	0	2.717	2.740	2.748	2.748
Wijkteams	310	0	484	479	479	479
Inkomensregelingen	7.208	0	7.651	7.851	7.937	7.937
Begeleide participatie	8.894	0	8.513	7.851	7.663	7.494
Arbeidsparticipatie	585	0	619	624	638	650
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.016	0	1.023	963	963	963

Maatwerkdienstverlening 18+	4.612	0	4.446	4.501	4.576	4.651
Maatwerkdienstverlening 18-	6.074	0	6.237	6.232	6.232	6.232
Geëscaleerde zorg 18+	32	0	95	101	101	101
Geëscaleerde zorg 18-	623	0	692	692	692	692
Totaal Lasten	40.363	0	40.235	39.836	39.799	39.849
Totaal Programma 2 Sociaal Domein	35.169	0	34.734	34.231	34.121	34.172
Programma 3 Bedrijfsvoering						
Baten						
Burgerzaken	-307	0	-292	-255	-246	-246
Beheer overige gebouwen en gronden	-436	0	-249	-280	-280	-280
Overhead	-211	0	-94	-94	-94	-94
Treasury	-874	0	-693	-674	-656	-638
OZB woningen	-3.160	0	-3.456	-3.547	-3.638	-3.638
OZB niet-woningen	-1.506	0	-1.624	-1.668	-1.712	-1.712
Belastingen overig	-235	0	-245	-245	-245	-245
Algemene uitkering en overige uitk.GF	-43.204	0	-45.150	-44.941	-44.742	-44.549
Overige baten en lasten	0	0	0	-561	-1.050	-1.059
Totaal Baten	-49.935	0	-51.803	-52.265	-52.663	-52.460
Lasten						
Burgerzaken	673	0	615	593	624	594
Beheer overige gebouwen en gronden	544	0	515	458	466	499
Overhead	8.347	0	7.891	7.948	8.062	7.858
Treasury	307	0	244	183	163	144
OZB woningen	169	0	179	174	174	174
OZB niet-woningen	112	0	122	117	117	117
Belastingen overig	117	0	118	118	118	118
Algemene uitkering en overige uitk.GF	0	0	5	700	1.146	1.146
Overige baten en lasten	674	0	865	822	822	822
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	10	10	10	10
Totaal Lasten	10.944	0	10.564	11.124	11.702	11.482
Onttrekkingen						
Mutaties reserves	-2.129	0	-1.049	-504	-530	-586
Resultaat van de rek. van baten en lst.	-1.302	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-3.431	0	-1.049	-504	-530	-586
Stortingen						
Mutaties reserves	858	0	560	560	560	560
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering	-41.564	0	-41.729	-41.085	-40.931	-41.004
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0	0	0

Overzicht van baten en lasten, ingedeeld naar taakvelden

Overzicht van baten en lasten, ingedeeld naar taakvelden

Hieronder staan de werkelijke cijfers 2018, raming na wijziging 2019 en raming 2020-2023 uitgesplitst per taakveld conform het BBV.

Het begrotingssaldo is verwerkt in Taakveld 0; Overige baten en lasten.
Het rekeningresultaat is verwerkt in Taakveld 0; Resultaat van de rekening van baten en lasten.

0. Bestuur en ondersteuning

Bedragen x €1.000

0. Bestuur en ondersteuning	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Bestuur	-90	0	-46	-46	-46	-46
Burgerzaken	-307	0	-292	-255	-246	-246
Beheer overige gebouwen en gronden	-436	0	-249	-280	-280	-280
Overhead	-211	0	-94	-94	-94	-94
Treasury	-874	0	-693	-674	-656	-638
OZB woningen	-3.160	0	-3.456	-3.547	-3.638	-3.638
OZB niet-woningen	-1.506	0	-1.624	-1.668	-1.712	-1.712
Belastingen overig	-235	0	-245	-245	-245	-245
Algemene uitkering en overige uitk.GF	-43.204	0	-45.150	-44.941	-44.742	-44.549
Overige baten en lasten	0	0	0	-561	-1.050	-1.059
Totaal Baten	-50.025	0	-51.849	-52.311	-52.709	-52.506
Lasten						
Bestuur	2.600	0	1.777	1.867	1.867	1.867
Burgerzaken	673	0	615	593	624	594
Beheer overige gebouwen en gronden	544	0	515	458	466	499
Overhead	8.347	0	7.891	7.948	8.062	7.858
Treasury	307	0	244	183	163	144
OZB woningen	169	0	179	174	174	174
OZB niet-woningen	112	0	122	117	117	117
Belastingen overig	117	0	118	118	118	118
Algemene uitkering en overige uitk.GF	0	0	5	700	1.146	1.146
Overige baten en lasten	674	0	865	822	822	822
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	10	10	10	10
Totaal Lasten	13.543	0	12.341	12.991	13.569	13.349
Onttrekkingen						
Mutaties reserves	-2.129	0	-1.049	-504	-530	-586
Resultaat van de rek. van baten en lst.	-1.302	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-3.431	0	-1.049	-504	-530	-586
Stortingen						
Mutaties reserves	858	0	560	560	560	560
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	-39.054	0	-39.997	-39.264	-39.110	-39.183

1. Veiligheid

Bedragen x €1.000

1. Veiligheid	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Crisisbeheersing en brandweer	-1	0	-1	-1	-1	-1
Openbare orde en veiligheid	-23	0	-18	-18	-18	-18
Totaal Baten	-24	0	-20	-20	-20	-20
Lasten						
Crisisbeheersing en brandweer	1.804	0	1.928	1.943	1.911	2.060
Openbare orde en veiligheid	461	0	613	588	588	588
Totaal Lasten	2.265	0	2.541	2.531	2.499	2.648
Totaal 1. Veiligheid	2.241	0	2.521	2.511	2.479	2.629

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x €1.000

2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Verkeer en vervoer	-424	0	-62	-62	-62	-62
Openbaar vervoer	-2	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-426	0	-62	-62	-62	-62
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.981	0	2.595	2.550	2.586	2.604
Openbaar vervoer	25	0	26	26	26	26
Totaal Lasten	3.005	0	2.620	2.575	2.611	2.629
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	2.580	0	2.558	2.513	2.550	2.568

3. Economie

Bedragen x €1.000

3. Economie	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.152	0	-7	-7	-7	-7
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-33	0	-38	-38	-38	-38
Economische promotie	-181	0	-212	-212	-212	-212
Totaal Baten	-2.366	0	-257	-257	-257	-257
Lasten						
Economische ontwikkeling	10	0	42	42	42	42
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.116	0	5	5	5	5
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	45	0	44	47	44	44
Economische promotie	27	0	192	192	192	192
Totaal Lasten	2.198	0	283	285	283	283
Totaal 3. Economie	-168	0	26	29	26	26

4. Onderwijs

Bedragen x €1.000

4. Onderwijs	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Onderwijshuisvesting	-28	0	-29	-29	-29	-29
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-206	0	-311	-311	-311	-311
Totaal Baten	-234	0	-340	-340	-340	-340
Lasten						
Openbaar basisonderwijs	10	0	10	10	10	10
Onderwijshuisvesting	890	0	840	837	834	831
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	985	0	1.156	1.132	1.132	1.132
Totaal Lasten	1.886	0	2.006	1.979	1.976	1.973
Totaal 4. Onderwijs	1.651	0	1.666	1.639	1.636	1.633

5. Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x €1.000

5. Sport, cultuur en recreatie	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
Sportaccommodaties	-340	0	-330	-250	-250	-250
Musea	-14	0	-14	-13	-12	-11
Cultureel erfgoed	-43	0	-13	-13	-13	-13
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-92	0	-76	-76	-76	-76
Totaal Baten	-489	0	-432	-352	-351	-350
Lasten						
Sportbeleid en activering	192	0	203	198	198	198
Sportaccommodaties	1.680	0	1.743	1.607	1.539	1.546
Cultuurpresentatie-productie-particip.	279	0	282	285	285	285
Musea	304	0	318	317	317	316
Cultureel erfgoed	114	0	127	120	124	129
Media	490	0	504	504	504	485
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.837	0	1.741	1.711	1.711	1.710
Totaal Lasten	4.896	0	4.919	4.743	4.679	4.668
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	4.407	0	4.487	4.392	4.328	4.318

6. Sociaal domein

Bedragen x €1.000

6. Sociaal domein	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Samenkracht en burgerparticipatie	-65	0	-134	-134	-134	-134
Inkomensregelingen	-4.381	0	-4.665	-4.769	-4.843	-4.843
Arbeidsparticipatie	-4	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-20	0	-13	-13	-13	-13
Maatwerkdienstverlening 18+	-318	0	-258	-258	-258	-258
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-4.788	0	-5.070	-5.174	-5.248	-5.248
Lasten						
Samenkracht en burgerparticipatie	2.880	0	2.717	2.740	2.748	2.748
Wijkteams	310	0	484	479	479	479
Inkomensregelingen	7.208	0	7.651	7.851	7.937	7.937
Begeleide participatie	8.894	0	8.513	7.851	7.663	7.494
Arbeidsparticipatie	585	0	619	624	638	650
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.016	0	1.023	963	963	963
Maatwerkdienstverlening 18+	4.612	0	4.446	4.501	4.576	4.651
Maatwerkdienstverlening 18-	6.074	0	6.237	6.232	6.232	6.232
Geëscaleerde zorg 18+	32	0	95	101	101	101
Geëscaleerde zorg 18-	623	0	692	692	692	692
Totaal Lasten	32.234	0	32.477	32.035	32.029	31.948
Totaal 6. Sociaal domein	27.446	0	27.407	26.861	26.782	26.700

7. Volksgezondheid en milieu

Bedragen x €1.000

7. Volksgezondheid en milieu	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Riolering	-1.977	0	-1.948	-1.948	-1.948	-1.948
Afval	-1.884	0	-2.003	-2.003	-2.003	-2.003
Milieubeheer	-778	0	-38	-38	-4	-4
Begraafplaatsen en crematoria	-185	0	-275	-300	-300	-300
Totaal Baten	-4.824	0	-4.265	-4.290	-4.256	-4.256
Lasten						
Riolering	1.480	0	1.545	1.553	1.553	1.553
Afval	1.556	0	1.637	1.637	1.637	1.637
Milieubeheer	1.661	0	928	923	889	889
Begraafplaatsen en crematoria	348	0	419	358	358	358
Totaal Lasten	5.044	0	4.530	4.471	4.437	4.437
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	220	0	265	181	181	181

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen x €1.000

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Realisatie 2019	Raming na wijziging 2020, B21	Begroting 2021	Jaarschijf 2022, B21	Jaarschijf 2023, B21	Jaarschijf 2024, B21
Baten						
Ruimtelijke ordening	-98	0	-42	-42	-42	-42
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein	-1.194	0	-829	-237	-82	-82
Wonen en bouwen	-525	0	-485	-185	-185	-185
Totaal Baten	-1.817	0	-1.356	-464	-309	-309
Lasten						
Ruimtelijke ordening	508	0	498	478	478	478
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein	1.094	0	806	214	59	59
Wonen en bouwen	893	0	1.119	910	901	901
Totaal Lasten	2.494	0	2.423	1.602	1.438	1.438
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	678	0	1.067	1.138	1.129	1.129

Investeringsschema

Investeringschema

Bedragen x € 1.000

	Investering 2021	Kapitaal lasten 2021	Investering 2022	Kapitaal lasten 2022	Investering 2023	Kapitaal lasten 2023	Investering 2024	Kapitaal lasten 2024
Openbare verlichting	47	2	47	3	47	5	47	7
Driessenshof	405	16	0	18	0	18	0	18
Materieel	166	17	250	42	250	69	250	95
Welinkweg Dinxperlo	316	10	0	12	0	12	0	12
Uuthuuskes	1.100	73	0	73	0	73	0	73
Admiraal de Ruyterstraat/Dijkstraat	2.125	72	0	84	0	83	0	83
Dalweg	0	0	147	5	0	6	0	5
Saksenstraat	0	0	242	8	0	9	0	9
Europastraat Rooseveltstraat Aaltenseweg	0	0	322	11	0	13	0	13
Frankenstraat	0	0	330	11	0	13	0	13
Reehorsterstraat (Terborgseweg/Gielinklaan)	0	0	629	21	0	24	0	24
Aaltenseweg	0	0	0	0	750	24	0	28
Ganzenpoelendijk	0	0	0	0	124	4	0	5
Reehorsterlaan (Gielinklaan-Beggelderveldweg)	0	0	0	0	278	10	0	11
Bredevoortsestraatweg	0	0	0	0	0	0	365	15
Prunusstraat	0	0	0	0	0	0	140	4
Acaciastraat	0	0	0	0	0	0	146	5
Totale investeringen	4.159	190	1.967	288	1.449	363	948	420

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen specifiek bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze 'vrij' kan besteden.

bedragen x € 1.000

	Werkelijk 2019	Raming na wijziging 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Algemene lokale heffingen	-5.056	-5.190	-5.506	-5.641	-5.776	-5.776
Algemene uitkering	-36.360	-37.212	-38.060	-37.350	-36.880	-39.126
Uitkering deelfonds sociaal domein	-6.844	-6.636	-7.090	-6.896	-6.721	-6.564
Dividend	-632	-525	-525	-525	-525	-525
Saldo financieringsfunctie	65	21	76	34	33	32
Totaal	-48.827	-49.542	-51.105	-50.378	-49.869	-51.959

Dividenden	Werkelijk 2019	Raming na wijziging 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Alliander	-430	-318	-318	-318	-318	-318
Vitens	-17	-21	-21	-21	-21	-21
ROVA	-130	-149	-149	-149	-149	-149
BNG	-55	-37	-37	-37	-37	-37
	-632	-525	-525	-525	-525	-525

Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves

Bedragen x € 1.000

	01.01.2021	Mutaties 2021	01.01.2022	Mutaties 2022	01.01.2023	Mutaties 2023	01.01.2024	Mutaties 2024	01.01.2025
Algemene reserve	**8.795**	**8**	**8.803**	**-561**	**8.242**	**-1.050**	**7.192**	**-1.059**	**6.133**
Overige reserves:									
Wegenonderhoud	32	-30	2	10	12	0	12	0	12
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.178	-196	982	-44	938	-60	878	-116	762
Huisvesting onderwijs	4.314	90	4.404	90	4.494	90	4.584	90	4.674
Bodemsanering	87	0	87	0	87	0	87	0	87
Formatie en organisatie	353	-353	0	0	0	0	0	0	0
Totaal overige reserves	**5.964**	**-489**	**5.475**	**56**	**5.531**	**30**	**5.561**	**-26**	**5.535**
Totaal reserves	14.759	-481	14.278	-505	13.773	-1.020	12.753	-1.085	11.668

Toelichting reserves

Algemene reserve
De opgenomen mutaties voor de jaren 2021-2024 betreft de verwachte begrotingssaldo's.

Reserve wegenonderhoud
Het saldo van deze reserve is gerelateerd aan de onderhoudsplannen. Jaarlijks wordt € 290.000 aan deze reserve toegevoegd en worden de werkelijke kosten voor het groot onderhoud op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MOP) aan de reserve onttrokken.

Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen
Het saldo van deze reserve is gerelateerd aan de onderhoudsplannen. Jaarlijks wordt € 180.000 aan deze reserve toegevoegd en worden de werkelijke kosten voor het groot onderhoud op basis van het MOP aan de reserve onttrokken.

Reserve huisvesting onderwijs
Deze reserve wordt jaarlijks met € 90.000 gevoed, zodat toekomstige investeringen voor de onderwijshuisvesting weer mogelijk worden gemaakt.

Reserve bodemsanering
Deze reserve is bedoeld om kosten van saneringen op te vangen.

Reserve formatie en organisatie
Deze reserve heeft het karakter van een schommelfonds. De normale mutaties op de personeelsbudgetten verlopen via deze reserve. Als gevolg van organisatiewijzigingen verwachten we dat deze reserve zonder aanvullende maatregelen eind 2021 leeg is. Ten tijde van het opstellen van deze begroting waren de oplossingen nog onvoldoende concreet om deze nu al in te boeken.

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

	01.01.2021	Mutaties 2021	01.01.2022	Mutaties 2022	01.01.2023	Mutaties 2023	01.01.2024	Mutaties 2024	01.01.2025
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's									
APPA (pension wethouders)	4.581	32	4.613	148	4.761	148	4.909	148	5.057
Wachtgeld wethouders	440	-94	346	-32	314	-10	304	-10	294
Totaal	**5.021**	**-62**	**4.959**	**116**	**5.075**	**138**	**5.213**	**138**	**5.351**
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is									
Afval	305	-305							
Riolering	663	306	969	289	1.258	273	1.531	269	1.800
Totaal	**968**	**1**	**969**	**289**	**1.258**	**273**	**1.531**	**269**	**1.800**
Totaal Voorzieningen	5.989	-61	5.928	405	6.333	411	6.744	407	7.151

Toelichting voorzieningen

Voorziening APPA (pensioen wethouders)
Op grond van actuariële berekeningen wordt de voorziening voor de pensioenverplichtingen van (gewezen) wethouders jaarlijks op peil gebracht. Uitgangspunt hierbij is het standaardtarief rekenrente dat DNB (De Nederlandsche Bank) hanteert. Uiteraard wordt hiervoor bij de wethouders premie ingehouden.

Voorziening wachtgeld wethouders
Deze voorziening is ingesteld om aan de (wettelijke) wachtgeldverplichting van de gewezen wethouders te voldoen. De uitkeringsduur is minimaal 6 maanden en maximaal drie jaar en twee

maanden. Onder voorwaarden komen wethouders in aanmerking voor een verlengde uitkering tot aan AOW-leeftijd.

Voorziening afval
Conform het BBV moet er een voorziening gevormd worden voor de middelen die van derden verkregen zijn en waarvan de bestemming gebonden is. De kosten van afval verlopen budgettair neutraal en het overschot of tekort wordt verrekend met deze voorziening.

Voorziening riolering
Conform het BBV moet er een voorziening gevormd worden voor de middelen die van derden verkregen zijn en waarvan de bestemming gebonden is. De kosten van riolering verlopen budgettair neutraal en het overschot of tekort wordt verrekend met deze voorziening.

Overzicht incidentele baten en lasten, structurele mutaties reserves en structureel begrotingssaldo

Overzicht incidentele baten en lasten

Vanuit het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier wordt beoordeeld of en in hoeverre sprake is van een sluitende begroting.
Wij dekken de incidentele lasten zoveel als mogelijk met incidentele baten. Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de 'notitie structurele en incidentele baten en lasten' als uitgangspunt genomen.

Onderstaand schema geeft inzicht in de incidentele posten uit de begroting 2021-2024.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Totaal	0	0	0	0

Structurele mutaties reserves

Conform BBV geven we ook inzicht in de structurele mutaties op de reserves.

bedragen x € 1.000

Reserve	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Onderhoud wegen	290	290	290	290
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	180	180	180	180
Onderwijshuisvesting	90	90	90	90
Totaal structurele mutaties reserves	560	560	560	560

Incidentele mutaties reserves

Tevens een overzicht van de incidentele mutaties op de reserves.

bedragen x € 1.000

Reserve	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Onderhoud wegen	-320	-280	-290	-290
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-375	-224	-240	-296
Formatie en organisatie	-353			
Totaal incidentele mutaties reserves	**-1.048**	**-504**	**-530**	**-586**

Structureel begrotingssaldo

Daarnaast een overzicht van het structureel begrotingssaldo.

bedragen x € 1.000

Structureel begrotingssaldo	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Saldo baten en lasten	481	-505	-1.020	-1.085
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-489	56	30	-26
Begrotingssaldo na bestemming	**-8**	**561**	**1.050**	**1.059**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	**0**	**0**	**0**	**0**
Structureel begrotingssaldo	**-8**	**561**	**1.050**	**1.059**
	overschot	tekort	tekort	tekort

Overzicht begroting op kostensoort

Overzicht begroting op kostensoort

Bedragen x € 1.000

Baten	Werkelijk 2019	Raming na wijziging 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Lasten	Werkelijk 2019	Raming na wijziging 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
							Salarissen	12.739	13.289	13.899	13.514	13.514	13.439
							Kosten niet actieven	0	0	0	0	0	0
							Personeel van derden	897	413	375	375	375	375
Rente, dividend en gerealiseerde boekwinst	-889	-759	-706	-687	-668	-649	Rente en afschrijvingen	2.497	2.391	2.531	2.501	2.515	2.522
Algemene uitkering	-36.360	-36.518	-38.306	-38.045	-38.021	-37.985							
Deelfonds Sociaal Domein	-6.844	-7.329	-6.844	-6.896	-6.721	-6.564							
OZB belastingen	-4.208	-4.763	-4.077	-5.208	-5.343	-5.343							
Afvalstoffenheffing	-1.138	-1.142	-1.431	-1.736	-1.736	-1.736							
Rioolheffing	-1.891	-1.896	-1.891	-1.923	-1.923	-1.923							
Bouwleges	-502	-393	-395	-95	-95	-95							
Overige leges en heffingen	-1.553	-1.137	-2.188	-1.123	-1.114	-1.115							
Inkomens- en vermogensoverdrachten (excl. algemene uitkering)	-6.286	-8.938	-5.329	-5.352	-5.427	-5.427	Inkomens- en vermogensoverdrachten	20.975	25.110	21.203	21.202	21.111	20.935
							Sociale uitkeringen in geld	560	601	692	692	692	692
Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura	-329	-263	-263	-263	-263	-263	Sociale uitkeringen in natura	13.258	13.172	12.558	12.129	12.203	12.279
Gronden en overige duurzame verkopen	-925	-186	-481	-50	-50	-50	Duurzame goederen	576	435	63	63	63	63
Overige baten	-2.760	-6.139	-1.283	-2.296	-3.151	-3.168	Overige externe kosten	13.933	15.432	11.704	12.001	12.328	12.354
							Onvoorzien	0	0	0	200	200	200

Onttrekkingen aan voorzieningen	-444	-516	-305	0	0	0	Toevoegingen aan voorzieningen	1.206	405	452	535	520	515
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0	Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Doorberekeningen aan kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	Doorberekeningen aan kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0
Overige verrekeningen ten behoeve van bouwgrond	-2.165	-216	-151	-155	-89	-89	Overige verrekeningen ten behoeve van bouwgrond	924	124	670	0	0	0
Begrotingstotaal (exclusief reserve mutaties)	-66.294	-70.195	-63.650	-63.829	-64.601	-64.407	Begrotingstotaal (exclusief reserve mutaties)	67.565	71.372	64.147	63.212	63.521	63.374
Onttrekkingen aan reserves	-3.431	-4.405	-1.049	-504	-530	-586	Toevoegingen aan reserves	858	850	560	560	560	560
Begrotingssaldo / resultaat	**1.302**	**2.378**	**0**	**561**	**1.050**	**1.059**	**Begrotingssaldo / resultaat**	**0**	**0**	**-8**	**0**	**0**	**0**
Begrotingstotaal (inclusief reserve mutaties)	-68.423	-72.222	-64.699	-63.772	-64.081	-63.934	Begrotingstotaal (inclusief reserve mutaties)	68.423	72.222	64.699	63.772	64.081	63.934

Overzicht inkomensoverdrachten

Overzicht inkomensoverdrachten

Bedragen x € 1.000

	Werkelijk 2019	Raming na wijziging 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Baten						
Budgetsubsidie	-23	-21	-13	-12	-12	-11
Collectief Vraagafhankelijk Vervoer	0	0	-54	-54	-54	-54
Overig	-68	-70	-71	-71	-71	-71
Verbonden partijen, Laborijn	-4.378	-4.523	-4.665	-4.769	-4.843	-4.843
Verbonden partijen, Laborijn TOZO	0	-2.292	0	0	0	0
Wmo	-310	-250	-250	-250	-250	-250
Totaal Baten	**-4.779**	**-7.155**	**-5.053**	**-5.156**	**-5.229**	**-5.229**
Lasten						
Bewegingsonderwijs	77	70	81	81	81	81
Budgetsubsidie	2.525	2.644	2.599	2.582	2.582	2.563
Centrum Jeugd en Gezin	152	176	134	134	134	134
Collectief Vraagafhankelijk Vervoer	420	443	407	407	407	407
Fractievergoeding	14	14	15	15	15	15
Jeugdgezondheidszorg	244	255	282	282	282	282
Leerlingenvervoer	432	419	426	426	426	426
Monumenten	39	107	50	50	50	50
Naoberfonds	13	135	0	0	0	0
Organisatiesubsidie	352	293	293	293	293	293
Overig	397	535	216	204	201	201
Participatiebudget	149	23	10	10	10	10
Projectsubsidie	13	10	14	14	14	14
Sport, zwembad	378	378	385	385	385	385
Verbonden partijen, ECAL	139	145	145	145	145	145
Verbonden partijen, Euregio	0	8	8	8	8	8
Verbonden partijen, GGD	401	434	454	454	454	454
Verbonden partijen, Laborijn	12.420	12.785	12.858	12.886	12.798	12.641
Verbonden partijen, Laborijn TOZO	0	2.292	0	0	0	0
Verbonden partijen, ODA	429	447	444	444	444	444
Verbonden partijen, Regio Achterhoek	187	188	185	185	185	185
Verbonden partijen, SON	124	132	140	140	140	140
Verbonden partijen, VNOG	1.464	1.535	1.554	1.554	1.554	1.554
Wmo	354	428	448	448	448	448
Totaal Lasten	**20.725**	**23.895**	**21.146**	**21.146**	**21.054**	**20.878**
Eindtotaal	37.545	16.739	16.094	15.989	15.825	15.649